

AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY

Výroční zpráva 2014

Obsah

Seznam boxů	5
Slovo ředitele	7
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR	9
Organizační struktura v roce 2014	11
1. Ochrana přírody a krajiny	13
1.1 Územní ochrana	13
1.2 Druhová ochrana	18
1.3 Obecná ochrana přírody a krajiny	21
2. Péče o přírodu a krajinu	27
2.1 Péče o majetek státu	27
2.2 Péče o chráněná území	33
2.3 Péče o volnou krajinu	39
2.4 Administrace finančních nástrojů	39
3. Monitoring	43
3.1 Monitoring biodiverzity	43
3.2 Sledování stavu biotopů	44
3.3 Sledování stavu druhů	47
3.4 Hodnocení péče o přírodu	55
4. Informační systém ochrany přírody	59
4.1 Ústřední seznam ochrany přírody	59
4.2 Informační systém ochrany přírody	59
5. Práce s veřejností	63
6. Mezinárodní spolupráce	73
6.1 Mezinárodní závazky	73
6.2 Vědecký orgán CITES	75
7. Hospodaření a provoz	83
7.1 Rozpočet AOPK ČR	83
7.2 Správa majetku	85
7.3 Materiálně-technické zajištění	87
7.4 Provozní informační systémy a aplikace	87
Působnost regionálních pracovišť AOPK ČR	89
Zkratky	91
Rada AOPK ČR	92
Jmenný seznam vedoucích pracovníků k 30. 6. 2014	93
Kontakty na vedoucí pracovníky k 1.1.2015	96
Nová organizační struktura AOPK ČR	99

Seznam boxů

1. Ochrana přírody a krajiny

1 Rozšíření CHKO Kokořínsko o Máchův kraj	15
2 Nový plán péče o CHKO Pálava	16
3 Nově vyhlášená MZCHÚ v CHKO Slavkovský les	19
4 Souhrn doporučených opatření pro EVL Jeřišno – Heřmaň	20
5 Ošetření památných stromů v CHKO Jeseníky	22
6 Interpretace geologických fenoménů CHKO Železné hory	23
7 Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Český les	24

2. Péče o přírodu a krajinu

8 Standard Obnova travních společenstev s využitím regionálních směrů	28
9 Dokončení revitalizace Bohdanečského rybníka	30
10 Obnova rybníka v přírodní rezervaci Malá Strana	31
11 Revitalizace biotopu rdestice hustolisté v národní přírodní památce Rybníček u Hořan	32
12 Obnova stepních ploch na vrchu Čičov	34
13 Zlepšení druhového a prostorového složení lesů v Beskydech	35
14 Seminář ke zprůchodňování migračních překážek ve vodních tocích	36
15 Zajištění péče o zraněné volně žijící živočichy v ČR	37

3. Monitoring

16 Puštička pouzdernatá na Třeboňsku	46
17 Monitoring střevlíka Ménétrésova v Novohradských horách	49
18 Vlci na území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj	52
19 Úspěšnost péče o přírodní rezervaci Hořečky	53

4. Informační systém ochrany přírody

20 Odborný časopis Příroda	60
----------------------------	----

5. Práce s veřejností

21 Vybudování ptačích pozorovaten v národní přírodní rezervaci Lednické rybníky	64
22 Turisté na Křivoklátsku mohou vyrazit po stopách trilobity	65
23 Rekonstrukce povalových chodníků v národní přírodní rezervaci Adršpašsko-teplické skály	66
24 Dům přírody Poodří	67
25 Dům přírody Litovelského Pomoraví	68
26 3. celostátní sčítání čápů černých v ČR	71

6. Mezinárodní spolupráce

27 Návrh na doplnění soustavy Natura 2000	79
28 Prestižní celoevropskou cenu za ochranu přírody získal projekt z České republiky	80
29 Spalme rohy, zachraňme nosorožce	81

Slovo ředitele

Vážení přátelé, kolegové a spolupracovníci,

rok 2014 se pro naši organizaci stal rokem zlomovým. Prakticky po dvacetiletém úsilí byla Agentura ochrany přírody a krajiny ČR ustavena zákonem jako speciální úřad ochrany přírody. Stalo se tak v kontextu přijímání služebního zákona, neboť bylo nutné se vypořádat i s dlouhodobě nedořešenou pozicí správ chráněných krajinných oblastí. Chtěl bych zdůraznit, že se jedná o zásadní institucionální zpevnění ochrany přírody jako celku. Koneckonců to byl i jeden z důvodů, proč byl celý proces dlouhodobý a komplikovaný a zákon prošel parlamentem až na pátý pokus. Všem, kteří k tomuto strategicky významnému kroku pomohli, je nutné poděkovat. Přestože lze předpokládat, že implementace služebního i změnového zákona bude doprovázena celou řadou problémů nejen pro organizaci, ale i pro každého zaměstnance, určitě nakonec přispěje ke stabilizaci oboru, efektivitě a jednotnosti výkonu státní správy v ochraně přírody. V návaznosti na legislativní změny jsme upravili i celkovou organizační strukturu, kterou v druhém pololetí roku 2014 schválilo vedení Ministerstva životního prostředí. V platnost vstoupila k 1. 1. 2015.

V roce 2014 byla rovněž dojednána pozice AOPK ČR jako „dílčího“ zprostředkujícího subjektu Operačního programu Životní prostředí (OPŽP). V nastávajícím plánovacím období ponese plnou zodpovědnost za hodnocení projektů týkajících se péče o přírodní a krajinné prostředí.

Do správy AOPK ČR také přibyla nově vyhlášená chráněná krajinná oblast Kokořínsko-Máchův kraj. Přestože se naše působnost rozšířila o více než sto třicet kilometrů čtverečních, museli jsme se s tímto faktem vypořádat v rámci celkové reorganizace bez jakéhokoliv navýšení rozpočtu. Symbolické je, že v rozšířené části CHKO byl prokázán i výskyt a rozmnožování vlků, kteří byli v Čechách vyhubeni před více než sto lety.

AOPK ČR celoročně vykonávala standardní okruh pracovních činností, jako je výkon státní správy, příprava, projednávání a naplňování plánů péče o chráněná území, administrace veřejných prostředků pro zlepšení stavu krajiny a přírody, zpracování podkladů pro doplnění soustavy Natura 2000, monitoring evropsky i národně významných druhů a stanovišť a budování návštěvnické infrastruktury v územích v naší správě. Začali jsme vydávat časopis Ochrana přírody v novém modernějším formátu, do jeho přípravy se aktivně začaly zapojovat správy všech čtyř národních parků. Rozvíjel se také informační systém ochrany přírody, včetně Ústředního seznamu ochrany přírody.

Za zmínku stojí určitě i udělení ceny Natura 2000 Award naší organizaci v Bruselu. AOPK ČR zde za realizaci projektu LIFE + za obnovu stepí a spolupráci s místní veřejností v CHKO České středohoří získala nejvyšší ocenění ve své kategorii, přičemž v soutěži bylo přítomno více než sto šedesát projektů prakticky ze všech zemí EU. V tomto roce jsme také uspořádali jedno z pravidelných setkání skupiny ENCA v Průhonicích, která sdružuje zástupce evropských agentur ochrany přírody. Rozpočet organizace nenarůstal, ale po letech škrtů jeho udržení přispělo aspoň částečně ke konsolidaci naší práce. Všem, kteří se svou prací podíleli na dobrém jménu naší organizace, a všem dalším, kteří nám v tom jakýmkoliv způsobem pomáhali, upřímně děkuji.

František Pelc
ředitel AOPK ČR

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Činnost Agentury ochrany přírody a krajiny ČR

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) je organizační složka státu zřízená Ministerstvem životního prostředí. Zabezpečuje odbornou a praktickou péči o přírodu a krajinu.

Sledování stavu přírody a dokumentace:

- › sledování stavu biotopů a druhů na celém území státu, poskytování a interpretace získaných dat
- › tvorba a správa Informačního systému ochrany přírody včetně aplikačních nadstavb
- › vedení Ústředního seznamu ochrany přírody včetně digitální podoby (Digitální registr ÚSOP), tj. evidence zřizovací a odborné dokumentace zvláště chráněných území, památných stromů, lokalit soustavy Natura 2000 a smluvně chráněných území a smluvně chráněných památných stromů
- › poskytování ucelené nabídky mapových služeb v oblasti ochrany přírody na mapovém serveru AOPK ČR

Státní správa a její odborná podpora:

- › výkon státní správy v ochraně přírody a krajiny prostřednictvím správ CHKO na území chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek a jejich ochranných pásem
- › zajištění odborné podpory výkonu státní správy, metodická a znalecká činnost pro veřejnou správu, partnery či další subjekty působící v ČR

Péče o přírodu a krajinu:

- › tvorba a realizace plánů péče o 24 chráněných krajinných oblastí a 764 maloplošných zvláště chráněných území
- › koordinace, tvorba a realizace záchranných programů pro ohrožené druhy rostlin a živočichů
- › provádění praktických opatření na ochranu přírody a krajiny, administrace celostátních dotačních programů i vybraných fondů Evropské unie
- › správa státního majetku a hospodaření s pozemky ve zvláště chráněných územích, vyplácení finanční náhrady za ztížení lesního nebo zemědělského hospodaření

Práce s veřejností:

- › poskytování informací, poradenství a vzdělávání
- › program Dům přírody, téměř stovka naučných stezek v CHKO
- › publikační činnost
- › veřejnosti přístupný archiv a odborná knihovna

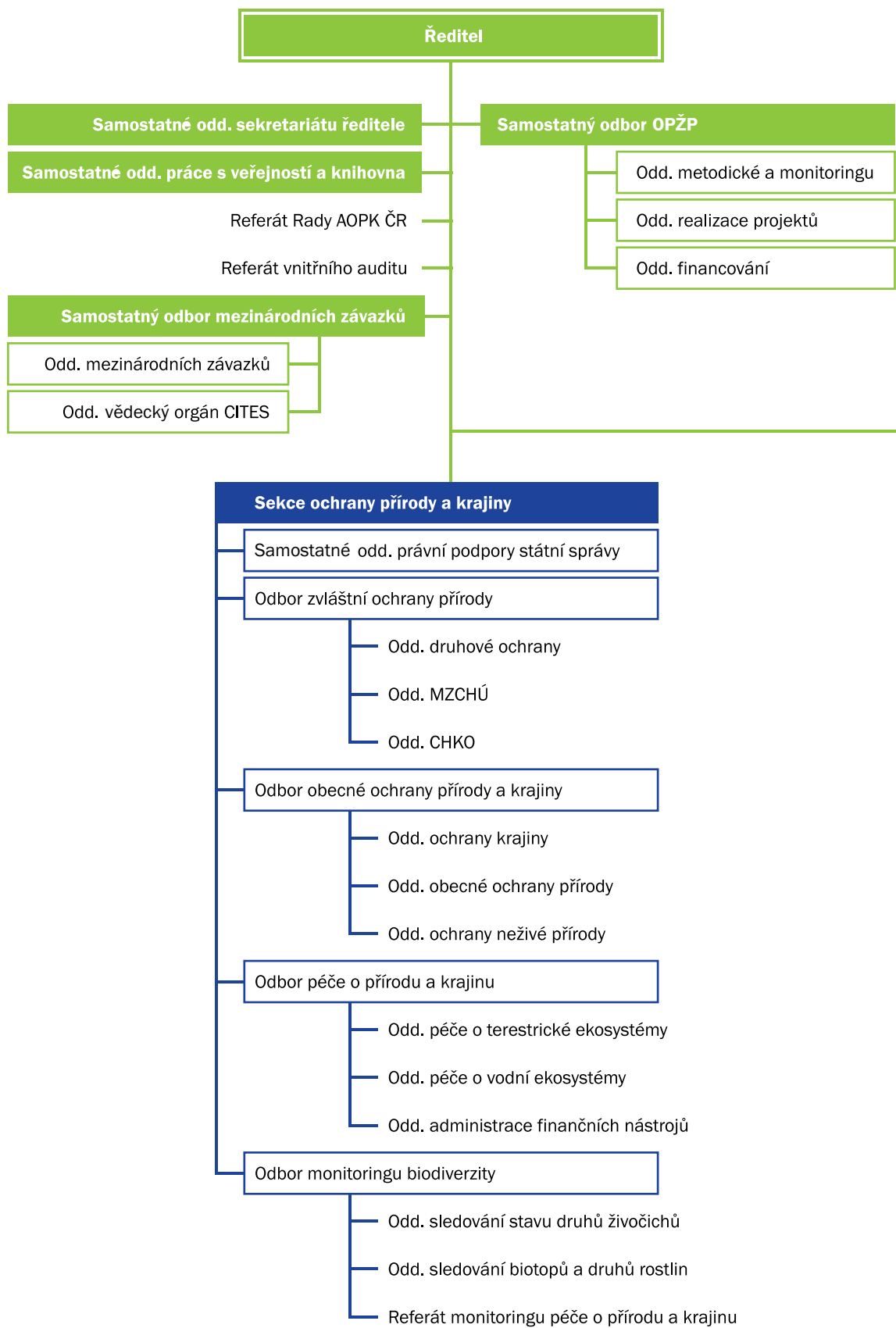
Mezinárodní spolupráce:

- › spolupráce s významnými mezinárodními organizacemi v oblasti ochrany přírody
- › členství například v Evropském tematickém středisku biologické rozmanitosti (ETC/BD), v Mezinárodní unii na ochranu přírody (IUCN) a Federaci EUROPARC
- › vědecký orgán CITES, tj. Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v České republice

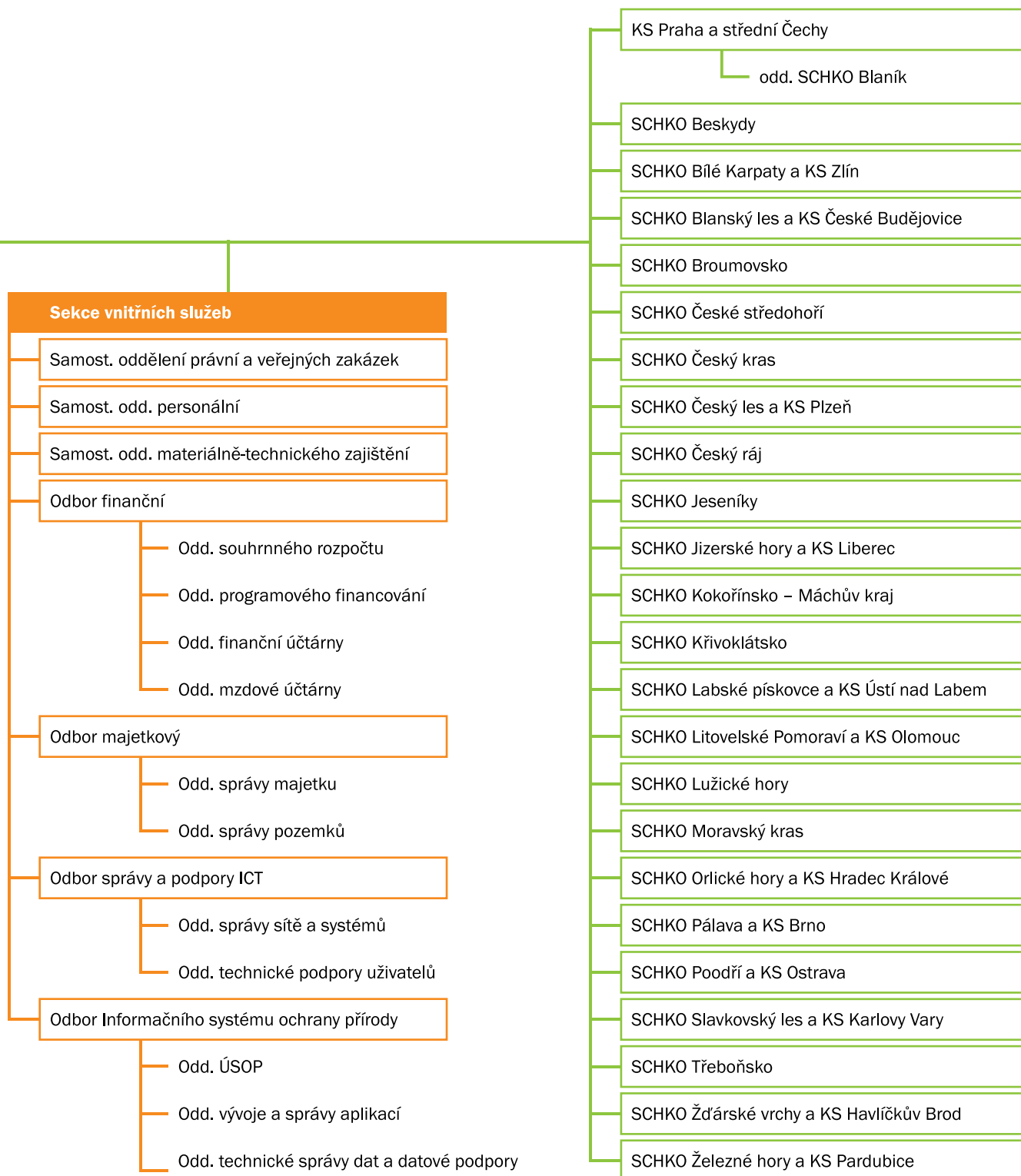
AOPK ČR od 1.1.2015

S účinností k 1. 1. 2015 se AOPK ČR stává správním úřadem. Právní základ jejího nového postavení je zakotven v zákoně č. 250/2014 Sb., o změně zákonů souvisejících s přijetím zákona o státní službě. Došlo i ke úpravě organizační struktury a územní působnosti regionálních pracovišť.

Podrobné informace jsou k dispozici na www.nature.cz.

Organizační struktura v roce 2014

1/ Ochrana přírody a krajiny

AOPK ČR zajišťuje odbornou a metodickou podporu pro výkon státní správy v oblasti ochrany přírody a krajiny na území celé ČR formou poskytování odborných podkladů, dat, vytvářením metodik, standardů, vydáváním odborných stanovisek nebo vyjádření.

Prostřednictvím svých regionálních pracovišť – správ CHKO vykonává Agentura ochrany přírody a krajiny ČR státní správu v ochraně přírody a krajiny na území chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek a jejich ochranných pásem, a to v rozsahu daném zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (ZOPK), v platném znění, a vyhláškou č. 46/2010 Sb., o příslušnosti správ národních parků a správ chráněných krajinných oblastí k výkonu státní správy ve správních obvodech tvořených národními přírodními rezervacemi, národními přírodními památkami a jejich ochrannými pásmy, v platném znění.

Mezi průřezové agendy v ochraně přírody a krajiny, kterými se v r. 2014 AOPK ČR zabývala, patří posuzování žádostí a vyplácení náhrady újmy za ztížení zemědělského a lesního hospodaření. V roce 2014 obdržela AOPK ČR celkem 264 žádostí o náhradu újmy vzniklé v roce 2013 na území České republiky (mimo území národních parků a CHKO Šumava) a několik žádostí za újmu vzniklou v průběhu roku 2014. Celkový požadavek o náhradu újmy činil přes 80 mil. Kč. V průběhu roku 2014 navíc k těmto novým žádostem AOPK ČR stále vypořádávala i starší žádosti Lesů ČR, s. p., jejichž posuzování bylo pozastaveno v roce 2011 a snažila se mimosoudní cestou vyřešit veškeré soudní spory vedené s Lesy ČR, s. p. Do konce roku 2014 tak bylo posouzeno a proplaceno celkem 532 žádostí ve výši přes 300 mil. Kč.

1.1 Územní ochrana

1.1.1 Chráněné krajinné oblasti

AOPK ČR prostřednictvím regionálních pracovišť – správ CHKO vykonává státní správu a zajišťuje péči o všechny CHKO v ČR s výjimkou území CHKO Šumava.

Změny v soustavě CHKO

V dubnu 2014 bylo vydáno vládní nařízení č. 176/2014, kterým se vyhláší CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Vyhlášení území završilo dlouhodobý proces usilující o zařazení cenného území v oblasti Dokeska do kategorie CHKO. S účinností od 1. 9. 2014 se tak nově do kategorie CHKO dostalo cca 136 km² v oblasti kolem Máchova jezera zahrnující cenné lesní, mokřadní a rybníční i skalní biotopy – jedinečný je výskyt především slatinišť, přechodových rašeliníšť a skalní vegetace na vápničných pískovcích, s množstvím vzácných a zvláště chráněných druhů. Více viz Box č. 1.

V průběhu roku AOPK ČR připravila kompletní podklady pro nové vyhlášení a nové vymezení zón ochrany přírody v CHKO Poodří, jehož cílem je zlepšit podmínky ochrany včetně zajištění územní ochrany dotčené EVL Poodří v celém jejím rozsahu. V červenci 2014 pak MŽP proces vyhlášení dle § 40 ZOPK zahájila a do konce roku se AOPK ČR odbornými stanovisky podílela na vypořádání došlých námitek.

Pro připravovanou CHKO Brdy AOPK ČR spolupracovala s MŽP na vypořádání došlých námitek obcí a vlastníků pozemků a vytváření podkladů pro meziresortní projednání návrhu na vyhlášení CHKO Brdy. AOPK ČR rovněž zpracovala analýzu umístění sídla budoucí správy CHKO a zahájila o něm jednání s příslušnými obcemi.

V CHKO Železné hory byl v r. 2014 ukončen proces vypořádání námitek k vymezení zón CHKO a pokračovaly práce na podkladech nezbytných pro meziresortní projednání příslušné vyhlášky MŽP.

Plány péče o CHKO

V roce 2014 MŽP schválilo AOPK ČR dříve zpracované plány péče o CHKO Český ráj a CHKO Orlické hory a plán péče o CHKO Lužické hory, který v průběhu roku prošel celým procesem od odevzdání návrhu na MŽP až po schválení. AOPK ČR dále v roce 2014 odevzdala MŽP kompletní návrhy plánů péče o CHKO České středohoří a Slavkovský les. U těchto plánů bylo do konce roku 2014 provedeno i jejich oznámení podle § 38 ZOPK, takže byly připraveny ke schválení počátkem roku 2015. V roce 2014 byly rozpracovány plány péče o CHKO Pálava a CHKO Český les tak, aby po připomínkovém řízení v rámci AOPK ČR mohly být odevzdány na MŽP během první poloviny roku 2015. Více viz Box č. 2.

V roce 2014 byla jako podklad pro plány péče o CHKO, ale i pro odbornou a správní činnost správ CHKO aktualizována Preventivní hodnocení krajinného rázu pro CHKO Český les, Český ráj a Křivoklátsko.

Výkon státní správy a metodika

Správy CHKO vydaly v roce 2014 celkem 815 správních rozhodnutí, z toho významnou část (161) tvořila rozhodnutí o udělování výjimek ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných území. Ve 36 případech bylo vydané správní rozhodnutí napadeno odvoláním, což činí přibližně 4 % z celkového počtu vydaných rozhodnutí.

Správy CHKO dále v roce 2014 vydaly celkem 11 213 závazných stanovisek (např. ke schválení lesních hospodářských plánů v rámci ochrany krajinného rázu či ke stavebním činnostem) a 24 opatření obecné povahy (zejména k ošetření zákazů u zvláště chráněných druhů). V roce 2014 vypracovala AOPK ČR celkem 15 znaleckých posudků z oblasti posuzování dřevin (6), zvláště chráněných druhů (3), CITES (3), VKP (2) a ÚSES (1).

Stráž přírody

Stráž přírody je na správách CHKO vykonávána především dobrovolnými spolupracovníky. Situace na správách v rámci AOPK ČR je stále nejednotná. Na jedné správě, Kokořínsko – Máchův kraj, přetrvává stav, že zde v roce 2014 nebyl nikdo, kdo by vykonával funkci strážce přírody. Strážců ustanovených z řad zaměstnanců bylo na AOPK ČR celkem 55, dobrovolných strážců bylo celkem 355. Kromě strážců jsou členy stráže přírody i zpravodajové, kterých bylo 63. Jednou z činností, i když ne tou hlavní, je také ukládání blokových pokut za přestupky. Pokud bylo uloženo celkem 120 v souhrnné výši 64 500 Kč. V případě zjištění rušivé probíhající činnosti je jedině strážce přírody oprávněn k jejímu pozastavení na místě (§ 81 odst. 9 ZOPK). Tento nástroj byl použit pouze dvakrát, a to v Beskydech a Českém středohoří, což dokladuje jeho rozumné využívání, ale nijak to nesnižuje jeho význam.

V průběhu roku byla provedena kontrola dvou regionálních pracovišť (Správa CHKO Beskydy a Správa CHKO Jeseníky), při které se ověřovalo, zda regionální pracoviště postupují při organizaci stráže přírody podle zákona, vyhlášky a vnitřních předpisů ke strážce přírody. Zjištěné nedostatky byly s příslušnými pracovišti dále řešeny.

Celostátní setkání strážců uspořádala AOPK ČR opět ve spolupráci s Asociací strážců přírody ČR, tentokrát ve dnech 11. a 12. dubna v CHKO Lužické hory. Setkání se zúčastnilo celkem 87 lidí, mezi nimiž bylo 20 strážců všech čtyř národních parků, 45 strážců 16 chráněných krajinných oblastí a 9 zástupců pěti krajských úřadů.

1.1.2 Maloplošná zvláště chráněná území

AOPK ČR zajišťuje správu a péči o celkem 764 maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ), z čehož je 104 národních přírodních rezervací (NPR), 112 národních přírodních památek (NPP), 278 přírodních rezervací (PR) a 270 přírodních památek (PP).

Změny v soustavě maloplošných zvláště chráněných území

V roce 2014 vyhlásila AOPK ČR zcela nově devět MZCHÚ. Správa CHKO Slavkovský les vyhlásila tři přírodní památky (více viz Box č. 3). Dvě přírodní rezervace vyhlásila Správa CHKO Labské pískovce: PR Maiberg k ochraně smíšeného listnatého lesa charakteru mozaiky dubohabřiny a suťového lesa s významnou a unikátní populací lilie zlatohlavé a výskytem význačné entomofauny, a PR Holý vrch u Jílového k ochraně čedičového vrchu s rozsáhlými kamennými moři, sutěmi a přírodě blízkými lesními společenstvy, především suťovými lesy a květnatými bučinami, s výskytem četných reliktních a vzácných druhů bezobratlých. Dále vznikla na území CHKO Křivoklátsko PP Jalovce na Světovině určená k ochraně jalovce obecného pravého na ploše bývalých pastvin. V CHKO Bílé Karpaty byla vyhlášena PP Kalábová 2 pro zajištění ochrany pěnovcového mokřadu se vzácnými a ohroženými druhy rostlin a živočichů. Soustava MZCHÚ se rozrostla i na území CHKO Pálava, a to o PP Lom Janičův vrch – zatopený vápencový lom s vodními a mokřadními společenstvy, skalními společenstvy na lomových stěnách, fragmenty panonských stepních trávníků s teplomilnou vegetací a faunou a bohaté paleontologické naleziště. Výčet MZCHÚ vyhlášených AOPK ČR v roce 2014 uzavírá PR Meandry Svatky u Milov, která slouží k zabezpečení ochrany pestré škály zejména vodních a mokřadních ekosystémů a celé řady na ně vázaných organismů.

Dále bylo v roce 2014 nově vyhlášeno dalších 5 PR a PP, u kterých bylo přehlášení nezbytné zejména z důvodů úpravy vymezení hranic nebo zpřesnění předmětu a režimu ochrany. V roce 2014 zpracovala AOPK ČR pro MŽP 6 návrhů na vyhlášení a návrhů plánů péče o NPR či NPP plánované k novému vyhlášení (viz Tab. 1).

Naproti tomu bylo v roce 2014 jedno MZCHÚ ve správě AOPK ČR zrušeno. Správou CHKO Poodří byla zrušena PP Pusté nivy, protože zanikly důvody pro zvláštní územní ochranu formou MZCHÚ. Území nicméně nadále zůstane v II. zóně CHKO, která je pro jeho ochranu dostatečná.

Plány péče o maloplošná zvláště chráněná území

Důležitou součástí péče o MZCHÚ je tvorba plánů péče, což jsou odborné a koncepční dokumenty, které na základě vyhodnocení stavu území a výsledků dosavadního managementu stanovují opatření pro další období.

Příslušným orgánem ochrany přírody k projednávání a schvalování plánů péče o MZCHÚ národní kategorie je MŽP. V roce 2014 AOPK ČR připravila a předala MŽP k projednání a schválení 24 plánů péče o stávající NPP a NPR (viz Tab. 2).

V roce 2014 bylo dle plánu hlavních úkolů AOPK ČR připraveno 70 plánů péče o PR a PP, které následně byly či v nejbližší době budou příslušnými správami CHKO projednány a schváleny.

Vydání vládního nařízení č. 176/2014 Sb., kterým se vyhláší CHKO Kokořínsko – Máchův kraj, završilo dlouhodobě probíhající proces usilující o ucelenou ochranu cenného území v oblasti Dokeska. Velkoplošná ochrana Máchova kraje byla uvažována v různých koncepčních dokumentech (např. „Program rozvoje chráněných krajinných oblastí“) od roku 1997, záměr na vyhlášení území v kategorii CHKO se připravoval od roku 2006 v souvislosti se zajištěním efektivní péče o území Natury 2000. V dalších letech probíhalo složité předjednávání návrhu a vlastní legislativní proces vedoucí k vyhlášení této CHKO probíhal od roku 2011.

Vyhlášená CHKO Kokořínsko – Máchův kraj se skládá ze dvou oddělených částí, kokořínskou část tvoří bývalá CHKO Kokořínsko (v hranicích jen minimálně pozměněných), dokeskou část pak nově zařazené území v prostoru kolem Máchova jezera (zejména bývalý vojenský prostor Ralsko) o rozloze cca 136 km².

Národní přírodní rezervace Břehyně - Pecopala

Hlavní důvodem ochrany je zastoupení různorodých přírodních biotopů a soustředěný výskyt chráněných a vzácných druhů rostlin a živočichů. Většina území je součástí ptačí oblasti Českolipsko – Dokeské pískovce a mokřady a některé z 5 EVL; v území se nachází také mezinárodně významný mokřad Ramsarské úmluvy Novozámecký a Břehyňský rybník. Pro území Dokeska jsou typickými biotopy rašeliniště, slatiniště, mokřadní a vlhké louky, acidofilní suché trávníky na píscích, makrofytní vegetace rybníků, vegetace skal, květnaté i acidofilní bučiny, borové doubravy a reliktní bory, rašelinné a podmáčené smrčiny a jasano-olšové luhy.

I když lesní biotopy jsou plošně nejrozsáhlejší, nejvíce vzácných druhů hostí rašelinné a mokřadní biotopy. Kromě evropsky významných druhů popelivky sibiřské (*Ligularia sibirica*) a hlízovce Loeselova (*Liparis loeselii*) se zde lze setkat s dalšími vzácnými druhy, např. prstnatcem

plamatým (*Dactylorhiza maculata*), hrotnosemenkou hnědou (*Rhynchospora fusca*) a hrotnosemenkou bílou (*Rhynchospora alba*), z endemitů pak prstnatcem českým (*Dactylorhiza bohemica*) a tučnicí českou (*Pinguicula bohemica*). Postglaciální relikt vázaný na teplomilné trávníky zastupuje koniklec otevřený (*Pulsatilla patens*), dealpínské prvky pak medvědice lékařská (*Arctostaphylos uva-ursi*). Neobvykle vysokou rozmanitostí druhů vynikají vápnité pískovce v Hradčanských stěnách, kde společně rostou druhy vápnomilné (např. kavyl Ivanův /*Stipa pennata*/) s acidofilními a kde je přítomná kriticky ohrožená kuřička hercynská (*Minuartia caespitosa*).

Na rozmanitost biotopů navazuje bohatost fauny. Území Dokeska je významné především z pohledu ptactva a obojživelníků. Mokřadní louky a makrofytní vegetace rybníků představují vhodné prostředí pro hnízdění ptáků, např. slavíka modráčka (*Luscinia svecica cyaneacula*), bukače velkého (*Botaurus stellaris*) a jeřába popelavého (*Grus grus*), který zde má nejpočetnější populaci v ČR, a jsou také biotopem řady obojživelníků a evropsky chráněných druhů bezobratlých, např. vážky jasnoskvrnné (*Leucorrhinia pectorialis*), mokřadních modrásků (r. *Maculinea*) a vrkočů (r. *Vertigo*). Díky aktivitám vojska v bývalém VVP Ralsko zde vznikla řada ploch významných pro hnízdění skřivana lesního (*Lullula arborea*) a lelka lesního (*Caprimulgus europeus*), na bývalém vojenském cvičišti Vrchbělá je možné v tůních zastihnout chráněné druhy bezobratlých listonoha letního (*Triops cancriformis*) a žábřonozku letní (*Branchipus schaefferi*). Zachovalé bučiny hostí evropsky významného tesaříka alpského (*Rosalia alpina*) a páchníka hnědého (*Osmoderma barnabita*), skalní stěny jsou pak místem hnízdění sokola stěhovavého (*Falco peregrinus*). Těžba písku v okolí Provodína zajišťuje dostatek tůní pro trvalou existenci kriticky ohrožené ropuchy krátkonohé (*Bufo calamita*). V NPR Břehyně-Pecopala byla v roce 2014 zjištěna existence vličí smečky a doloženo první rozmnožování vlků na našem území po více než sto letech.

Na zpracování se podílela AOPK ČR,
Správa CHKO Kokořínsko – Máchův kraj.

Plán péče je dokument ochrany přírody odborného a koncepčního charakteru, který reflektuje dosavadní vývoj a současný stav chráněného území a navrhuje opatření na zlepšení stavu předmětů ochrany. V CHKO Pálava nový plán péče na období 2016–2025 navazuje na dva předchozí plány péče schválené na období 1999 až 2005 a 2006 až 2015. Ministerstvo životního prostředí zpracováním plánů péče o CHKO pověřilo AOPK ČR a toto zpracování probíhá v souladu s dlouhodobým harmonogramem vždy s předstihem před skončením platnosti předchozího plánu, aby schválené plány péče na sebe svou platností navazovaly.

Centrální část CHKO Pálava s vápencovým bradlem

CHKO Pálava představuje z pohledu ČR jedinečné území, jako jediná CHKO u nás zcela zasahuje do panonské biogeografické oblasti. Území je součástí biosferické rezervace Dolní Morava a mezinárodně významného mokřadu Ramsarské úmluvy – Mokřady Dolního Podjíví. Nachází se zde 8 evropsky významných lokalit a 1 ptačí oblast (PO).

V průběhu předchozího plánu péče se Správě podařilo vyhlásit novou PP Lom Janičův vrch a dva památné stromy. Přehlášeno (nově vyhlášeno) bylo několik dalších MZCHÚ: Tabulová, Kočičí skála, Liščí vrch, Růžový kopec, Anenský vrch, u kterých se tím napravil špatný právní stav a vymezení zohlednilo provedené pozemkové úpravy. Nadále probíhá management na stepních a lesostepních lokalitách – kosení, pastva, vyřezávání náletu a péče o chráněné druhy rostlin a živočichů (např. dosadba šalvěje etiopské). Pro zachování vzácné halofytní vegetace byla zavedena pastva v NPP Slanisko u Nesytu. V lesním hospodářství se pro podporu vzácných druhů hmyzu podařilo prosadit omezení celoplošné přípravy půdy a ponechávání výstavků. V NPR Křivé jezero došlo k ořezu vrb na hlavu pro podporu populací saproxylického hmyzu. Pokračuje se také v likvidaci invazních druhů, zejména akátu a pajasanu žlznatého. Vznikla publikace k zásadám stavební činnosti v CHKO.

Dlouhodobě se nedaří udržet původně maloplošnou mozaiku zemědělské krajiny tvořenou loukami, sady, vinicemi a poli. V důsledku dotační politiky podporující vznik vinic dochází při jejich oplocování ke snížení prostupnosti krajiny. V oborách i přes snahy Správy CHKO dochází k degradaci bylinného patra lesních biotopů kvůli vysokým stavům zvěře. V průběhu posledních let, z důvodu nedostatku financí, také stagnuje environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO). Nejdůležitější návrhy opatření v plánu péče směřují kromě ochrany a zachování typického krajinného rázu a udržení pestrosti krajiny k aktivnímu managementu nejceněnějších lokalit.

Plán péče pro období 2016–2025 si klade za cíl pokračovat v managementu biotopů a lokalit vzácných druhů včetně speciálních opatření zaměřených na konkrétní druhy, monitorovat jejich populace a účinnost managementových opatření. Pokračovat se bude i v likvidaci invazních druhů. Ochranu cenných biotopů mají zajistit i plánovaná nová chráněná území PP Pískovna Mušlov a PP Na cvičišti. Jednáním a dohodou s provozovateli obor v nich bude stanoven vhodný postup lesního hospodaření tak, aby byl dlouhodobě zachován hnízdní biotop předmětů ochrany PO, a usilováno bude i o řešení problematiky degradace bylinného patra předmětů ochrany EVL Milovický les působením zvěře. Správa má v úmyslu podporovat obnovu a výsadbu sadů, usilovat o nepřevádění TTP či sadů na ornou půdu a vinice, iniciovat realizaci skladebních částí ÚSES na základě provedených KPÚ a dosáhnout také snížení stavů mufloní zvěře v NPR Děvín-Kotel-Soutěska. V rámci práce s návštěvníky bude Správa spolupracovat při budování NS Svatý kopeček a podle možností zrealizuje NS Tabulová hora. Do nového plánu péče byly zpracovány odborné podklady, např. souhrn doporučených opatření pro PO Pálava a preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Pálava. Zpracování nového plánu péče o CHKO Pálava proběhlo v roce 2014, aby v průběhu roku 2015 mohlo po projednání s dotčenými obcemi, kraji a dalšími subjekty dojít k jeho schválení Ministerstvem životního prostředí.

Na zpracování se podílela AOPK ČR, Správa CHKO Pálava a KS Brno.

Tab. 1: Návrhy na vyhlášení a návrhy plánů péče o NPP a NPR připravované a předané MŽP v roce 2014

NPP	Kocelovické pastviny
NPP	Křížky
NPP	Malhotky
NPP	Zámecký rybník
NPP	Divoká Oslava
NPP	Soutok Oslavy a Chvojnice

Tab. 2: Plány péče o NPP a NPR připravované a předané MŽP v roce 2014

NPP	Barrandovské skály
NPP	Borečský vrch
NPP	Dalejský profil
NPP	Dubí hora
NPP	Holý vrch
NPP	Hrabanovská černava
NPP	Jánský vrch
NPP	Kamenná slunce
NPP	Klonk
NPP	Odkryv v Kravařích
NPP	Terčino údolí
NPP	U Nového mlýna
NPP	Vrkoč
NPP	Zlatý vrch
NPP	Bohdanečský rybník
NPR	Cahnov – Soutok
NPR	Čtvrťe
NPR	Oblík
NPR	Raná
NPR	Rašeliniště Skřítek
NPR	Razula
NPR	Sedlo
NPR	Týřov
NPR	Velká Pleš

Implementace soustavy Natura 2000 v územích v péči AOPK ČR a jejich monitoring

Dotační projekt OPŽP s názvem „Implementace soustavy Natura 2000 v územích v péči Agentury ochrany přírody a krajiny ČR a jejich monitoring“, podaný v rámci 6. výzvy OPŽP 2007–2013, prioritní osy 6.1. si kladl za hlavní cíl zlepšení povědomí o předmětech ochrany našich maloplošných chráněných území národní kategorie a sběr aktuálních informací o rozšíření různých skupin organismů v těchto územích formou inventarizačních průzkumů. Součástí projektu byla také příprava nezbytné dokumentace (konkrétně výstupy z geodetického zaměřování průběhu

hranic formou ZPMZ) pro vyhlášení nových či přehlášení stávajících národních přírodních rezervací a národních přírodních památek (dále jen NPR a NPP), vyhlášených z důvodu zajištění účinnější ochrany evropsky významných druhů a stanovišť. Pro zachování hodnot NPR a NPP, jejich předmětů ochrany, pro kontrolu prováděných managementových opatření i únosného rekreačního a hospodářského využití je zaveden monitoring dotyčných území s předpokládaným přesahem i po dokončení realizace projektu.

Projekt ještě v současné době není plně dokončen, ale za dobu jeho trvání od roku 2010 již byla realizována značná část průzkumů ve všech NPR a NPP se zaměřením jak na neživou přírodu (pedologické, geologické a geomorfologické studie), tak především na živou přírodu, a to v nejrůznějších oblastech (průzkumy botanické, mykologické, lichenologické, bryologické; průzkumy ptáků, savců, plazů, obojživelníků, ryb, měkkýšů i průzkumy zaměřené na konkrétní skupiny hmyzu). Celkem se jedná o 1471 realizovaných průzkumů.

Po dokončení všech plánovaných inventarizačních průzkumů v rámci projektu bude k dispozici ucelený přehled o výskytu konkrétních skupin organismů i neživých částí přírody jako nezbytného nástroje pro návrh další péče v nejvzácnějších částech přírody České republiky.

V letošním roce byly dokončeny všechny práce na přípravě podkladů pro vyhlášení nových území, bylo geodeticky zaměřeno 18 významných lokalit, jako např. NPR Bořeň, NPR Divoká Oslava, NPR Soutok Oslavy a Chvojnice, NPR Lednické rybníky, NPP Krvavý a Kačležský rybník aj.

Souhrny doporučených opatření pro evropsky významné lokality

V rámci projektu „Příprava souhrnů doporučených opatření pro evropsky významné lokality v České republice“, financovaného z prostředků Operačního programu Životní prostředí, zpracovává AOPK ČR podrobné zásady péče o evropsky významné lokality (EVL), které jsou součástí soustavy Natura 2000. Výsledkem projektu jsou souhrny doporučených opatření (SDO) vytvořené zvlášť pro jednotlivé lokality. Jedná se o koncepční dokumenty, zpracované na dobu neurčitou a obsahující popis optimální péče o předměty ochrany EVL ve vazbě na jejich stav. SDO by měly následně sloužit jako podklad pro rozhodování orgánů ochrany přírody a měly by pomoci účinně chránit cenné lokality s výskytem předmětů ochrany, ať už se jedná o lesní a nelesní stanoviště či naturové druhy rostlin a živočichů.

SDO jsou vytvářeny pracovníky AOPK ČR na příslušných regionálních pracovištích dle předem stanoveného harmonogramu pro daný rok. Do procesu tvorby SDO jsou zahrnuti dotčené subjekty, tedy ty, jejichž majetek nebo povinnosti správce majetku budou v důsledku SDO ovlivněny přímo navrhovaným managementem nebo bude vyžadována změna jejich přístupu v hospodaření v dané EVL. Vlastníci jsou osloveni s předběžnou podobou SDO a vyzváni k připomínkování, aby se předešlo případným konfliktům při zajišťování managementu navrženého v SDO, a tím se též zkvalitnilo nastavení péče o EVL. Po zapracování připomínek

vlastníků jsou SDO zaslány na MŽP, které je odsouhlasí a předá do Ústředního seznamu ochrany přírody. V roce 2014 AOPK ČR připravila a předala MŽP celkem 244 SDO, mezi nimi také SDO pro EVL Jeřišno-Heřmaň (více viz Box č. 4).

Výkupy pozemků v NPR a NPP

Získávání pozemků do státního vlastnictví a přímé uplatňování vlastnických práv je jedním z nástrojů ochrany přírody, který využívá pouze v přírodovědně nejvzácnějších územích. Do vlastnictví České republiky, do příslušnosti hospodařit s majetkem státu pro AOPK ČR, se v průběhu roku 2014 vykoupilo celkem 113 pozemků o výměře 100,2 ha, jejich celková kupní cena činila 23,4 mil Kč. Byly vykoupeny zejména pozemky ležící na území CHKO Litovelské Pomoraví, konkrétně NPR Ramena řeky Moravy a území navržené k rozšíření této NPR.

1.2 Druhová ochrana

AOPK ČR v rámci druhové ochrany zajišťuje odbornou a metodickou podporu pro MŽP a ostatní orgány státní správy, sama prostřednictvím správ CHKO zajišťuje výkon státní správy v oblasti druhové ochrany na území CHKO (s výjimkou CHKO Šumava) a je garantem přípravy a realizace záchranných programů a programů péče vybraných zvláště chráněných druhů ČR.

1.2.1 Odborná a metodická podpora

V rámci zvyšování odbornosti bylo uspořádáno několik odborných setkání pracovníků AOPK ČR, např. mezinárodní seminář k dopravní infrastruktuře a ekologickým sítím, determinační semináře botaniků i zoologů apod.

1.2.2 Výkon státní správy

V rámci výkonu státní správy rozhodovaly správy CHKO ve své územní kompetenci (území chráněných krajinných oblastí a vybraných národních přírodních rezervací a památek) o povolování výjimek dle § 56 ZOPK ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, stanovovaly odchylný postup při ochraně ptáků dle § 5b ZOPK, udělovaly souhlasy s vypouštěním zvláště chráněných živočichů odchovaných v lidské péči a s vyséváním uměle vypěstovaných zvláště chráněných rostlin dle § 54 odst. 3 ZOPK. Také vydávaly osvědčení o tom, že se jedná o živočicha odchovaného v lidské péči dle § 54 odst. 4 ZOPK. V roce 2014 vydaly správy CHKO celkem 120 rozhodnutí.

1.2.3 Záchranné programy a programy péče

AOPK ČR stejně jako v předchozích letech koordinovala realizaci záchranných programů (ZP) a programů péče (PP) ohrožených druhů rostlin a živočichů. Informace o realizaci jednotlivých ZP a PP poskytují pravidelně internetové stránky www.zachranneprogramy.cz a profil na www.facebook.com/zachranneprogramy. Financování realizace ZP a PP bylo

stejně jako v předchozích letech zajišťováno především prostřednictvím dotačních titulů POPFK a PPK.

Jednalo se o záchranné programy pro:

- › sysla obecného (*Spermophilus citellus*)
- › hvozdík písečný český (*Dianthus arenarius* subsp. *bohemicus*)
- › užovku stromovou (*Zamenis longissimus*)
- › perlorodku říční (*Margaritifera margaritifera*)
- › matiznu bahenní (*Angelica palustris*)
- › rdest dlouholistý (*Potamogeton praelongus*)
- › hořeček mnohotvarý český (*Gentianella praecox* subsp. *bohemica*)
- › hnědáka osikového (*Euphydryas maturna*)

a program péče pro:

- › vydru říční (*Lutra lutra*)
- › bobra evropského (*Castor fiber*)

V lednu 2014 byl Ministerstvem životního prostředí schválen aktualizovaný záchranný program pro perlorodku říční (*Margaritifera margaritifera*). Aktualizovaný záchranný program je v souladu s evropským záchranným programem pro tento druh. Základním cílem záchranného programu perlorodky říční je zachování tohoto druhu na území České republiky v takovém stavu, aby byl životaschopný a byl schopen samostatně reprodukovat v přírodních podmínkách.

V lednu se uskutečnilo mezinárodní setkání k problematice managementu bobra evropského ve střední Evropě. Na jednání, kterého se zúčastnili především pracovníci státní ochrany přírody zúčastněných zemí, byly předneseny příspěvky o managementu tohoto konfliktního druhu v Bavorsku, Horním Rakousku, Dolním Rakousku a v České republice. Cílem setkání bylo získat informace o rozšíření bobra za našimi hranicemi, o přístupu sousedících států k jeho ochraně, informace o řešení konfliktních situací a o systému finančních kompenzací jím způsobených škod. Účastníci setkání se shodli na potřebě přeshraniční spolupráce a organizování podobných jednání i v následujících letech.

V březnu byla MŽP schválena nová Koncepce záchranných programů a programů péče zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin v České republice, kterou již od roku 2012 připravovala AOPK ČR se spolupracujícími odborníky na jednotlivé skupiny druhů. Materiál stanovuje především postup přípravy, řízení a vyhodnocení programů a určuje standardní postup pro výběr kandidátních druhů, vč. jejich aktuálního seznamu.

V roce 2014 probíhala příprava projektů do 1. výzvy Malého grantového schématu Záchranné programy pro zvláště chráněné druhy II EHP fondy 2009–2014 v rámci programové oblasti Biodiverzita a ekosystémové služby v Programu CZ02 „Biodiverzita a ekosystémové služby / Monitorování a integrované plánování a kontrola v životním prostředí / Adaptace na změnu klimatu“ se zaměřením na aktivity specifikované níže. V rámci MGSII bylo možné

Nově vyhlášená MZCHÚ v CHKO Slavkovský les

3

V roce 2014 byly na území CHKO Slavkovský les vyhlášeny tři nové přírodní památky k ochraně mimořádných dochovaných přírodních hodnot. Přírodní památka Velikonoční rybník, vyhlášená příznačně právě na tyto svátky, slouží k ochraně unikátního mokřadu hostičího bohatá společenstva obojživelníků, a to včetně skokana ostronosého, blatnice skvrnitá a čolka velkého, dále vážek i vodních rostlin. O dva měsíce později byla síť maloplošných zvláště chráněných území v CHKO doplněna o přírodní památku Kounické louky, která chrání jedny z nejlépe zachovalých a nejpestřejších mokřadních luk v CHKO.

Poněkud blíže si však představme přírodní památku Čertkus. Čertkus luční (*Euphydryas aurinia*) je zajímavá bylina s natolik originálním názvem, že byl použit i pro pojmenování nové přírodní památky u Horního Kramolína v CHKO Slavkovský les. Jeho výjimečností je také to, že je jedinou živnou rostlinou jednoho z nejvzácnějších motýlů v Evropě – hnědáška chrastavcového (*Euphydryas aurinia*), který dnes v ČR žije pouze v Karlovarském kraji. Čertkus je charakteristickým druhem pro stanoviště místních luk – nehnojené střídavě vlhké louky. Původně rostl ve středních polohách na většině našeho území, ale jelikož nesnáší hnojení nebo odvodňování, je dnes rozšířen pouze roztroušeně až ojediněle. Početnější výskyt dnes najdeme v Bílých Karpatech, na Vysočině, na Olomoucku, Českolipsku, v jižních Čechách, Klatovsku a v Karlovarském kraji.

Vysoké druhové bohatství a výjimečná zachovalost území jsou dány do značné míry přítomností vodní nádrže Podhora, v jejímž ochranném pásmu bylo zakázáno hnojit, používat chemické přípravky a intenzivně zemědělsky hospodařit. Díky ochrannému pásmu vodárenského zdroje se zde po několik desetiletí téměř vůbec zemědělsky ani lesnický nehosподаřilo. Úplné a dlouhodobé upuštění od tradičního kosení a pastvy však lučním společenstvům také neprospívá – vede k šíření agresivnějších druhů, hromadění odumřelé biomasy a zarůstání náletovými dřevinami. Proto se louky v území již od roku 2004 nepravidelně kosí a vyřezávají se nálety (za finanční podpory z Programu péče o krajinu). Statut přírodní památky by tak měl pomoci kvalitnější péči o území.

Přírodní památka o výměře 42,26 ha byla vyhlášena začátkem roku 2014, především díky vstřícnosti vlastníků. Hlavními předměty ochrany jsou populace hnědáška chrastavcového, jehož početnost hnízd housenek se zde pohybuje mezi 120–400 (nejpočetnější populace ve Slavkovském lese), a soustava mokřadních luk, slatinišť a lučních pramenišť, která hostí celkem 12 druhů zákonem chráněných rostlin.

V květnu je zde možné zaslechnout „mečení kozy nebeské“, bekasiny otavní (*Gallinago gallinago*). V rozkvetlé louce mezi světle růžovými rdesny v tu dobu vykukují zástupy bohatých květenství prstnatce májového (*Dactylorhiza majalis*), na nejvlhčích místech kvete vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*). V červnu se louky promění v ráj motýlů. Kromě hnědáška chrastavcového zde žije hnědásek rozrazilový (*Melitaea diamina*), ohniváček modroleký (*Cyaniris semiargus*) nebo modrásek lesní (*Cyaniris semiargus*). V červnu zde také rozkvetá několik trsů elegantně modrých květů kosatců sibiřských (*Iris sibirica*), nebo slunečně žluté květy arnik horských (*Arnica montana*). V olšovém luhu na východní straně je možné najít několik rostlin oměje vlčího moru (*Aconitum vulparia*), na východě střední části kruštíky širolisté (*Epipactis helleborine*), v slatinných loukách tolíje bahenní (*Parnassia palustris*) a na obnažené půdě v mokřadech střední části masožravou tučnici obecnou (*Pinguicula vulgaris*). Vyskytují se zde také drobné botanické vzácnosti jako ostřice přiblá (*Carex diandra*), ostřice blešní (*Carex pulicaris*) nebo bařička bahenní (*Triglochin palustre*).

Hnědásek chrastavcový je předmětem ochrany v PP Čertkus

Na zpracování se podílela AOPK ČR, Správa CHKO Slavkovský les a KS Karlovy Vary.

Regionální pracoviště Správa CHKO Žďárské vrchy zpracovalo v r. 2014 souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Jeřišno – Heřmaň. Jde o kostel sv. Václava v Heřmani, okres Havlíčkův Brod. Půda kostelní věže je domovem početné, asi 600hlavé letní kolonie netopýra velkého. Právě netopýr velký je předmětem ochrany této EVL.

Pro ochranu této letní kolonie je klíčové zejména zajistit samicím a mláďatům v letním období klid, tzn. vyhnout se častým návštěvám prostor s netopýry. Je třeba rovněž zabránit nevhodným stavebním zásahům, které by změnily mikroklima půdy nebo vedly k zániku vletových otvorů netopýrů. Vzhledem k jejich vysokému počtu bylo v SDO navrženo také odklizení vysoké vrstvy netopýřího trusu a následné zabezpečení trámů a dřevěné podlahy věže před netopýřím trusem a močí, působícím hnitím dřeva.

Ochrana očištěné trámové konstrukce a podlahy věže kostela v Heřmani z půlených PVC rour a paropropustné folie připevněné na dřevěném roštu

Kostel je majetkem římskokatolické farnosti. Na začátku přípravy SDO jsme proto oslovili jejího zástupce Ing. Kapouna a dále s ním přípravu dokumentu konzultovali. Ten nám poskytl potřebné informace o kostele, zejména o technickém stavu a plánovaných opravách, a umožnil jeho prohlídku. SDO bylo následně v červnu 2014 schváleno MŽP.

Vzájemná komunikace při přípravě SDO vyústila i v řešení problému s netopýřím trusem, který se na půdě dlouhodobě hromadil a působil hnitím podlahy. Římskokatolická farnost po konzultaci s naším pracovištěm podala žádost na financování prací z programu POPFK. Žádost byla úspěšná a tak začátkem zimy 2014 proběhly potřebné práce. Netopýří trus byl odklizen, následně byla očištěná podlaha pokryta ochrannou folií a trámy věže plastovými chrániči.

Práce ve členitému prostoru věže byla velmi náročná, přesto byla úspěšně dokončena. Díky tomu již nyní nehrozí poškození dřevěných částí půdy. Také úklid trusu bude nyní jednodušší. Věříme, že spolupráce s farností, kterou příprava SDO slibně nastartovala, bude pokračovat a že kolonie netopýra velkého v kostele v Heřmani bude nadále prosperovat.

Letní kolonie netopýra rezavého ve věži kostela v Heřmani

podávat projekty na realizaci stávajících záchranných programů a programů péče, dále projekty na přípravu nových záchranných programů a také studií pro tzv. nedostatečně známé druhy. AOPK ČR ve spolupráci s řadou partnerů podala do 1. výzvy celkem 20 projektů na realizaci stávajících záchranných programů a programů péče, přípravu nových záchranných programů a studií pro nedostatečně známé druhy v celkové výši necelých 30 mil. Kč. Řídící výbor MGS podpořil 19 projektů, od jednoho AOPK ČR následně odstoupila. V roce 2014 tak AOPK ČR realizovala celkem 18 projektů v souhrnné výši 18,6 mil. Kč.

V průběhu roku byly záchranné programy a programy péče prezentovány na řadě národních i mezinárodních akcí. Z těch mezinárodních např. na pátém ročníku tzv. „European Ground Squirrel Meeting“, který se uskutečnil v Rakousku.

1.3 Obecná ochrana přírody a krajiny

Památné stromy

K 31. 12. 2014 bylo v Ústředním seznamu ochrany přírody (ÚSOP) evidováno 5238 objektů památných stromů (aktuálně vyhlášených soliterních jedinců, stromořadí i skupin stromů, tedy bez zrušených či zaniklých objektů památných stromů), což představuje 24 981 jednotlivých stromů. Za období od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014 přišlo k evidenci do ÚSOP 59 nově vyhlášených objektů památných stromů. Za stejné období bylo zrušeno 25 objektů památných stromů.

Mezi nově vyhlášenými památnými stromy převažovaly lípy (26 jedinců), duby (10 jedinců), buky (7 jedinců), ale zastoupeny jsou i další dřeviny, jilmy, jírovce, cedr, platan, topoly, ořešák černý. Nejmohutnějším novým památným stromem je topol černý u Nymburka s obvodem kmene 766 cm (měřený ve výšce 130 cm nad zemí) a výškou 32 m.

Regionální pracoviště AOPK ČR během roku 2014 v návaznosti na žádosti příslušných OOP zpracovávala odborná stanoviska k návrhu na vyhlášení a rušení památných stromů, případně k péči o památné stromy (165 odborných stanovisek). Ve spolupráci s vlastníky památných stromů a arboristy byla zajišťována péče o památné stromy (více viz Box č. 5).

Dřeviny rostoucí mimo les

V rámci řady A Arboristické standardy byly zpracovávány další standardy (dále viz kap. Péče o přírodu a krajinu).

AOPK ČR plní roli metodické podpory výkonu státní správy. Zejména regionální pracoviště AOPK ČR zpracovávala během roku odborná stanoviska ke dřevinám rostoucím mimo les (1080 odborných stanovisek), případně znalecké posudky týkající se stavu či poškození dřevin rostoucích mimo les (celkem 6).

AOPK ČR v konkrétních případech spolupracuje s MŽP na přípravě metodických materiálů. V roce 2014 měla své zástupce v pracovní skupině k vývoji Metodického pokynu odboru obecné ochrany přírody a krajiny MŽP k aplikaci § 8 a § 9 zákona č. 114/1992 Sb., upravujících povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les a náhradní výsadbu

a odvozy. Tento metodický pokyn pak vyšel ve Věstníku MŽP č. 5/2014. Dále AOPK ČR s MŽP spolupracovala na aktualizaci Metodického doporučení k aplikaci některých ustanovení vyhlášky MŽP č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění pozdějších předpisů.

Tak jako každoročně, i v roce 2014, proběhlo odborné setkání dendrologů AOPK ČR, s cílem předání informací, výměny zkušeností a sjednocení názorů mezi jednotlivými regionálními pracovišti.

V lednu 2014 se AOPK ČR pořadatelsky podílela na odborném semináři Diagnostika stavu stromů, který proběhl na Lesnické a dřevařské fakultě Mendelovy univerzity v Brně. V srpnu AOPK ČR spolupřádala odbornou konferenci Strom pro život – život pro strom, kterou každoročně pořádá Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu.

Invazní druhy

V lednu 2014 byly spuštěny nové internetové stránky <http://invaznidruhy.nature.cz/> s komplexními informacemi o problematice invazních druhů na území ČR – od právních předpisů přes popis nejzávažnějších druhů, projektů na jejich likvidaci včetně nejúčinnějších metod hubení až po návod, jak přispět k ochraně naší přírody v boji proti těmto organismům. V červnu 2014 byly stránky doplněny o systém včasného varování za účelem včasného odhalení výskytu invazní rostliny či živočicha na území ČR a rychlého a efektivního zakročení. Do systému byla zatím zařazena invazní rostlina zakucelka velkokvětá (*Ludwigia grandiflora*) a invazní živočich „mramorový rak“ (*Procambarus fallax f. virginalis*). AOPK ČR uvítá jakoukoliv zprávu o výskytu těchto druhů na území ČR. Výše uvedené internetové stránky jsou pravidelně doplňovány o nové informace a informují o dalších souvislostech a aktuálním dění.

Zároveň byla za Českou republiku aktualizována evropská databáze NOBANIS (databáze nepůvodních a invazních druhů), dostupná na www.nobanis.org.

Neživá příroda

V oblasti neživé přírody AOPK ČR zajišťuje odbornou a metodickou podporu regionů, vytváří odborné podklady pro zpracování a připomínkování plánů péče a odborná stanoviska pro investiční akce a pro výkon státní správy. Uvést je možné například „Stabilizační opatření k zamezení odnosu strusek do jeskynního systému Rudické propadání – Býčí skála“ ve spolupráci s CHKO Moravský kras, „Stabilizační opatření na ochranu půdního profilu na lokalitě PR Příhrázské skály“ ve spolupráci s CHKO Český les, „Stabilizace skalního masivu Olivetské hory v PR Svatý kopeček v Mikulově“ ve spolupráci s CHKO Pálava a projekt „Železné hory – geologicky významná oblast“ ve spolupráci s CHKO Železné hory. (Více viz Box č. 6)

Pro odbor výkonu státní správy MŽP byla vypracována odborná vyjádření ke stanovení průzkumných území (5) na vyhrazený nerost zlato a vyjádření ke stanovení průzkumného území Berounka pro vyhledávací průzkum ropy, hořlavého zemního plynu, vázaného na paleozoické břidlice pražské pánve.

V rámci finanční podpory z národních dotačních programů, konkrétně Programu péče o krajinu, podprogramu péče o zvláště chráněné části přírody a ptačí oblasti, proběhlo v roce 2014 na území chráněných krajinných oblastí 25 akcí týkajících se ošetřování památných stromů. Jednou z takových akcí bylo ošetření osmi památných stromů na území CHKO Jeseníky, které proběhlo v návaznosti na schválený plán péče o tuto CHKO.

V současnosti je na území CHKO Jeseníky vyhlášeno 87 objektů památných stromů. Kromě dvou objektů – alejí památných stromů s větším počtem jedinců (61 a 257) se jedná o solitérní stromy, případně malé skupiny několika jedinců.

Buk u mostu – celkový pohled, kšiltové odvětrávané krytí

Pro rok 2014 byly k ošetření vybrány stromy, u nichž byla po vyhodnocení stavu zjištěna aktuální potřeba provedení zásahu. Vesměš se jednalo o řezy, zejména řezy zdravotní, případně redukční, v lokalitách s většími nároky na provozní bezpečnost přibýly bezpečnostní řezy. Dále byly provedeny kontroly, úpravy, případně výměny instalovaných bezpečnostních vazeb či opravy zastřešení dutin staršího data.

Z ošetřovaných památných stromů lze jmenovat např. buk u mostu v Karlově Studánce, který stojí v exponovaném místě se značnou částí hmoty koruny nad přilehlý chodník a silnici. Strom má na severní straně staré poškození, do kterého se dostává srážková voda ve formě deště i sněhu, což v období střídavých mrazů tento strom poškozuje. Proto bylo provedeno tzv. „kšiltové krytí“, které dobře odvětrává a odvádí vodu mimo zónu poškození. Zároveň byly provedeny zdravotní a šetrné odlehčovací řezy zejména nad inkriminovanými místy (chodník a silnice).

Další strom, lípa v zatáčce v Malé Morávce, se v průběhu let bohužel ocitl na okraji poměrně frekventované silnice. Před třemi lety zřejmě souprava se dřevem významně poškodila jednu z hlavních kosterních větví, která rostla nad blízkou

vozovkou. Větev musela být odřezána. Jelikož od hlavního větevního úžlabí směrem do kmene vznikla velká prasklina, byla mezi pahýlem a hlavní částí koruny instalována předepjatá vazba. Strana, kde do praskliny zatékala srážková voda, byla překryta tak, aby prostor dostatečně odvětrával, a voda byla svedena mimo inkriminovaný prostor. Zároveň byla provedena výrazná redukce zbylé části koruny, aby došlo k jejímu celkovému vyvážení. V předjaří loňského roku se odlomila jedna z bočních větví, takže místo bylo upraveno řezem, opraveno poškozené krytí a byla provedena úprava předepjaté vazby.

Památný strom mléč ve Vrbně pod Pradědem, stojící opět blízko komunikace, začal v loňském roce značně prosychat a uschla jedna ze silných kosterních větví na jihozápadní straně koruny. Byl proveden zdravotní řez a suchá větev byla odřezána. Protože je v hlavním větvení rozsáhlá dutina a strom může mít statické problémy, byla ponechána část suchého pahýlu, který má v současnosti dostatečnou pevnost, a instalována předepjatá vazba. Ostatní části koruny jsou zajištěny volnou vazbou, která byla pouze zkontrolována a upravena.

Akce proběhla za spolupráce s vlastníky pozemků, na kterých památné stromy rostou. Ošetření stromů zadala AOPK ČR, zhotovitelem prací byla ZO ČSOP SEKOS Jeseníky. Celkové náklady realizovaných prací (včetně ošetření dalších pěti památných stromů) činily 99 725 Kč.

Lípa v zatáčce – stav před ošetřením po odlomené větvi a poté

Na zpracování se podílela AOPK ČR, Správa CHKO Jeseníky.

Interpretace geologických fenoménů CHKO Železné hory

6

Geologická bohatost a pestrost přírodních jevů Železných hor je jedinečná a mimořádně zajímavá. Jedná se o geologicky cenné území, na kterém byl v roce 2012 vyhlášen Národní geopark Železné hory.

Koncem roku 2014 dokončila Agentura ochrany přírody a krajiny ČR realizaci projektu „Železné hory – geologicky významná oblast“ spolufinancovaného z prostředků Operačního programu Životní prostředí.

Projekt seznamuje veřejnost s geologickými procesy i významem přírodních zdrojů a jejich využitím v hospodářské a kulturní historii.

Jeho kostrou je pět informačních stanovišť v podobě vzdušných dřevostaveb s tematickou náplní STAROHORY, PRVOHORY, DRUHOHORY, HLUBINNÉ VYVŘELINY a HYDRO-GEOLOGIE. Stanoviště se nacházejí v Nasavrkách, ve Vápenném Podolu, u zříceniny hradu Lichnice, na návrší ve Štěpánově u Skutče a v Podlažicích. Před dřevostavbami jsou venkovní expozice horninových bloků, na kterých je pro zdůraznění minerální stavby, struktury a textury horniny vyleštěna část plochy. Z informačních tabulí uvnitř objektů se lze dozvědět více o daném tématu včetně odkazů na blízké lokality.

Těchto navazujících lokalit je celkem 34, každá z informačních tabulí poutavě přibližuje konkrétní geologický jev. Návštěvník se dočte, kde se tu Železné hory vzaly, kolik je zaplavilo moří, kde bouřily sopky, kde se těžily žuly, rudy či nerudy. Uvidí také fotografie zkamenělin, zajímavých hornin a minerálů.

Na některých místech byly v opuštěných lomech zpřístupněny reprezentativní skalní výchozy, na několika významných skalách jsou instalovány nerezové tabulky s názvem horniny. Součástí projektu byla také rekonstrukce naučné stezky Údolí Doubravy. Narušené úseky stezky jsou nově zpevněny kamennou rovinaninou, či zásypem. Pro větší pohodlí návštěvníků byly opraveny či vybudovány kamenné a ocelové schody, lávky a zábradlí. Mezi Horním Mlýnem u Chotěboře a obcí Bílek bylo osazeno 11 informačních tabulí, přibližujících přírodní zajímavosti a krásy této přírodní rezervace.

Součástí projektu bylo vytvoření mapy s vyznačením všech geotopů projektu a propagační materiály informující veřejnost o konkrétních tématech projektu. Projekt má své webové stránky dostupné na adresách <http://www.nature.cz> a <http://www.geoparkzh.cz/cs>.

V roce 2014 byla zpracována aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu pro CHKO Český les. Preventivní hodnocení krajinného rázu je oborovým dokumentem, který slouží regionálnímu pracovišti AOPK ČR, Správě CHKO jako podklad pro vydávání stanovisek k územně plánovací dokumentaci i k jednotlivým stavebním záměrům. Celé preventivní hodnocení krajinného rázu je možné také poskytnout jako územně analytický podklad.

Aktualizace se zaměřila mimo jiné na kategorizaci sídel ležících na území CHKO Český les. Sídla jsou rozčleněna do čtyř kategorií podle zachovalosti typické urbanistické struktury a podle přítomnosti charakteristické historické zástavby. Pasporty jednotlivých sídel obsahují informace o umístění sídla v krajinném rámci, základních historických souvislostech vývoje sídla, vizuálním projevu zástavby s ohledem na obraz sídla v krajině, a především doporučení k ochraně krajinného rázu, které lze využít v procesu územního plánování.

Preventivní hodnocení krajinného rázu obsahuje také vymezení a popis oblastí a míst krajinného rázu, s důrazem na stávající přírodní a kulturně historické hodnoty. Vymezená místa krajinného rázu byla s ohledem na přítomnost hodnot rozdělena do tří pásem odstupňované ochrany krajinného rázu. Pro každé pásmo ochrany byly stanoveny návrhy vhodných opatření a podmínky ochrany krajinného rázu. Aktualizovaná studie preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Český les obsahuje také informace o plošné diferenciaci území v grafické podobě a také ve formě jednotlivých vrstev, které lze snadno poskytnout zpracovatelům územně plánovací dokumentace. Výsledky preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Český les se tak mohou promítnout do dokumentů závazných pro rozhodování v území.

Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Český les

Sídlo	Jindřichova Hora	obec č. ú.	Klenný pod Čerchovem				
OKR:	A	Čerchovský les	ČSU	1989	1990	1990	2011
MGR.pásma	A.9	I	II	III	IV		
Kategorie	I	II	III	IV			
		obyvatel	domů	281	250	48	4
				28	34	18	8

Historický snímek mapy III. vojenského újezdu (1877 - 1886) s okolní urbanizací

Indikatory a hodnoy:

plánová památková ochrana:	ne
památkové chráněné objekty:	ne

Poloze sídla v územním krajinném rámci:

Roztáhlé sídlo lokálně vnořené v rozlehle činné lesní enklávě severně od silnice č. II/199. Vizuální uplatnění sídla (dílčí části zástavby) pouze v rámci této otevřené enklávy.

Základní historické souvislosti:

Vznik osady je datován do konce 17. století (1696-1697), kdy zde nechal Georg Heinrich von Stadion vykášet les. Později byla myslivna ještě rozšířena. V 18. století zde sídla skládala, místní rovněž obdělávali menší neúrodná pole. V současnosti osada slouží rekreaci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Roztáhlá zástavba sídla je tvořena třemi či čtyřmi skupinami objektů. Stavby jsou situovány při centrální síti, výjimek představuje hospodářský objekt v severovýchodní části enklávy. Západní část sídla je skryta ve výrostlé lesní zeleň.

V rámci zástavby sídla se uplatňují kvalitně rekonstruované ušlechtilé protáhle obdélné půdorysy se zachovalou hospodářskou částí. Zbylou část zástavby tvoří objekty novějšího výrazu (rekonstrukce), které však respektují základní architektonické zvyklosti a nabytují z charakteru podhoroké zástavby. Hojně se vyskytují objekty drobné sakrální architektury. Na zástavbu je vizuálně bohatá zelení zeleň.

Podmínky ochrany K.R. a doporučení doporučení k ochrání K.R.:

- Nezahrnovat historicky konstruovanou zástavbu roztroušených ušlechtilých objektů, zejména novou výstavbu situovanou výrazně ke stávající centrální síti
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – sedlová střecha s možným zvalbením, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost, výšková výstavba bytových domů
- Novou obélovou zástavbu vybočující z rámců nad obytné objekty na území sídla vyloučit

• Bítit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující jednotu a půdorys zástavby)

• Minimalizovat případné zásahy do zelení zeleň

obr. č. C.37 a obr. č. C.38: Válcové kamenné plešičky sloužící k vytváření typické dřevěné hospodářské části s polepšením nad lesní a výškově náročnou střechou (malá síť) vytváří přírodní barvu a kamenný kontrast

obr. č. C.39: Rekonstruované dřevěné kůlny k udržování vysoké reprodukční základní struktury

obr. č. C.40: Křivý hospodářský objekt v severovýchodní části sídla díky barvenému provedení a přírodní výšce naplněná zelení zeleň

obr. č. C.41: Závěrečná část osady v okolí Čerchov

Ukázka pasportu sídla Jindřichova Hora z části studie věnované kategorizaci sídel

Na zpracování se podílela AOPK ČR, Správa CHKO Český les a KS Plzeň.

V roce 2014 spočíval významný podíl odborné práce v hodnocení a zpracování odborných geologických posudků (147) pro 50. a 58. výzvu OP ŽP, v oblasti podpory 6.6. – Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně podzemních vod. Průběžně se rovněž vytvářely posudky pro změny projektů (23) a k závěrečným vyhodnocením realizovaných geologických akcí (53).

Neživá příroda, to je také odborný dohled a rozvoj databázového modulu Jednotné evidence speleologických objektů (JESO), jeho naplňování, aktualizace a verifikace údajů.

1.3.1 Ochrana krajiny

Územní systém ekologické stability

AOPK ČR zajišťuje na území CHKO vymezení lokálního a regionálního ÚSES. Každoročně v závislosti na objemu finančních prostředků zpracovává revize a aktualizace vymezení ÚSES. Jedná se o vybrané části území CHKO, kde je vymezení lokálního a regionálního ÚSES neaktuální, ve špatném stavu či zcela chybí. V roce 2014 byl zpracován nový plán ÚSES pro část území CHKO Slavkovský les (obec Březová). Zpracovaný plán ÚSES je oborovým dokumentem správy CHKO, který zároveň slouží jako územně-analytický podklad pro územní plánování, zpracování pozemkových úprav, lesních hospodářských plánů a dalších dokumentací. V září 2014 AOPK ČR spolupřádala odborný seminář „ÚSES – zelená páteř krajiny“, který tradičně proběhl na Mendelově univerzitě v Brně. Kromě přednášek a exkurze bylo součástí semináře i diskusní pracovní setkání, které se věnovalo aktuálním otázkám v oblasti ÚSES včetně výhledu do blízké budoucnosti. Pozornost byla zaměřena zejména na problematiku ÚSES v ZÚR – možnosti nových řešení a ÚSES v KPÚ versus ÚSES v ÚP. Pohled AOPK ČR na plánování a vymezení ÚSES včetně interakčních prvků nástroje ochrany a tvorby krajiny, který je součástí zásad územního rozvoje, územních plánů, pozemkových úprav či územně analytických podkladů a multifunkčnost ÚSES zejména ve volné krajině, byl podrobně představen na konferenci Aktuální otázky ochrany krajinného rázu, která se konala 24. a 25. dubna v Telči. Na ní byl také prezentován přístup AOPK ČR k ochraně krajinného rázu v CHKO.

Ochrana krajinného rázu

V metodické oblasti klade AOPK ČR dlouhodobě důraz na nástroje územního plánování. Ve spolupráci s odborem obecné ochrany přírody a krajiny MŽP bylo v první polovině roku 2014 připomínkováno společné metodické sdělení resortů životního prostředí a místního rozvoje k podmínkám prostorového uspořádání a podmínkám ochrany krajinného rázu v územních plánech.

Pracovníci AOPK ČR, jejichž agenda se týká územního plánování a stavební činnosti, byli během dvoudenního odborného setkání důkladně seznámeni s problematikou ochrany živočichů ohrožených v důsledku stavební činnosti (ochrana ptáků u vedení vysokého napětí a skleněných ploch, dopravní stavby apod.) s důrazem na migrační koridory a hlavní migrační trasy vybraných druhů. Školení bylo připraveno ve spolupráci s odbornou skupinou AOPK ČR pro řešení problematiky dopravní a energetické infrastruktury. Během výše uvedeného setkání byla představena také mapová aplikace s příklady dobré praxe z oblasti výstavby v CHKO. Mapa zahrnuje území celé republiky, v budoucnu by měl být přístup k aplikaci přímo přes webovou stránku AOPK ČR, resp. webovou stránku správ CHKO.

V průběhu roku 2014 byly zpracovány aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Český les, Český ráj a Křivoklátsko. Více viz box č. 7.

2/ Péče o přírodu a krajinu

Standardy péče o přírodu a krajinu

Jedním z hlavních cílů standardů péče o přírodu a krajinu, které vydává AOPK ČR, je zavedení jasně definovaného a veřejně přístupného systému v činnostech souvisejících s péčí o přírodu a krajinu, který má sloužit zejména ke zkvalitnění prováděných prací. Zároveň mají standardy přispět k porovnatelnosti výstupů, sjednocení termínů v komunikaci mezi projektanty, dodavateli, odběrateli, úřady, odbornými institucemi, orgány státní správy a dalšími subjekty. Do procesu vývoje standardů je zapojena akademická sféra, odborné instituce, profesní organizace a společnosti i samostatní pracovníci. Součástí procesu standardizace je veřejná a odborná oponentura.

Pro zveřejňování standardů péče o přírodu a krajinu byly zřízeny samostatné webové stránky (www.standardy.nature.cz), které spravuje AOPK ČR a na nichž je seznam všech standardů.

V roce 2014 byly schváleny a následně zveřejněny tyto standardy: Výsadba a řezu keřů a lián, Opatření ke zlepšení struktury lesních porostů (ve spolupráci s Lesnickou a dřevařskou fakultou Mendelovy univerzity v Brně), Obnova travních porostů s využitím regionálních směsí osiv (ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích).

V pracovní verzi k veřejné oponentuře byly na uvedených stránkách vystaveny: Ochrana dřevin při stavební činnosti, Péče o dřeviny kolem veřejné technické infrastruktury, Ochrana stromů před úderem blesku (všechny ve spolupráci s Lesnickou a dřevařskou fakultou Mendelovy univerzity v Brně), Funkční výsadby ovocných dřevin v zemědělské krajině, Péče o funkční výsadby ovocných dřevin (oba ve spolupráci se Zahradnickou fakultou Mendelovy univerzity v Brně), Rybí přechody, Vytváření a obnova tůní (oba ve spolupráci se Stavební fakultou Českého vysokého učení technického v Praze) a Pastva (ve spolupráci s Fakultou životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze).

Dále pokračovaly práce na vývoji standardů týkající se např. péče o vybrané terestrické biotopy, péče o dřeviny, územní systémy ekologické stability, zajištění prostupnosti komunikací pro obojživelníky, likvidace invazních druhů rostlin a dalších. Více viz Box č. 8.

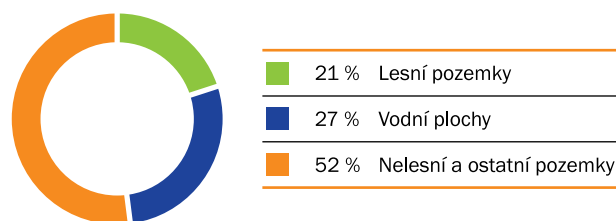
2.1 Péče o majetek státu

V současné době přísluší AOPK ČR hospodařit na 12 382 ha pozemků ve vlastnictví státu, přičemž převážná většina pozemků svěřených do péče AOPK ČR se nachází ve zvláště chráněných územích (ZCHÚ), kde je při péči o tyto pozemky

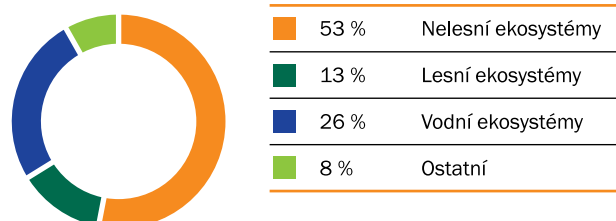
kladen důraz především na části přírody, pro jejichž ochranu bylo ZCHÚ zřízeno. Jako odborné a koncepční dokumenty slouží plány péče, navrhující opatření k zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany v předmětných územích. Péče o pozemky ve vlastnictví státu s příslušností hospodaření pro AOPK ČR byla v roce 2014 finančně zajišťována z následujících zdrojů:

- › podprogram Správa nezcizitelného státního majetku ve zvláště chráněných územích MŽP – v celkové výši 9 mil. Kč,
- › program Rozvoj a obnova MTZ MŽP – v celkové výši 19 mil. Kč,
- › program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny – v celkové výši 18,7 mil. Kč (včetně opatření vyplývajících ze záchranných programů),
- › Operační program Životní prostředí – v celkové výši 93,7 mil. Kč,
- › Program péče o krajinu – podprogram pro zlepšování dochovaného přírodního prostředí (PPK B) – v celkové výši 0,03 mil. Kč.

Struktura pozemkové držby, ke které je příslušná k hospodaření AOPK ČR, podle typu pozemků

Podíl čerpání z Podprogramu Správa nezcizitelného státního majetku v ZCHÚ podle jednotlivých oblastí v roce 2014

Obnova lučních porostů na orné půdě a přeměna intenzivně obhospodařovaných travních porostů na druhově pestré louky jsou v souvislosti s tvorbou územních systémů ekologické stability i nutností zlepšení stavu biodiverzity problémem vyžadujícím pokud možno rychlé řešení. Na většině území České republiky totiž nelze počítat se samovolnou sukcesí - přísun diaspor je omezen a trvalo by zřejmě desítky let, než by se vůbec druhově bohatší porost vytvořil.

Proto byl v roce 2014 připraven a AOPK ČR schválen standard Obnova travních společenstev s využitím regionálních směsí, který je součástí řady D Péče o vybrané terestrické biotopy (viz www.standardy.nature.cz). Tento standard definuje postupy pro navrhování směsí, získávání semenného materiálu a způsob zatravnění za účelem tvorby či obnovy přírodě blízkých ekosystémů, stanovišť pro rostliny i živočichy, zachování místních genetických zdrojů a obecného zvýšení biodiverzity a diverzity krajiny. Je zacílen na travní porosty plnící především mimoprodukční funkce. Účelem jejich zakládání či obnovy není primárně produkce biomasy.

Standard je určen především žadatelům o podporu z krajinotvorných dotačních programů, dále projektantům,

dodavatelům, pracovníkům státní správy a samosprávy, nevládním organizacím, zemědělcům, vlastníkům a uživatelům pozemků.

Regionální směsi osiv vycházející z přirozených společenstev v dané oblasti původu, tj. směsi přímo sklizené nebo z odděleně pěstovaných složek, budou použity k založení nebo obnově travního porostu odpovídajícího typu společenstva ve stejné oblasti původu. Standard se dělí na sedm hlavních kapitol, přičemž jeho hlavními tématy jsou metody získávání regionálního osiva a metody zakládání travních porostů na orné půdě.

Jedinou oblastí v České republice, kde je k zatravnění od roku 1999 používána druhově bohatá směs regionálních trav a bylin, je CHKO Bílé Karpaty. Díky různým dotačním titulům, především PPK, bylo touto směsí zde již zatravněno přes 500 hektarů. V posledních letech se dostala i do povědomí projektantů při plánování krajinotvorných projektů, zvláště pro Operační program Životní prostředí.

Zpracovaný standard je prvním krokem k tomu, aby se regionální směsi semen začaly používat ve větším měřítku po celém území České republiky.

Louky zatravněné regionální směsí semen v CHKO Bílé Karpaty. Postupně jsou osídlovány dalšími lučními druhy, a to rostlinami a živočichy, čímž dochází ke zvýšení biodiverzity. Je tím také zlepšena stabilita a konektivita krajiny.

Péče o vodní plochy ve správě AOPK ČR

AOPK ČR zajišťuje správu státního majetku a činnosti s tím související na 3 384 ha vodních ploch na území celé České republiky. Většinu tvoří vodní nádrže. Při naplňování povinností vlastníka vodního díla AOPK ČR zajišťuje technicko-bezpečnostní dohled, zpracování parametrů zvláštních povodní, manipulaci s vodou, povolení k nakládání s vodami, zpracování manipulačních řádů, zavkládání hrází do katastru nemovitostí a řádný technický a funkční stav vodního díla.

Více než polovinu vodních nádrží AOPK ČR pronajímala. Nájemci se zavázali hospodařit v souladu s ochrannými podmínkami vyplývajícími z právní normy o zřízení ZCHÚ a dalšími podmínkami uvedenými ve schváleném plánu péče. Z celkového počtu 146 nádrží ve správě AOPK ČR bylo v pronájmu celkem 86.

V roce 2014 vynaložila AOPK ČR na péči o vodní plochy ve své správě 23,9 mil. Kč z národních programů MŽP, tj. 2,4 mil. Kč z podprogramu Správa nezcizitelného státního majetku v ZCHÚ, 8,5 mil. z programu Rozvoj a obnova MTZ MŽP – stavby, 13 mil. Kč z programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny, z Operačního programu Životní prostředí 19,9 mil. Kč. Nejvíce se z národních zdrojů financovaly rekonstrukce a opravy technických objektů vodních nádrží a uvedení vodních děl ve správě AOPK ČR do právního stavu (zajištění povolení k nakládání s vodami a zpracování manipulačních řádů).

Z podprogramu Správa nezcizitelného státního majetku v ZCHÚ byla stavebně dokončena např. akce Revitalizace rybníka Mlýnský u Krče v hodnotě 1,7 mil. Kč, PR Skalák u Senotína – výměna požeráku v hodnotě 0,1 mil. Kč, PR Rybníčky u Podbořanek – výměna lávky k požeráku v hodnotě 0,04 mil. Kč a Oprava záhozu na rybníce Velká Kamenice v hodnotě 0,07 mil. Kč. Z programu Rozvoj a obnova MTZ MŽP – stavby byla stavebně dokončena akce Rybník Farář – revitalizace a rekonstrukce v hodnotě 4,3 mil. Kč a kofinancování akcí v NPR Polanská niva a NPR Bohdanečský rybník – viz dále v textu.

Z programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny byly dokončeny např. akce Rekonstrukce a odbahnění rybníčku u Starých Hutí v hodnotě 0,3 mil. Kč, Obnova rybníka

v PR Malá Strana v hodnotě 0,7 mil. Kč, Obnova Seidlova rybníka v NPR Božídarské rašeliniště v hodnotě 0,8 mil. Kč a Oprava – rekonstrukce bezpečnostního přelivu rybníka Hubský v hodnotě 0,3 mil. Kč. Proběhla i akce Oprava vypustného zařízení Máchova jezera v NPP Swamp v hodnotě 10,6 mil. Kč.

Z Operačního programu Životní prostředí byla stavebně dokončena akce Záchrana rybníka Velký Váček v NPR Polanská niva, ohroženého postupujícím meandrem řeky Odry v celkové hodnotě díla 6,8 mil. Kč (v roce 2014 bylo profinancováno 0,6 mil Kč z EU a 0,06 mil. Kč z národních zdrojů) a probíhala realizace akce Dokončení revitalizace Bohdanečského rybníka s čerpáním v roce 2014 v celkové výši 23,4 mil. Kč (19,3 mil. Kč z EU a 4,1 mil. Kč z národních zdrojů). Více viz Box č. 9 a 10.

Dále byla zahájena aktualizace projektových dokumentací a správních rozhodnutí k projektům plánovaným k podání do výzvy OPŽP na akce Revitalizace PP U Sedmi rybníků, Revitalizace PP Stonáč, Záchrana a podpora biodiverzity na rybnících v PR Bažantula, Revitalizace a rekonstrukce rybníka v PP u Králova mlýna a Revitalizace NPP Pastvisko u Lednice.

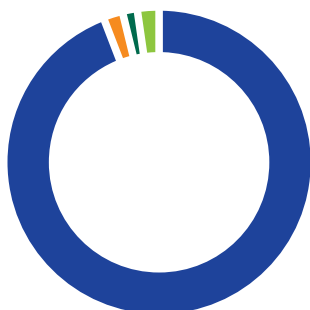
Péče o lesní pozemky ve správě AOPK ČR

Ke konci roku 2014 spravovala AOPK ČR přibližně 2 539 ha pozemků určených k plnění funkcí lesa ve vlastnictví státu. Celková hodnota lesních porostů a lesních pozemků dle znaleckých posudků z roku 2007 činila 201,8 mil. Kč. Lesní pozemky tvoří převážně součást zvláště chráněných území. Nejvýznamnější a zároveň nejrozsáhlejší plošně souvislé pozemky, na kterých AOPK ČR hospodaří, se nacházejí na cca 400 ha v NPR Božídarské rašeliniště v Karlovarském kraji.

Při správě lesních pozemků AOPK ČR zabezpečovala výkon odborného lesního hospodáře (OLH) prostřednictvím svých zaměstnanců, kteří splňují podmínky k udělení licence OLH podle lesního zákona. Hospodaření v lesích ve správě AOPK ČR probíhalo v souladu s platnými lesními hospodářskými plány (LHP), zpracovanými pro jednotlivé lesní hospodářské celky (LHC) vymezené krajským uspořádáním.

Při nakládání s lesními porosty AOPK ČR zajišťovala povinnosti vlastníka vyplývající ze zákona č. 289/1995 Sb., o lesích, dále se při hospodaření řídila podmínkami

Podíl čerpání finančních prostředků na péči o vodní plochy ve správě AOPK ČR v roce 2014 z podprogramu Správa nezcizitelného státního majetku v ZCHÚ a z programu Podpory obnovy přirozených funkcí krajiny

95 %	Rekonstrukce a opravy vodních děl
2 %	Zajištění dokumentací vodních děl
1 %	Revitalizace vodního toku
2 %	Managementová opatření (např. tvorba tůní)

Od roku 2013 probíhá v NPR Bohdanečský rybník dokončení rozsáhlé revitalizace vodní nádrže rozprostírající se na ploše 170 ha. Projekt je realizován s podporou Operačního programu Životní prostředí, oblasti podpory 6.2 – Obnova biodiverzity.

Území NPR Bohdanečský rybník, nejvýznamnější ornitologické lokality Pardubicka, je chráněno od roku 1951. Předměty ochrany jsou, mimo ornitologické lokality, slatinné louky a rákosiny, bažinné olšiny, vrbiny a dubiny.

Bohdanečský rybník je největší existující rybník bývalé pernstějnské rybníční soustavy budované na přelomu 15. a 16. století. Intenzivní zemědělské a rybářské hospodaření od 2. poloviny 20. století negativně ovlivnilo celé území. Postupně došlo k přeměně hnízdních biotopů a k omezení potravní nabídky pro ptáky. Od roku 1993 jsou na území NPR realizována managementová opatření (kosení luk s cílem omezit šíření rákosu, likvidace náletových a nepůvodních dřevin, omezení rybářského hospodaření) za účelem udržení a obnovy původních biotopů. Od roku 1999 probíhají rozsáhlé revitalizační zásahy (obnova přilehlého rybníka Matka, budování tůní a odbahnění Bohdanečského rybníka a rekonstrukce rákosin).

Revitalizace Bohdanečského rybníka byla rozdělena na osm sekcí s průměrným množstvím sedimentu na jednu sekci 50 tis. m³. V rámci revitalizace je odstraňován dnový sediment, jsou upravována litorální pásma, budovány soustavy lagun a ostrůvků. Dochází ke zvětšení vodní plochy a výraznému rozčlenění monocenóz rákosu a obnovení tzv. mokřích rákosin. To přispívá ke zlepšení podmínek pro výskyt a rozmnožování mnoha druhů živočichů, zejména měkkýšů, obojživelníků a ptáků. Efekty revitalizace a managementu jsou pravidelně sledovány. Rezervace je místem výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. V lokalitě pravidelně hnízdí např. jeřáb popelavý, bukač velký, husa velká aj. a rozmnožuje se zde 10 druhů zvláště chráněných obojživelníků.

Projekt Operačního programu Životní prostředí řeší poslední 3 etapy revitalizace. Dokončení akce je naplánováno na rok 2015. Celkové náklady na realizaci projektu činí 84,6 mil. Kč. Do konce roku 2014 bylo vyplaceno 24,3 mil. Kč. Zbývajících 60,3 mil. Kč má být profinancováno v roce 2015.

Porost voďanky žabí a bublinatky jižní v Dolanské zátoce

Transport řídkého sedimentu ze dna na mezideponii

Nově rozčleněný okraj rákosového litorálu

Malostranský rybník se nachází v PR Malá Strana v k.ú. Horní Maxov a současně v první zóně ochrany přírody na území CHKO Jizerské hory. Předmětem ochrany PR Malá Strana na rozloze 28,4 ha jsou společenstva ostřicových a pcháčových luk, přechodových rašelinišť, smilkových trávníků a horských mezofilních luk zachovaná v příznivém stavu, dále na ně vázané druhy zvláště chráněných a ohrožených rostlin a charakteristické fauny (obojživelníci, ptáci i bezobratlí) horských mokřadních biotopů.

Rybník i sousední pozemky jsou v současné době ve vlastnictví ČR s příslušností hospodařit s majetkem státu AOPK ČR. Jedná se o historické vodní dílo z roku 1922 vzniklé přehrazením Malostranského potoka za účelem zajištění rezervoáru vody

Malostranský rybník před obnovou (2012)

pro pohon brusíren skla v Horním Maxově a Janově nad Nisou. Hráz je vyžděná ze žulových kvádrů se vvislou návodní stranou, výpustný objekt je tvořen šoupátkem manipulovatelným vřetenovou tyčí. Hladina vody v rybníce je fixována přelivnou hranou bezpečnostního přelivu, zdrž rybníka má při hladině normálního nadržení plochu 0,23 ha a objem 1970 m³ vody zadržené v zásobním prostoru. Rybník nebyl nijak hospodářsky využíván a vlivem absence udržovacích prací postupně chátral, až v roce 2012 došlo k úplnému vymizení vody ze zdrže vlivem dosloužilého výpustního zařízení. Tím byla ohrožena vzácná mokřadní flora (všivec bahenní, zdrojovka potoční) a fauna (střevle potoční), které jsou přímo závislé na ustálené hladině vody v rybníce.

V průběhu realizace akce provedené v období 2013–2014, byla hlavním cílem obnovy oprava technických objektů rybníka včetně odpadního koryta a provedení částečného odbahnění zdrže v objemu 400 m³ vytěžených sedimentů. Situaci nepříznivě ovlivnil fakt, že rybníční sediment byl kontaminovaný zejména kadmíem a nemohl být deponován

v místě, na zemědělské půdě. Termín a způsob provádění prací byl omezen druhovými výjimkami a závazným stanoviskem vydanými Správou CHKO Jizerské hory, která prováděla pravidelné kontroly v průběhu realizace akce.

Stavba je po dokončení akce již plně provozuschopná a v právním stavu, včetně vydaného povolení nakládání s vodami, kolaudačního souhlasu a schváleného manipulačního řádu. Zodpovědným provozovatelem nádrže nadále zůstává AOPK ČR, regionální pracoviště Liberecko. V následujících letech se na Malostranském rybníce nepředpokládá žádné intenzivní využití. Rybářské obhospodařování zde nebude prováděno s výjimkou probíhajícího projektu reintrodukce střevle potoční v CHKO Jizerské hory.

Obnovený rybník v první vegetační sezoně (2014)

Akce Obnova rybníka v PR Malá Strana byla financována z prostředků programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny. Celkové náklady na akci dosáhly výše 0,92 mil. Kč.

Na zpracování se podílela AOPK ČR, Správa CHKO Jizerské hory a KS Liberec.

Revitalizace biotopu rdestice hustolisté v národní přírodní památce Rybníček u Hořan

Území národní přírodní památky Rybníček u Hořan je nenápadné údolí s olšovým a jasanovým hájem. Ukryvá ovšem výjimečnou původní lokalitu rdestice hustolisté (*Groenlandia densa*) – jedinou v České republice. Rdestice je plovoucí bylina s vytrvalým oddenkem v bahně. Kvete zelenými kvítky uspořádanými v klasech nad hladinou. Rdestice byla v minulosti hojná v nivách velkých řek, kde osidlovala nově vzniklá boční a slepá ramena řek. Postupně vymizela s úpravou toků a zvyšujícím se znečišťováním vod. V současnosti je kriticky ohroženým druhem naší květeny.

Rybníček u Hořan trpěl řadu let silnými splachy z výše položených polí, které zaplnily zátoku rybníka. Z tohoto důvodu nemohl být zcela využit potenciál lokality z pohledu ochrany přírody a krajiny.

Předmětem revitalizace bylo především odtěžení sedimentu, které v rybníce vytvořilo několik částí s různou výškou vodní hladiny, ve kterých nachází rdestice dobré podmínky. Odbahněním došlo i k odstranění nežádoucího přebytku živin v sedimentech. Součástí prací byl i transfer rostlin mimo zátoku, aby nedošlo k nenávratnému poškození rostlin. Po celou dobu realizace akce byly rostliny kontrolovány botanikem.

Realizace akce „Revitalizace biotopu rdestice hustolisté v NPP Rybníček u Hořan“ byla financována z prostředků programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny. Náklady dosáhly výše 358 493,96 Kč včetně nezbytné inženýrské činnosti a dohledu botanika.

Rybník před odbahněním

Rybník po odbahněním

Práce v zátokě

zákonu č. 285/2013 Sb., o dřevě, a zákonem č. 114/1992 Sb., ze kterého vyplývá především realizace opatření uvedená v plánu péče o ZCHÚ. Ve většině případů se uplatňovaly citlivé úpravy porostní struktury tak, aby byly porosty diferencovány s ohledem na jejich současný stav a s ohledem na jejich stabilizaci do budoucna, jako jedné z podmínek k zajištění optimálního prostředí pro udržení pozitivního vývoje předmětů ochrany.

Při obnově porostů se v maximální možné míře využívalo přirozené obnovy stanovištně původních dřevin. V případech přeměny porostních struktur byly využívány podsady a dosadby do stávajících kultur (BK, JD, JR, KL atp.). V roce 2014 bylo vysazeno celkem 34 460 ks sazenic melioračně zpevňujících dřevin. Zalesňování bylo provedeno celkem na redukované ploše cca 4 ha. Velká pozornost byla věnována ochraně stávajících kultur, výsadeb a přirozené obnovy v podobě nárostů a náletů (opravy oplocenek, instalace a opravy individuálních ochranných výsadeb, nátěry a ožin dřevin). Veškerá péče o lesní pozemky byla financovaná z prostředků podprogramu Správa nezcizitelného státního majetku ve zvláště chráněných územích a dosáhla částky 1,2 mil. Kč.

Úmyslné těžební zásahy mýtní a předmýtní na úpravu prostorové struktury porostů, podporu přirozené obnovy a zlepšení jejich zdravotního stavu dosáhly celkem 456 m³, těžby nahodilé v objemu 311 m³ (těžba kůrovcová, těžba zlomů a vývrátů). Kromě toho byly provedeny tzv. těžby mimořádné ve výši 211 m³, celkem tedy bylo zpracováno 978 m³ dřevní hmoty. Výchovné těžební zásahy v porostech do 40 let věku byly provedeny na ploše 6,53 ha. V lesích bylo položeno celkem 27 ks lapáků a instalováno celkem 28 ks lapačů.

Veškeré finanční prostředky získané prodejem dříví v hodnotě 673 310 Kč odvedla AOPK ČR do státního rozpočtu.

Péče o nelesní pozemky ve správě AOPK ČR

V roce 2014 hospodařila AOPK ČR na 6 459 ha nelesních a ostatních pozemků, což představovalo 52 % pozemků, na kterých AOPK ČR měla právo hospodařit. Největší část finančních prostředků (cca 3,5 mil. Kč z podprogramu Správa nezcizitelného státního majetku a 0,2 mil. Kč z programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny) se použilo na pastvu travních porostů. Na další obdobná opatření (pastva, výřezy náletových dřevin, chemická likvidace výmladků, likvidace invazních druhů organismů, rozrušování drnu) zajišťující existenci částí přírody, pro jejichž ochranu bylo ZCHÚ včetně jeho ochranného pásma vyhlášeno, bylo vynaloženo téměř 1 mil. Kč z podprogramu Správa nezcizitelného státního majetku. Opatření přispívají k udržení druhové skladby luk, příznivému stavu ekosystémů a biotopů a k udržení populací chráněných a ohrožených druhů.

K dalším opatřením patřilo zajištění a ošetřování vysazených stromů a bezpečnostní kácení vzrostlých stromů.

V rámci podprogramu Správa nezcizitelného státního majetku v ZCHÚ se na nelesních pozemcích profinancovalo téměř 4,6 mil. Kč.

V rámci programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny se realizovaly akce v hodnotě téměř 0,2 mil. Kč.

V rámci Operačního programu Životní prostředí se realizovala akce Posílení ÚSES Kunín v celkové výši 1,3 mil. Kč (1,2 mil. Kč z EU a 0,1 mil. Kč z národních zdrojů).

Ostatní opatření

Z podprogramu Správa nezcizitelného státního majetku v ZCHÚ se v roce 2014 financovala asanace skalního masívu v havarijním stavu v CHKO Pálava ve výši 0,7 mil. Kč a dále se odstranila skládka ve výši 0,1 mil. Kč. Z programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny se realizovala opatření ve výši 3,4 mil. Kč, přičemž se financovalo například odstranění staveb bývalé pohraniční roty PS Mirochov v CHKO Třeboňsko ve výši 2 mil. Kč, dále byly financovány přípravné práce či provozy Domů přírody Moravského krasu, Domu přírody Litovelského Pomoraví a informačních center v CHKO ve výši 1 mil. Kč.

Z Operačního programu Životní prostředí byla stavebně dokončena akce Tiské stěny – Projekt technických opatření k zajištění protierozní ochrany. V roce 2014 se vyčerpaly 4 mil. Kč. (3,5 mil. Kč z EU a 0,5 mil. Kč z národních zdrojů). V roce 2014 dále došlo k financování výstavby Domu přírody Moravského krasu ve výši 48,1 mil. Kč (41,9 mil. Kč z EU a 6,2 mil. Kč z národních zdrojů) a Domu přírody Litovelského Pomoraví ve výši 30,9 mil. Kč (27,2 mil. Kč z EU a 3,7 mil. Kč z národních zdrojů).

2.2 Péče o chráněná území

AOPK ČR v rámci své působnosti zajišťuje péči o zvláště chráněná území (ZCHÚ), evropsky významné lokality (EVL) a ptačí oblasti (PO) bez ohledu na vlastnictví, k čemuž slouží národní a evropské dotační programy:

- ▶ Program péče o krajinu (PPK A) – v celkové výši 83 mil. Kč,
- ▶ program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK) – v celkové výši 6,2 mil. Kč,
- ▶ LIFE+ – v celkové výši 7,1 mil. Kč,
- ▶ Operační program Životní prostředí v celkové výši 9,3 mil. Kč,
- ▶ program Rozvoj a obnova MTZ MŽP v celkové výši 1,3 mil. Kč,
- ▶ mimořádné výdaje státního rozpočtu určené na Posílení návštěvnické infrastruktury ve ZCHÚ ve správě AOPK ČR v celkové výši 50,5 mil. Kč.

Z evropských dotačních programů je využíván program LIFE+. V rámci národní výzvy na kofinancování projektů předkládaných do programu LIFE+ byly předloženy 3 žádosti „Aktivní ochrana evropsky významných lokalit s teplomilnými stanovišti a druhy v Českém středohoří“, „Aktivní ochrana evropsky významných lokalit s prioritními stanovišti a druhy v panonské biogeografické oblasti“ a „Management lokalit Natury 2000 v CHKO Brdy po zrušení vojenského újezdu“. Následně byly první dva projekty podány do výzvy LIFE+ vyhlášené Evropskou komisí. U obou projektů je MŽP přidruženým příjemcem, který projekty zároveň kofinancuje.

Suché stepní trávníky jižní části Českého středohoří jsou stěžejními plochami s vysokým zastoupením vzácných druhů rostlin a hmyzu. Homolovitý, bezlesý vrch Číčov je jedním z nejsevernějších travnatých vrchů. Tato lokalita je jedinečná více než sedmi hektarovým stepním porostem uprostřed po staletí intenzivně obdělávaných polí.

V minulosti byl kopec pravidelně vypásán, veden jako „obecní pastvina“. Motiv ochrany nejbohatší populace koniklece lučního českého (*Pulsatilla pratensis* subsp. *bohemica*) na Lounsku před účinky příliš intenzivní pastvy ovcí i dobytka (zejména v suchých letech) vedl k jeho vyhlášení přírodní rezervací již v roce 1951. Útlum pastvy v 80. letech a zejména její úplné zastavení počátkem 90. let 20. století přinesl problém postupného zarůstání vysokými travami a keři a následný úbytek vzácných druhů. Především na severních stránkách došlo k masivnímu šíření ovsíku vyvýšeného, křovin (růže šípková, hloh, trnka, svída krvavá) a jasanu. První práce na odstraňování křovin byly provedeny koncem 90. let a jako práce údržbové pokračovaly do roku 2010. Přepásání nejcennějších biotopů na jižních svazích proběhlo v letech 2006, 2008 a 2009 a bylo mj. závislé na ztížené dosažitelnosti místního stáda ovcí. Neutěšená situace zarůstání jedinečných suchých stepních trávníků v rámci několika EVL na Lounsku vyústila roku 2011 v systematické řešení problému formou realizace projektu evropského programu LIFE+ „Stepi Lounského středohoří“.

Číčov (součást EVL Hořenec-Číčov) byl zařazen jako projektová lokalita z důvodů nutnosti zvýšení intenzity prací – jak odkřovnění, tak pastvy (zejména na severních svazích). V roce 2014 bylo v rámci komplexních zemědělských úprav dořešeno vlastnictví pozemků, vrch Číčov je ve vlastnictví obce Libčeves. V současné době má pozemky pronajaty zemědělský subjekt vlastníci stáda ovcí. Po skončení projektu LIFE+ budou pozemky připraveny na zařazení do zemědělských dotací. V roce 2014 byla nájemcem v rámci uzavřených dohod zajištěna pastva smíšeného stáda ovcí a koz (120 ks ovcí, 20 ks koz) formou volné pastvy za pomoci ovčáckých psů na ploše více než 5 ha v celkové výši 67 520 Kč, a také ruční kosení na výměře 1,35 ha ve výši 31 450 Kč.

V rámci monitoringu projektu LIFE+ bylo zjištěno šíření cílových stepních druhů (sveřep vzpřímený, kostřavy) a dalších vzácných druhů (koniklec luční český (*Pulsatilla pratensis* subsp. *bohemica*), kavyl Ivanův (*Stipa pennata*), mateřídouška panonská (*Thymus pannonicus*), mateřídouška časná (*Thymus praecox*, aj.). Značné zvýšení populace bylo zaznamenáno u druhu kozinec dánský (*Astragalus danicus*), úplně nově byl zjištěn výskyt druhu kavyl tenkolistý (*Stipa tenuifolia*).

Na zpracování se podílela AOPK ČR, Správa CHKO České středohoří.

Zlepšení druhového a prostorového složení lesů v Beskydech

13

Přírodní rezervace Lysá hora představuje výjimečné území chránící lesní horský ekosystém nejvyšších partií Beskyd. Nacházejí se zde fragmenty původních porostů horských smrčín, které tvoří jakýsi ostrov boreální (severské) přírody ojedinělý v celorepublikovém měřítku. Zdejší horské smrčiny formované přirozenými procesy jsou domovem širokého spektra horských rostlinných druhů, např. violky dvoukvěté (*Viola biflora*), kozlíku trojenného (*Valeriana tripteris*), vrance jedlového (*Huperzia selago*), plavuně pučivé (*Lycopodium annotinum*) a papratky horské (*Athyrium distentifolium*) i živočišných, např. tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*), sýce rousného (*Aegolius funereus*), lindušky horské (*Anthus spinoletta*) a kosa horského (*Turdus torquatus*). Zajímavostí je výskyt několika vzácných druhů čmeláků, jako čmeláka drobného (*Pyrobombus jonellus*) a čmeláka pyrenejského (*Pyrobombus pyrenaeus*). V roce 2014 došlo v přírodní rezervaci Lysá hora k podsadbám 10 000 ks buku lesního a 1 000 ks jedle bělokoré, a to na světlinách mimo souvislé přirozené zmlazení smrku a kompaktní porosty brusnice borůvky. Vysazovány byly prostokofenné sazenice s výškou nadzemní části přesahující 25 cm a tloušťkou kořenového krčku více než 5 mm. Podsadby probíhaly v malých skupinkách po 25 kusech v přibližném sponu 60 x 60 cm a do jamek o velikosti 35 x 35 cm (jedle) a 25 x 25 cm (buk). Jednotlivé skupiny jsou od sebe vzdálené zhruba 10 m, přičemž jedlové hloučky jsou rozptýleny co nejvíce po ploše mezi bukové výsadby. Vysazovány byly sazenice stanovištně původní, které byly pěstovány v místní lesní školce extenzivním způsobem. Po výsadbě byly veškeré terminální vrcholy sazenic jedle bělokoré ochráněny proti okusu zvěří ovazem z ovčí vlny.

Obdobná lesnická opatření přispívají k tvorbě druhově pestrého a strukturoou rozrůzněného lesa, který se zde původně nacházel. Zároveň v budoucnu dojde ke vzniku stabilnějšího lesa odolnějšího proti biotickým a abiotickým činitelům, resp. přirozenějšího lesa s vyšší druhovou diverzitou.

Celkové náklady na realizaci opatření dosáhly v roce 2014 výše 0,2 mil. Kč.

Na podzim roku 2014 uspořádala AOPK ČR ve spolupráci s Povodím Vltavy s.p., Výzkumným ústavem vodohospodářským T.G.M., v.v.i. a Vodohospodářským rozvojem a výstavbou a. s. seminář ke zprůchodňování migračních překážek ve vodních tocích, a to při příležitosti 100. zasedání Komise pro rybí přechody při AOPK ČR v prostorách generálního ředitelství Povodí Vltavy s.p.

Seminář navázal na předešlé semináře „migrační průchodnosti vodních toků“ pořádané v minulých letech v Kulturním domě města Sázavy VRV a. s. a Povodím Vltavy s. p. Jeho cílem byla vzájemná debata o aktuální problematice migrace ryb v podmínkách ČR včetně dalšího výhledu směřování daného odborného odvětví.

Díky zastoupení zahraničních hostů (Velká Británie, Německo, Rakousko) mohla být pozornost věnována i koncepčním řešením zmírnění následků fragmentace vodních toků v rámci jednotlivých zemí. Za ČR byla představena aktualizace Koncepte zprůchodnění říční sítě ČR, která byla v době konání semináře právě zpracovávána AOPK ČR a VÚV T.G.M.

Mimo tato témata proběhla široká diskuze o možnostech a způsobech monitoringu migrací ryb, především pak o nových trendech v této oblasti a obecně ověřování funkčnosti rybích přechodů. Mezi zajímavé příspěvky patřily: Úspěšnost katadromní migrace úhoře říčního v ČR (VÚV T.G.M.), Zkušenosti s výstavbou rybích přechodů (PVI s. p.) či Proudění v řece a na vstupech rybích přechodů (Envisystem s.r.o.).

Seminář byl zakončen všeobecnou diskuzí se závěry, že se podařilo nastartování procesu řešení fragmentace říční sítě ČR (jsou dostatečné metodické podklady včetně technických norem apod.), a to včetně zajištění odpovídajících dotačních

(materiálem MŽP). Tento trend byl následně promítnut do dotační politiky, především Operačního programu Životní prostředí.

Výstupem ze semináře je sborník, obsahující doprovodné texty ke všem bodům programu (přednáškám).

SBORNÍK SEMINÁŘE ZPRŮCHODNĚNÍ MIGRAČNÍCH PŘEKÁŽEK VODNÍCH TOKŮ

VDANÝ K PŘÍLEŽITOSTI
100. ZASEDÁNÍ KOMISE PRO RYBÍ PŘECHODY
PŘI AGENTUŘE OCHRANY PŘÍRODY
A KRAJINY ČR

PRAHA
2014

titulů s potřebnou alokací v rámci této oblasti. Vzhledem ke stavu naší říční sítě (příliš mnoho migračních bariér) je však třeba systematického zprůchodňování pouze na vybraných úsecích vodních toků, které jsou vymezeny „Konceptí“

Systém záchrany zraněných volně žijících živočichů je v ČR zajišťován Českým svazem ochránců přírody v rámci akce „Péče o handicapované živočichy prostřednictvím Národní sítě záchranných stanic“. Komplexní péče zahrnuje příjem jedinců, první pomoc, veterinární ošetření, léčení, rehabilitaci, přípravu na vypuštění a vypuštění zpět do přírody.

V České republice bylo v roce 2014 provozováno 29 záchranných stanic, které pokrývaly území 206 obcí s rozšířenou působností.

Záchranné stanice měly v roce 2014 v péči celkem 16 383 volně žijících živočichů z 233 druhů. Oproti roku 2013 se jednalo o nárůst o 747 jedinců. Téměř 30 % přijatých jedinců patřilo mezi zvláště chráněné druhy – nejčastěji z kategorie silně ohrožených druhů, např. netopýr rezavý (*Nyctalus noctula*) v počtu 1004 ks. Nejčastějším druhem, který je v záchranných stanicích přijímán je ježek západní (*Erinaceus europaeus*). Společně s netopýry tak tvoří významnou část živočichů, které je nutné v záchranných stanicích vykrmit a zajistit úspěšné zimování a přípravu na vypuštění v dostatečné kondici.

Celkový příspěvek na činnost Národní sítě záchranných stanic z Programu péče o krajinu, podprogramu C, dosáhl výše 15,1 mil. Kč.

Mezi přijatými jedinci bylo nejvíce mláďat (36 %) a zraněných (33 %). Na tuto skutečnost ČSOP navazuje v odborných přednáškách a osvětové činnosti, které jsou nedílnou součástí činnosti záchranných stanic. Další významnou aktivitou je ekologická výchova, při které záchranné stanice v rámci svých možností spolupracují se školami, ekocentry, domy dětí a mládeže a širokou veřejností. Těchto programů se každoročně účastní kolem osmi set tisíc návštěvníků.

AOPK ČR realizuje péči o chráněná území na základě platného plánu péče, souhrnu doporučených opatření nebo za účelem podpory předmětu ochrany EVL. AOPK ČR vystupuje v podobných případech jako žadatel o finanční prostředky a na základě smluv o dílo či veřejnoprávních smluv s vlastníky (v případě PPK) zadává odpovídající práce na péči o území vlastníků nebo nájemcům pozemků či vybraným zhotovitelům. Přednostně oslovuje vlastníky či nájemce dotčených pozemků. V roce 2014 uzavřela AOPK ČR v rámci Programu péče o krajinu (PPK A) smlouvy a dohody v celkové výši téměř 83 mil. Kč, z toho dohody činily 30,1 mil. Kč a smlouvy 52,9 mil. Kč. V rámci programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny byly uzavřeny smlouvy ve výši přibližně 6,2 mil. Kč.

V oblasti péče o vodní ekosystémy AOPK ČR realizovala především obnovu a tvorbu drobných vodních ploch v ZCHÚ – mokřadů, tůň a rašeliníšť pro podporu předmětů ochrany. Na tato opatření se v roce 2014 vynaložilo téměř 3,2 mil. Kč z Programu péče o krajinu. Z programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny bylo vynaloženo 0,7 mil. Kč na revitalizaci biotopu rdestice hustolisté a na opatření vedoucí k zavodnění lokality v NPP Rovná na podporu hořce jarního.

Za účelem zdokumentování stavu fragmentace vodních toků s cílem navrhnout postup (priority) při odstraňování jednotlivých bariér, rozšířit poznatky o migraci ryb s vyhodnocením účinnosti dosud realizovaných rybích přechodů a dále zpřístupnit získané údaje v dostatečné míře veřejnosti podala AOPK ČR spolu s Výzkumným ústavem vodohospodářským T.G.M., v. v. i., Beleco, z. s. a Norwegian Institute for Nature Research (NINA) projekt "Vytvoření strategie pro snížení dopadů fragmentace říční sítě ČR" v rámci EHP fondy 2009–2014, CZ 02 – Životní prostředí v celkové výši 28,6 mil. Kč.

Stejně jako v předešlých letech se i v roce 2014 prováděla opatření za účelem usměrnění vývoje lesních ekosystémů s cílem dosažení přírodě blízkého stavu lesa v celkové výši cca 11 mil. Kč z Programu péče o krajinu a 0,1 mil. Kč z programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny. Největší část finančních prostředků (cca 8,4 mil. Kč) z obou programů byla využita na úpravu druhové nebo prostorové skladby lesa (zejména výsadby stanovištně původních dřevin včetně zajištění jejich ochrany) a podporu procesů přirozené obnovy

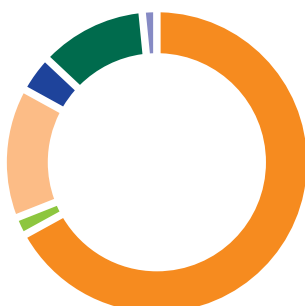
(zejména ochrana přirozeného zmlazení). Dále byl podíl prostředků v hodnotě 0,9 mil. Kč z programu PPK A vyčleněn na práce spojené s bezpečným ponecháním dřevní hmoty k zetlení v cenných porostech I. zón CHKO a MZCHÚ.

Na plochách nelesních ekosystémů se vynaložilo na realizaci opatření téměř 54,4 mil. Kč z Programu péče o krajinu a 0,2 mil. Kč z programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny. Největší objem prostředků se každoročně vynakládá na podporu předmětů ochrany ZCHÚ s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin či živočichů (např. kosení a pastva travních porostů), přičemž v roce 2014 se jednalo o zhruba 39 mil. Kč. Další opatření měla za cíl obnovu stanovišť, tj. zejména likvidaci nepůvodních nebo invazních druhů rostlin a živočichů nebo likvidaci nežádoucích nárostů křovin či dřevin.

V roce 2014 pokračovaly již čtvrtým rokem 2 projekty LIFE+. V rámci projektu „Integrovaná ochrana ohrožených druhů motýlů nelesních stanovišť v ČR a na Slovensku“ bylo vyčerpáno 3,2 mil. Kč. V rámci projektu „Aktivní ochrana evropsky významných lokalit s teplomilnými společenstvy a druhy v Lounském středohoří“ bylo vynaloženo 3,9 mil. Kč. Na speciální opatření byla celkově vynaložena částka 3,7 mil. Kč, z toho bylo na záchranu a zlepšení podmínek pro zvláště chráněné druhy (zajištění migrace obojživelníků a podpora hnízdních možností) vynaloženo přibližně 1,5 mil. Kč z Programu péče o krajinu. Dále z programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny na všech pozemcích bylo vynaloženo zhruba 4,3 mil. Kč na realizaci opatření pro zvláště chráněné druhy, pro které jsou vyhlášeny záchranné programy nebo programy péče. Nejvíce finančních prostředků bylo využito na realizaci opatření pro perlorodku říční a sysla obecného.

Do ostatních opatření spadají především práce související s tvorbou plánů péče, geometrické práce v ZCHÚ, značení hranic ZCHÚ a budování návštěvnické infrastruktury, včetně podkladových a osvětových materiálů. V roce 2014 se jednalo o opatření v hodnotě téměř 10,3 mil. Kč z Programu péče o krajinu a 2,8 mil. Kč z programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny. Dále byly uzavřeny smlouvy v hodnotě 50,5 mil. Kč v rámci projektu „Posílení návštěvnické infrastruktury v chráněných územích ve správě AOPK ČR“. Na budování a opravy návštěvnické infrastruktury (informační panely,

Podíl čerpání Programu péče o krajinu (podprogram A) podle jednotlivých oblastí v roce 2014

67 %	Nelesní ekosystémy
12 %	Lesní ekosystémy
4 %	Vodní ekosystémy
1 %	Studie a osvětové materiály
2 %	Opatření na podporu druhů
14 %	Ostatní

zábradlí, povalové chodníky, lávky atd.) se z výše uvedených programů vynaložilo okolo 52,8 mil. Kč. Dále byly z programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny financovány i přípravné práce a provoz Domu přírody Třeboňska, Domu přírody Slavkovského lesa, Domu přírody Blaník a Domu přírody Poodří a informačních center CHKO.

Z Operačního programu Životní prostředí byl v roce 2014 realizován Monitoring velkých šelem v EVL Beskydy s čerpáním 3,7 mil. Kč (3,2 mil. Kč z EU a 0,5 mil. Kč z národních zdrojů). Dále došlo k realizaci akce Železné hory – geologicky významná oblast s čerpáním v roce 2014 6,9 mil. Kč (6,1 mil. Kč z EU a 0,8 mil. Kč z národních zdrojů).

Z národních programů se každoročně zpracovávají podkladové a osvětové materiály k zajištění a podpoře účelného vynakládání finančních prostředků v rámci krajinotvorných programů. V roce 2014 se ke zpracování 19 odborných studií využilo téměř 2,3 mil. Kč, z nichž větší část AOPK ČR použila na zpracování podkladových materiálů pro účelné vynakládání finančních prostředků na konkrétní opatření realizovaná podle plánů péče, hodnocení krajinného rázu a zbylou část na vydání a tisk tematicky zaměřených brožur. Více viz Box č. 11, 12, 13.

2.3 Péče o volnou krajinu

V oboru vodního hospodářství se AOPK ČR dlouhodobě zabývá stavem vodních toků ve volné krajině i v intravilánu. Pokračovala proto spolupráce se správci povodí a dalšími subjekty zapojenými v rámci druhého cyklu vodohospodářského plánování na tvorbě národních i dílčích plánů povodí v souladu s cíli Rámcové směrnice o vodách.

V této souvislosti uspořádala AOPK ČR ve spolupráci s Povodím Vltavy s. p., Výzkumným ústavem vodohospodářským T.G.M. v. v. i. a Vodohospodářským rozvojem a výstavbou a. s. odborný seminář pro odbory životního prostředí krajských úřadů a odbornou veřejnost na téma „Zprůchodnění migračních překážek vodních toků“. Semináře se zúčastnili i zahraniční lektori. Cílem semináře bylo představení možností řešení zprůchodnění migračních překážek – přístupů k řešení problematiky v rámci jednotlivých zemí a výměna zkušeností.

V neposlední řadě bylo cílem prohloubení spolupráce a předání poznatků mezi AOPK ČR, správci vodních toků a dalšími partnery z řad odborné veřejnosti. Seminář byl také pořádán při příležitosti 100. zasedání Komise pro rybí přechody při AOPK ČR. Více viz Box č. 14.

Čerpání prostředků PPK B v roce 2014

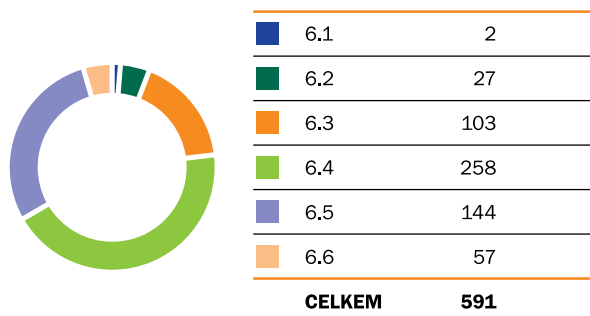
Název dotačního titulu	Počet akcí	Kč
Vytváření podmínek pro zachování nebo obnovu významných biotopů druhů černého a červeného seznamu ČR – B.1	371	13 941 975
Péče o významné krajinné prvky a prvky ÚSES – B.2	214	9 551 807
Celkem	585	23 493 782

2.4 Administrace finančních nástrojů

AOPK ČR se každoročně podílí na administraci některých národních i evropských finančních nástrojů v ochraně přírody a krajiny, tj. Program péče o krajinu – podprogram B, C, (PPK B, PPK C), program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK), Operační program Životní prostředí (OPŽP) a Operační program Rybářství (OPR), Program rozvoje venkova (PRV) – Agroenvironmentální opatření.

Proces administrace zajišťuje prostřednictvím regionálních pracovišť a ústředního pracoviště. V rámci jednotlivých dotačních programů se účastní příjmu žádostí a kontroly jejich formálních náležitostí. U žádostí, jejichž realizace zasahuje na území CHKO, vypracovává odborná stanoviska anebo plní kontrolní funkci, metodicky usměřuje a spolupracuje s ostatními organizacemi (MŽP, MZe, SFŽP aj.).

Poměrné rozložení podaných žádostí o podporu v LVIII. výzvě OPŽP v jednotlivých oblastech podpory prioritní osy 6

Administrace Operačního programu Životní prostředí (OPŽP)

AOPK ČR se v roce 2014 podílela na administraci části OPŽP, a to prioritní osy 6 „Zlepšování stavu přírody a krajiny“.

V roce 2013 probíhal příjem žádostí k 49. a 50. výzvě, u kterých byla v témže roce provedena formální kontrola. Další činnosti, jako kontrola obecné a specifické přijatelnosti, slovní návrh nezpůsobilých výdajů a hodnocení dle ekologicko – technických kritérií vč. vydávání odborných posudků, probíhaly v roce 2014. Informace k těmto výzvám včetně grafického znázornění počtu a rozložení podaných žádostí byly částečně zahrnuty do výroční zprávy pro rok 2013. Na základě kontroly přijatelnosti a věcného hodnocení bylo v roce 2014

Čerpání prostředků z programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny v roce 2014

Název podprogramu	Počet akcí	Kč
Adaptační opatření pro zmírnění dopadů klimatických změn na vodní ekosystémy	29	5 241 117
Adaptační opatření pro zmírnění dopadů klimatických změn na nelesní ekosystémy	61	5 043 176
Adaptační opatření pro zmírnění dopadů klimatických změn na lesní ekosystémy	1	19 264
Celkem	91	10 303 557

v rámci 49. a 50. výzvy schváleno k financování 632 žádostí (z 914 podaných). Mezi tyto žádosti bylo z Evropského fondu pro regionální rozvoj (dále ERDF) rozděleno cca 1,7 mld. Kč. Dne 28. 2. 2014 byla pro prioritní osu 6 vyhlášena 58. výzva. Příjem žádostí probíhal od 5. 3. do 15. 4. 2014. AOPK ČR zajišťovala příjem žádostí, jejich formální kontrolu, kontrolu obecné a specifické přijatelnosti, slovní návrh nezpůsobilých výdajů a hodnocení dle ekologicko – technických kritérií vč. vydávání odborných posudků. Celkově bylo přijato 591 žádostí o podporu, z toho 359 žádostí splnilo podmínky výzvy a bylo schváleno k financování. Mezi tyto schválené projekty bylo alokováno z ERDF cca 700 mil. Kč. Poměrné rozložení žádostí dle jednotlivých oblastí podpory osy 6, poměr podaných žádostí na jednotlivá regionální pracoviště AOPK ČR (Správy chráněných krajinných oblastí a krajská střediska, dále SCHKO a KS) a rozložení finančních prostředků ukazují níže uvedené grafy.

Největší část podaných žádostí o podporu přijala SCHKO Žďárské vrchy a KS Havlíčkův Brod 17 %, SCHKO Blanský les a KS České Budějovice 15 %, SCHKO Pálava a KS Brno 13 % a KS Praha a střední Čechy 11 %, nejméně žádostí pak bylo podáno v SCHKO Jizerské hory a KS Liberec a SCHKO Slavkovský les a KS Karlovy Vary, a to po 2 %.

Nejvíce žádostí bylo předloženo v rámci oblastí podpory 6.4 (Optimalizace vodního režimu v krajině) a 6.5 (Podpora regenerace urbanizované krajiny). Největší objem financí byl čerpán v oblasti podpory 6.4, a to cca 340 mil. Kč, a v oblasti podpory 6.2 (Podpora biodiverzity), a to cca 110 mil. Kč.

Program péče o krajinu – podprogram pro zlepšování dochovaného přírodního prostředí (PPK B)

V rámci národního dotačního programu administrují regionální pracoviště AOPK ČR žádosti externích žadatelů. Podprogram se zaměřuje na zvyšování biologické rozmanitosti zajištěním drobných neinvestičních akcí, které nemohou být zabezpečeny z plošněji nastavených evropských dotačních programů. Regionální pracoviště přijímají žádosti, schvalují je a následně vydávají rozhodnutí.

V roce 2014 bylo v rámci podprogramu pro zlepšování dochovaného přírodního prostředí podpořeno 735 žádostí o finanční podporu na zajištění drobného managementu v krajině za 23,5 mil. Kč.

Nejvyužívanějším dotačním titulem se stalo „Vytváření podmínek pro zachování nebo obnovu významných biotopů s přirozeným výskytem alespoň jednoho stanovištně odpovídajícího druhu černého nebo červeného seznamu

Poměrné rozložení podaných žádostí o podporu mezi jednotlivá regionální pracoviště AOPK ČR v rámci 58. výzvy OPŽP

11,00 %	KS Praha a střední Čechy
7,00 %	SCHKO Český les a KS Plzeň
4,00 %	SCHKO Železné hory a KS Pardubice
5,00 %	SCHKO Litovel, Pomoraví a KS Olomouc
10,00 %	SCHKO Poodří a KS Ostrava
2,00 %	SCHKO Jizerské hory a KS Liberec
3,00 %	SCHKO Orlické hory a KS Hradec Králové
2,00 %	SCHKO Slavkovský les a KS Karlovy Vary
13,00 %	SCHKO Pálava a KS Brno
15,00 %	SCHKO Blanský les a KS České Budějovice
6,00 %	SCHKO Bílé Karpaty a KS Zlín
17,00 %	SCHKO Žďárské vrchy a KS Havlíčkův Brod
5,00 %	SCHKO Labské pískovce a KS Ústí nad Labem

ČR“, ze kterého se zajišťovalo především maloplošné kosení, extenzivní pastva a vyřezávání náletových dřevin.

Program péče o krajinu – podprogram zabezpečení péče o ohrožené a handicapované živočichy (PPK C)

V rámci podprogramu jsou podporovány činnosti směřující k péči o zraněné a handicapované živočichy a jejich návrat do přírody, péči o trvalé handicapy, které jsou určené k odchovným a osvětovým účelům. Osvětová činnost probíhá ve vztahu k veřejnosti v oblasti ochrany druhů a možnosti omezování působení ohrožujících faktorů.

V rámci tohoto podprogramu se v řádné výzvě na podporu záchranných stanic pro tyto živočichy vyplatilo 5,1 mil. Kč v rámci podprogramu a dalších 10 mil. Kč bylo následně vyplaceno v rámci speciální výzvy v rámci tohoto podprogramu. Více viz Box č. 15.

Program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny

Hlavním cílem programu je realizace opatření v lesních, nelesních a vodních ekosystémech za účelem zmírnění dopadů klimatických změn. V roce 2014 AOPK ČR administrovala žádosti externích žadatelů ve třech programech prostřednictvím svých regionálních pracovišť, která je přijímala, kontrolovala a navrhovala hodnocení. Ústřední pracoviště AOPK ČR následně provádělo kontrolu doporučených žádostí a dále je postupovalo na MŽP k vydání rozhodnutí. V roce 2014 byly podpořeny žádosti na realizaci 91 akcí zahrnující i akce z předchozích let (víceleté akce) o celkovém finančním objemu 10,3 mil. Kč, a to včetně 4 akcí podpořených z finančních prostředků určených na „nápravu škod po povodni v roce 2013“.

Finanční nástroje v působnosti Ministerstva zemědělství

AOPK ČR se podílí na administraci některých finančních nástrojů, které jsou v působnosti Ministerstva zemědělství (MZe). Prostřednictvím regionálních pracovišť vydává stanoviska a odborné posudky k žádostem o dotaci v rámci dotačních programů MZe. Ve stanoviscích hodnotí dopady záměrů z hlediska zájmů ochrany přírody a krajiny a může definovat podmínky, za kterých je možné dané záměry realizovat.

Program rozvoje venkova

AOPK ČR vydávala pro vybraná opatření Programu rozvoje venkova na celém území ČR mimo území národních parků stanoviska pro MŽP, a to v ose I. Zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, v ose II. Zlepšování životního prostředí a krajiny a v ose III. Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova. AOPK ČR prostřednictvím správ CHKO vydávala rovněž vyjádření orgánu ochrany přírody k opatřením na území CHKO, ptačích oblastí v překryvu s CHKO/NPP/NPR, NPP a NPR mimo CHKO v rámci osy II. Zlepšování životního prostředí.

Agroenvironmentální opatření

V roce 2010 byla založena pracovní skupina při MZe, která měla za úkol provést revizi stávajících AEO, navrhnout změny podmínek či nové, chybějící tituly, zejména se zaměřením na podopatření Ošetřování trvalých travních porostů. AOPK ČR se stala členem pracovní skupiny dne 15. 4. 2010 (setkání Náměšť nad Oslavou).

AOPK ČR se podílela na všech výše zmíněných aktivitách a na přípravě podkladových materiálů, např. formou poskytování dat a analýz (příprava vrstvy HNV, tj. oblastí s vysokou přírodní hodnotou, podklady pro titul modrásek), připomínkování návrhu dokumentů apod.

Od podzimu 2014 se AOPK ČR podílí na vymezování dotačních titulů v podopatření Ošetřování trvalých porostů v rámci Agroenvironmentálně klimatických opatření (nejprve v aplikaci AEKO2014, vytvořené AOPK ČR pro správy CHKO, správy NP, krajská střediska AOPK ČR a krajské úřady, poté ve vrstvě ENVIRO v systému evidence půdy LPIS) pro nové programové období 2014–2020. Naše organizace je odpovědná za vymezení dotačních titulů na území CHKO, NPR, NPP a tzv. „volné krajiny“ (tj. bez územní ochrany). Dotačních titulů je celkem 10 a regionální pracoviště přiřazují z této nabídky vhodný titul podle přírodních podmínek na dané lokalitě. Jedná se o tituly Mezofilní a vlhkomilné louky (varianta hnojené/nehnojené), Horské a suchomilné louky (varianta hnojené/nehnojené), Trvale podmáčené a rašelinné louky, Ochrana chřástala polního, Druhově bohaté pastviny, Suché stepní trávníky a vřesoviště. Nově se v územní kompetenci správ CHKO vymezoval základní titul Extenzivní louky a pastviny (vznikl sloučením dříve používaných titulů Louky a Pastviny). Zcela novým opatřením byl titul Ochrana modrásků. V tzv. „volné krajině“ vymezovala regionální pracoviště 4 nadstavbové tituly, konkrétně Trvale podmáčené a rašelinné louky, Ochrana chřástala polního, Ochrana modrásků, Suché stepní trávníky a vřesoviště.

AOPK ČR vydávala také souhlasná vyjádření, kterými lze upravit odložení a vynechání seče, povinnost sečení nedopasků, mulčování, přisev, obnovu TP, válení a smykování. Mezi další pak patří souhlas se složením regionální směsi v rámci titulu zatravňování orné půdy, souhlas se základním titulem v ZCHÚ a ptačích oblastech a souhlasné vyjádření s výměrou ploch nevhodných k zařazení do AEO.

Operační program Rybářství

AOPK ČR se podílela ve spolupráci s MŽP ČR v rámci pracovní skupiny ustanovené MZe ČR spolu s dalšími vybranými partnery na dokončení základních dokumentů operačního programu pro další plánovací období 2014+.

3/ Monitoring

3.1 Monitoring biodiverzity

Monitoring biodiverzity na AOPK ČR zahrnuje činnosti dlouhodobého sledování přírodních složek, především s ohledem na naplňování závazků z evropské i tuzemské legislativy, tedy zejména sledování stavu biotopů a druhů, dle směrnice o stanovištích. V roce 2014 probíhalo sledování stavu z hlediska ochrany podle směrnice o stanovištích, pokračoval monitoring podle směrnice o ptácích, a rovněž byl koordinován monitoring opatření hrazených z dotačních titulů. Pracovníci AOPK ČR se podílejí na činnosti Evropského tematického střediska pro biodiverzitu (ETC/BD) a zúčastňují se jednání vědecké pracovní skupiny pro reporting Evropské komise (problematika směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích, revize povinností reportingu) a pracovní skupiny pro hodnocení ekosystémových služeb.

Práce v rámci sledování stavu biotopů a druhů v roce 2014 probíhaly podle již zavedeného vzoru, který se vyvinul v předchozích letech. Jeho součástí byla komunikace a jednání o spolupráci s externími subjekty. V rámci AOPK ČR pak „internalizace“ prací monitoringu, tedy zapojení zaměstnanců, které v roce 2014 muselo být nad zavedenou minimální mírou. Zapojení pracovníků AOPK ČR má rostoucí tendenci. Toto minimum dále zvýšilo míru zapojení pracovníků (v roce 2014 zapojení na úrovni 4974 osobodní). Sledování stavu biotopů a druhů je standardní součástí pracovní náplně odborných pracovníků AOPK ČR, přičemž míra zapojení

	Muzea s právem přístupu a zadávání
	Podniky povodí s právem přístupu (vyznačeny hlavní toky)
	Národní parky s právem přístupu a zadávání
	Obce s rozšířenou působností s právem přístupu
	Krajské úřady s právem přístupu

Využívání NDOP

V roce 2014 byl zajišťován sběr dat pro příští podání hodnotící zprávy Evropské komisi (2019), organizován monitoring evropsky významných fenoménů vedený pomocí metodik dlouhodobého sledování stavu biotopů a druhů na území ČR, revidovaných v roce 2011. AOPK ČR má pro Nálezovou databázi ochrany přírody odbornou skupinu, gesturuje odborný obsah databáze, především v oblasti povinné garance dat o výskytu druhů v zájmu ochrany přírody a rovněž ve věci zpracovávání a zadávání údajů. K dispozici jsou stránky: www.biomonitoring.cz (obsahují relevantní materiály a dokumenty k monitoringu evropsky významných fenoménů, včetně hodnotících zpráv) a www.facebook.com/Biodiverzitanadzlato, které slouží k prezentaci problematiky i dílčích výsledků sledování stavu biotopů a druhů.

je jedním z ukazatelů pro stanovování finančních odměn vedoucím regionálních pracovišť. Tato činnost je završována přebíráním hotových děl a kontrolou jejich kvality, posléze pak vyhodnocováním získaných dat.

K obsahu Nálezové databáze ochrany přírody (ND OP) spravované AOPK ČR proběhla v roce 2014 dvě setkání odborné skupiny pro ND OP, která slouží ke komplexním debatám nad dalším rozvojem obsahu i funkcí databáze. Pokračuje rovněž uzavírání smluv s externími subjekty o přístupu do databáze. V současnosti je tak ND OP zpřístupněna na základě uzavřené smlouvy ČIŽP, všem národním parkům, krajským úřadům a Magistrátu hl. m Prahy, podnikům Povodí, Lesům ČR a 11 regionálním muzeím. Dílčí

části ND OP jsou ve vztahu k řešeným projektům přístupné i ČSOP a Hnutí Duha. V roce 2014 pokračovalo i uzavírání smluv s obcemi s rozšířenou působností o přístupu do databáze (z 210 ORP3 má přístup 104 ORP3, viz mapa na str. 43). Cílovým stavem je přístup všech orgánů ochrany přírody do úrovně ORP3. Od roku 2011 je ND OP smluvně zpřístupněna i osobám autorizovaným k hodnocení vlivu na soustavu Natura 2000 („naturové hodnocení“ dle § 45) a osobám autorizovaným k biologickému hodnocení (§ 67).

Data z vrstvy mapování biotopů a z nálezových údajů druhů jsou poskytována na základě žádostí a smluv. Tento proces je zaveden od roku 2007. Od počátku vykazuje tato agenda vzestupnou tendenci, která má charakter zvýšené byrokratické zátěže (každá žádost je projednávána a zpřesňována, končí uzavřením smlouvy, umožňující vlastní export dat). V roce 2014 bylo vyřízeno 64 žádostí o data o výskytu druhů a 35 žádostí o data o výskytu biotopů.

V mezinárodní spolupráci jsou nejrozsáhlejší aktivity spojeny s Evropským tematickým střediskem pro biodiverzitu (European Topic Centre on Biological Diversity, ETC/BD) a účastí v pracovních skupinách Evropské komise (Expert Group on Reporting, a její pracovní podskupiny, pracovní skupina zaměřená na hodnocení ekosystémových služeb, WG MAES). V rámci ETC/BD byly zpracovávány úkoly na zadání EEA, a to budoucí revize příloh směrnic.

Pro informovanost, především pracovníků AOPK ČR, ale i odborné veřejnosti bylo v rámci monitoringu zorganizováno celkem pět seminářů. První obecný seminář, zaměřený především na pracovníky AOPK ČR, proběhl v Horním Sokolovci u Chotěboře v únoru 2014 (122 účastníků). Zde byl představen a připomenut systém sledování stavu ilustrovaný řadou dílčích příspěvků k jednotlivým oblastem. Zároveň však také posloužil jako prostor pro formulaci či diskusi nad dílčími úkoly či zadáními ze strany ústředního pracoviště AOPK ČR k regionálním pracovištím.

V červnu byl zorganizován dvoudenní seminář pro zaměstnance AOPK ČR, kteří se podílejí na monitoringu ptáků. Jeho součástí byl blok přednášek, zaměřený na druhy ptáků horských ekosystémů a terénní exkurze. Seminář proběhl v Jeseníkách a zúčastnilo se jej 17 monitorovatelů. V květnu bylo pro monitorovatele obojživelníků a plazů uspořádáno dvoudenní terénní setkání. Seminář proběhl na lokalitách v oblasti Beskyd a Bílých Karpat s bohatou batrachofaunou a herpetofaunou. Zúčastnilo se jej 40 účastníků. Podzimní dvoudenní přednáškový seminář se uskutečnil v Tuněchodském mlýně u Stříbra u Plzně (40 účastníků). V červnu byl uspořádán interní seminář na Olšině (vojenský újezd Boletice), který byl zaměřen na metody a terénní průzkum měkkýšů.

V roce 2014 pokračovalo posouzení vybraných zpracovatelů biologických hodnocení dle § 67 zákona č. 114/1992 Sb., ZOPK a připomínkování souhrnů doporučených opatření, popř. vybraných inventarizačních průzkumů.

V srpnu roku 2014 byl v rámci programu Biodiverzita, monitoring a změna klimatu schválen projekt Ochrana a udržitelné využívání mokřadů České republiky, financovaný z EHP a Norských fondů 2009–2014. Příjemcem je MŽP,

jedním z partnerů projektu je AOPK ČR. Cílem projektu je zjištění současného stavu mokřadů České republiky, včetně jejich rozlohy a rozšíření, zjištění stavu složek biodiverzity mokřadů a zlepšení znalostí a povědomí veřejnosti o úloze a fungování mokřadů v krajině. AOPK ČR se v projektu zabývá třemi dílčími aktivitami, kterými jsou zjištění stavu a rozlohy mokřadů ČR, vyhodnocení druhové diverzity a velikosti populací netopýřů ve vybraných mokřadech mezinárodního významu a příprava Databáze mokřadů ČR s informacemi o mokřadech a jejich mapovými zákresy. Získaná data budou ukládána a zpřístupňována v rámci ND OP. Údaje o mokřadech budou v rámci databáze přístupné široké veřejnosti.

3.2 Sledování stavu biotopů

Sledování stavu biotopů se provádí prostřednictvím aktualizace vrstvy mapování biotopů (VMB) a monitoringem trvalých monitorovacích ploch (TMP).

Monitoring biotopů

Monitoring biotopů je realizován metodou fytoocenologických snímků. Plochy snímků jsou expertně přímo v terénu vybírány, poté zakládány a fixovány. Pro každý typ evropského stanoviště by mělo být založeno až padesát monitorovacích ploch, v případě vzácnějších typů vegetace však může být počet úměrně snížen. Letos se již druhým rokem uskutečnil opakovaný monitoring, a na již v minulosti založených plochách se provedl opětovný zápis fytoocenologického snímku. V roce 2014 byly monitorovány především mezofilní a ovsíkové louky, vlhkofilní vysokobylinná společenstva, panonské skalní trávníky, degradovaná vrchoviště a nízké xerofilní křoviny s druhem *Cotoneaster*. Celkově bylo v letošním roce nově založeno a opakovaně monitorováno kolem 220 monitorovacích ploch, z čehož 120 ploch bylo zmonitorováno opakovaně. Zároveň se v terénu vybíraly lokality, na nichž proběhne monitoring v roce 2015.

Lokality trvalých monitorovacích ploch, které byly založeny v letech 2009 až 2014

Na monitoringu TMP se v roce 2014 podílelo 33 interních zaměstnanců AOPK ČR a 11 externích spolupracovníků. Externisté založili necelou čtvrtinu všech ploch (56) s celkovými finančními náklady ve výši 84 000 Kč. Jednalo se pouze o plochy opakovaného monitoringu, přičemž jsou primárně oslovováni

původní autoři snímku, aby byla zachována kontinuita zápisu dat. Externě byly monitorovány především plochy s vegetací parožnatek, s makrofytní vegetací oligotrofních jezírek a tůň a plochy vrchovišť, které vyžadují expertní přístup.

Zajímavým vedlejším produktem monitoringu biotopů je několik stovek fotografií biotopů, které monitorovatelé povinně vkládají do databáze společně se zjištěnými vegetačními daty. Všechny fotografie se stávají automatickou součástí Fotoarchivu AOPK ČR a mohou být využity pro prezentační i publikační účely (např. ve veřejné Fotogalerii AOPK ČR).

Mapování biotopů

Aktualizace vrstvy mapování biotopů je celoplošný průzkum stavu a dynamiky přírodních stanovišť v České republice. Aktualizace VMB navazuje na původní vrstvu mapování biotopů, vytvořenou v letech 2000–2004. Aktualizuje se plošně na celém území státu, včetně nechráněné krajiny. Ověřuje se výskyt a stav všech přírodních biotopů podle původní VMB, a dále se zakreslují jejich nové výskyty. Díky pravidelné aktualizaci VMB mohou data sloužit nejen pro popis stavu, ale i k hodnocení trendů vývoje.

V současném cyklu (2007–2018) již bylo kompletně předáno (tj. zapsáno prostřednictvím programu Wanas a převzato garantem) 52 % okrsků (přehled po jednotlivých letech viz tabulka níže – Stav aktualizace VMB 2014). Dalších 15,2 % okrsků je v rozpracovaném stádiu, což znamená, že dosud nebyly řádně zapsány, popř. u nich nebyly plně dokončeny terénní práce. Na přebírání okrsků v současnosti intenzivně pracujeme. V roce 2013 nebyly u relativně velké části okrsků dokončeny terénní práce, a to vzhledem k pozdnímu uzavření externích smluv. Důvodem byla časová náročnost administrativních procesů spojených s veřejnou zakázkou na aktualizaci VMB – tyto okrsky byly dokončeny v roce 2014. Výběrové řízení na aktualizaci VMB v roce 2014 bylo uzavřeno až na podzim 2014 a terénní práce proto nebylo možné dokončit. K dokončení těchto prací a zápisu dat dojde v průběhu podzimu 2015. Díky výběrovému řízení se podařilo snížit cenu externích prací o cca 38 %.

Stav aktualizace VMB 2014

■	Přebrané
■	Rozpracované
■	Plán 2015
	Územní obvod reg. pracoviště

Stav aktualizace VMB 2014

Rok	Počet	Rozloha	% ČR
2007	7	16 157,71	0,20 %
2008	248	560 685,1	7,11 %
2009	196	691 976,7	8,77 %
2010	289	675 816,9	8,57 %
2011	217	513 592,5	6,51 %
2012	234	551 046,7	6,99 %
2013	197	439 113,01	5,57 %
Celkem	1488	3 448 389	43,72 %

Míra zpracování podle jednotlivých pracovišť v % (stav únor 2015)

■	38
■	39 – 46
■	47 – 54
■	55 – 57
■	58 – 70

Nejlépe pokrytými pracovišti jsou Jeseníky, Jižní Morava a Bílé Karpaty. Nejnížší míry zpracování dosahují Jižní Čechy.

Na aktualizaci VMB se v roce 2014 podílelo 55 interních zaměstnanců AOPK ČR, 37 externistů a jedna pracovnice Správy NP Šumava a Správy KRNP. Finanční náklady na externí spolupracovníky dosáhly téměř 4 mil. Kč a byly použity na aktualizaci VMB v 518 aktualizacích okrscích (z toho 282 okrsků bylo do letošní sezony přesunuto z roku 2013; tyto okrsky byly zčásti financovány již v loňském rozpočtovém období). Internisté v terénu pracovali na 104 aktualizacích okrscích (z části se však jednalo i o okrsky, na nichž byly zahájeny terénní práce již v předchozích letech).

Údaje ze sledování stavu biotopů jsou početně nejvýznamnějším zdrojem dat ND OP. Z aktualizace vrstvy mapování biotopů pochází celkem 5 308 195 záznamů o výskytu rostlin a v rámci monitoringu biotopů bylo doposud zapsáno a následně převedeno do ND OP 34 710 údajů.

Nenápadná rostlina obnažených den letněných rybníků patří do čeledi krtičníkovitých. V české flóře je kriticky ohroženým druhem a je také chráněna směrnicí o stanovištích Evropské unie. Většina v současné době u nás známých a prosperujících lokalit je situována do rybníčních oblastí jižních Čech, zejména pak Třeboňska, kde jsou pravidelně monitorovány.

Na Třeboňsku se puštička pouzdernatá (*Lindernia procumbens*) objevuje na obnažených dnech letněných rybníků, vzácně i na písčitých náplavách řeky Lužnice a Nežárky. Její výskyt je nahodilý, v závislosti na vytvoření vhodných stanovištních podmínek na lokalitách (letnění rybníků a sádek, snížené průtoky řek). Aktuální rozšíření tohoto druhu na Třeboňsku zahrnuje cca 6 – 8 dobře známých lokalit. Skutečné rozšíření tohoto druhu je však patrně mnohem bohatší a je zkrácené nedostatečně se vyskytujícími letněnými rybníky, zejména ve vrcholném létě a časném podzímku (červenec–září). Nejbohatší populace jsou známy ze sádek Šaloun u Lomnice nad Lužnicí a z drobného rybníčku Stromovka u Třeboně. Tyto lokality čítají v optimu desetitisíce rozkvetlých jedinců.

Puštička je v rámci své životní filosofie trpělivý druh čekající na svou příležitost. Při vhodných sezonních podmínkách produkuje ohromné množství semen, která po dozrání deponuje v semenné bance bahnitých substrátů. Tato skutečnost byla potvrzena i v r. 2003, kdy byla v inundačním území NPR Stará a Nová řeka u Červené bašty vyhrnuta mělká tůň v povodněmi přeplovovaných zblochanových a ostřicových porostech. Na obnaženém substrátu a březích nově vytvořené tůně se během prvních let po zásahu v letních měsících hojně nově vyskytovalo několik desítek až stovek jedinců, pocházejících ze zmíněné banky semen, která jsou do Novořeckého mokřadu přinášena při zvýšených průtocích a záplavách.

V průběhu následných monitoringů frekvence výskytu puštičky na této lokalitě postupně klesala, zejména v souvislosti s poměrně častými povodňovými stavy v průběhu letního období, které lokalitu zaplavovaly a znemožnily ukončit celý vegetační cyklus tohoto druhu až do stádia produkce a uvolňování semen. Na této nově vzniklé lokalitě tedy puštička stále dřímá jako časovaná bomba v bance semen a čeká na vegetační sezonu bez extrémních přivalových dešťů, která by jí umožnila opět se projevit v celé své nenápadné kráse.

Pravidelný monitoring puštičky na lokalitě sádky Šaloun je provázaný s podpůrným managementovým opatřením (letnění dna jedné ze sádek), hrazeným z Programu péče o krajinu Správou CHKO Třeboňsko. Na této lokalitě se kromě puštičky pouzdernaté hojně vyskytují i další ohrožené druhy rostlin, např. šáchorek žlutavý (*Cyperus flavescens*), šáchorek hnědý (*C. fuscus*), puchýřka útlá (*Coleanthus subtilis*).

K záchraně a rozšiřování tohoto druhu přispívá i spolupráce s Botanickým ústavem AV ČR v Třeboni, který ve své sbírce vodních a mokřadních rostlin rozpěstovává ze semen další rostlinky a ve spolupráci s CHKO Třeboňsko v projektu záchranných kultivací je vrací zpět do přírody na historicky původní vhodné lokality.

Na zpracování se podílela AOPK ČR, Správa CHKO Třeboňsko.

3.3 Sledování stavu druhů

Mechorosty a lišejníky

Monitoring bezcévných rostlin v roce 2014 se omezil pouze na druhy evropsky významné. Pravidelný monitoring stavu populací je uplatňován především u slatiništního mechu srpnatky fermežové, jejíž přežití na lokalitách zcela závisí na způsobu obhospodařování. Na lokalitách jsou založeny trvalé monitorovací plochy, kde je v 3letých cyklech sledován vývoj stavu populací. V současnosti je stav populací tohoto druhu hodnocen v průměru jako stabilní, přesto však byl na některých lokalitách pozorován výrazný klesající trend v důsledku zarůstání lokality. Na těchto lokalitách bude zintenzivněn monitoring a budou konzultována vhodná managementová opatření na podporu životaschopnosti populací tohoto konkurenčně slabého druhu. Mapování srpnatky zaměřené na vyhledávání nových lokalit přineslo 3 nové nálezy na Šumavě.

Játrovka mozolka skalní je dosud v ČR známa pouze z jediné lokality v Hrubém Jeseníku. Stav populace na lokalitě je monitorován každoročně, a to v jarním období, kdy je kontrolována početnost populace podle počtu stélkových ramen a plodnost populace. Mimo jarní monitoring jsou pravidelně sledovány klimatické faktory pomocí dataloggeru a v podzimním období vždy znovu kontrolován stav lokality. Příznivé klima s vlhkým jarním a podzimním obdobím posledních let ovlivňuje velmi pozitivně stav populace, jež v roce 2014 dosáhla zatím nejvyšší početnosti 588 stélkových ramen. V posledních dvou letech byly stélky objeveny i na nových místech, což svědčí o rozmnožování pomocí výtrusů, nikoli pouze regenerací stélek. Monitoring epifytického mechu *Dicranum viride* (dvouhrotec zelený) se zaměřuje zejména na sledování schopnosti druhu kolonizovat nové kmeny v okolí dosavadního výskytu. V roce 2014 proběhlo podrobné mapování rozšíření druhu v Žofínském pralese, kde se nachází jedna z nejperspektivnějších populací na území ČR. V porovnání s předchozím monitoringem na lokalitě byl zjištěn přibližně dvojnásobný počet kolonizovaných stromů (celkem 169), Naproti tomu většina populací tohoto druhu na ostatních známých lokalitách dosahuje pouze nepatrných rozměrů a kolonizuje kmeny v řádu několika málo jedinců.

Počet nových lokalit epixylického mechu *Buxbaumia viridis* (šikoušek zelený) v posledních letech rychle narůstá, a proto bylo v roce 2014 upuštěno od intenzivního monitoringu. Veškerá pozornost byla věnována doplnění znalosti o rozšíření druhu prostřednictvím mapování, které přineslo nové nálezy v územích, odkud výskyt druhu zatím nebyl udáván.

Na monitoringu se v roce 2014 podíleli 2 zaměstnanci AOPK ČR a 6 monitorovatelů z řad externistů.

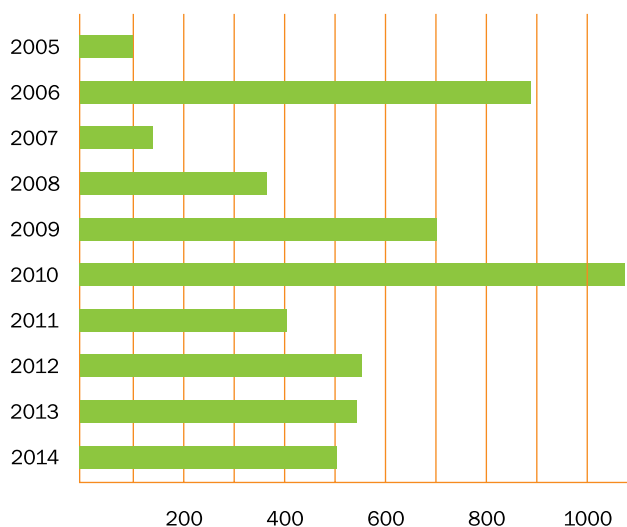
Cévnaté rostliny

Monitoring cévnatých rostlin byl v r. 2014 proveden téměř u všech druhů přílohy II a IV. Sledováno bylo celkem 36 druhů, největší pozornost byla opět věnována nejohroženějším

roślinám s jednou až dvěma lokalitami v ČR. V roce 2014 bylo monitorováno přes 700 lokalit (včetně mikrolokalit). Z dosažených výsledků vyplývá, že většina sledovaných populací, zejména velmi vzácných druhů, vykazovala víceméně stabilní stav, a to zejména díky pravidelnému managementu nebo jeho zlepšování.

Dlouhodobě stabilní je např. populace mečíku bahenního na Slatinné louce u Velenky, která je pravidelně sečena už od doby jejího vyhlášení chráněným územím. Graf ukazuje počty kvetoucích jedinců v desetileté řadě. Kolísání počtu kvetoucích jedinců je způsobeno zejména klimatickými podmínkami.

Početnost populace mečíku bahenního na Slatinné louce u Velenky

Populace některých evropsky ohrožených druhů však dosud vykazují i sestupné trendy, těm pak bývá věnována zvláštní pozornost a jsou začleněny do záchranných programů. Nově byl navržen záchranný program pro koniklec otevřený, neboť jeho populace vykazují dlouhodobý mírný sestupný trend, a také jeho management je náročný a je dlouhodobě předmětem zkoumání a diskusí. U několika druhů ale došlo i ke zvýšení počtu jedinců i populací, což bylo zčásti způsobeno objevem nových lokalit, např. u zvonku krkonošského, oměje tuhého moravského. Zčásti je důsledkem aktivního managementu lokalit, např. u hvozdíku písečného českého.

Druhy přílohy IV (sněženka, arnika a plavuně) se v r. 2014 monitorovaly jen v některých regionech, zejména v těch, kde bylo zapotřebí zlepšit znalosti výskytu druhů (v nepokrytých čtvercích síťového mapování).

Monitoring probíhá již dlouhodobě jednotným způsobem podle metodik monitoringu a dotazníků uvedených na webu AOPK ČR. Na sledování stavu evropsky významných cévnatých rostlin se v r. 2014 se podíleli v převážné míře pracovníci AOPK ČR (38 pracovníků), z menší části byl monitoring prováděn specialisty formou smluv o dílo a objednávek (20 pracovníků). Více viz Box č. 16 a 19.

Bezobratlí

V rámci monitoringu hmyzu byl sledován stav druhů čtyř skupin: brouků, motýlů, vážek a rovnokřídlých.

V roce 2014 pokračoval monitoring hmyzu v nastaveném režimu z minulých let a plně uplatňoval kvadrátovou metodu monitoringu. Principem této metody je ověření výskytu druhu na minimálně jedné lokalitě každého faunistického čtvrtce v rámci aktuálního reportovacího období (tj. jednou za 6 let), z něhož máme k dispozici starší údaje o výskytu jednotlivých druhů. Výhodou této metody je značná flexibilita, co se týče intenzity práce v závislosti na dostupných finančních prostředcích. V případě neohroženějších či velmi lokálních druhů byla zachována kontrola všech lokalit výskytu. Ve vybraných případech došlo pouze k prodloužení monitorovací periody (např. z každoročních kontrol na dvouletou).

U brouků lze i u neohroženější skupiny, saproxylů (druhů vázaných na mrtvé dřevo), pozorovat v celostátním měřítku poměrně stabilní situaci. Žádnému sledovanému evropsky významnému druhu nehrozí bezprostřední ohrožení vyhynutím. Ovšem v lokálním měřítku je řada míst ohrožena zejména nedostatkem starých solitérních stromů, resp. nevhodnou věkovou strukturou porostu. Příznivá situace je i u evropsky významných druhů střevlíků. Nejdůležitějším faktorem ohrožení je sukcese lokalit (ve smyslu pozvolné přeměny bezlesí na les). Z dalších druhů brouků zůstává stále neznámý chrobák jednorohý – poslední nálezy z roku 2002 stále nebyly potvrzeny. Více viz Box č. 17.

V případě evropsky významných druhů rovnokřídlých lze také situaci hodnotit pozitivně. Kobylka sága, dříve neznámá a následně velmi vzácná, se v roce 2014 stabilně vyskytovala na celé řadě lokalit s výhledem na postupné šíření druhu na další lokality. V případě saranče skalního můžeme hovořit také o stabilní populaci, která je ovšem vázána pouze na několik lokalit v Českém středohoří. I díky nastavení managementu zde není ohrožena a tvoří dostatečně početnou populaci. Situace u vážek je obdobná, u šidélka ozdobného se ovšem v roce 2014 nepotvrdil trend šíření druhu – naopak nebylo na řadě lokalit znovu potvrzeno. Následující roky ukážou, zda byl rok 2014 zlomem či se jedná jen o krátkodobý výkyv následovaný další expanzí. Jen v případě druhů vázaných na stojaté vody (např. vážka jasnokvrnná a běločelá) se vyskytují lokální problémy s velikostí rybí osádky stanovišť, neboť přerybnění vede ke kolapsu celé lokální populace.

Kritická situace je ovšem u řady druhů motýlů. Tato skupina má oproti jiným skupinám velmi rychlou reakční dobu (tj. změny v habitatu jsou velmi rychle reflektovány změnou velikosti populace). Proto lze situaci u motýlů brát jako jeden z indikátorů biodiverzity, resp. kvality biotopu a zachovalosti krajiny. Mezi EVD jsou druhy vymřelé (žlutásek barvoměnný) i druhy s poslední lokalitou (hnědásek osikový, okáč jílkový), vedle druhů relativně početných a stabilních i druhy ubývající (druhy modrásků). Situace u druhu, dosud neohroženějšího vyhynutím, hnědáka osikového, se zdá být stabilizovaná, v souvislosti se schváleným záchranným programem jsou i budoucí vyhlídky příznivější.

V současné době je monitoring hmyzu z velké míry závislý na výsledcích projektu OPŽP Mapování a monitoring EVD. Tento projekt umožnil mapování řady skupin hmyzu ve všech vhodných oblastech ČR a zajistil velké množství nálezcových dat, včetně velmi zajímavých faunistických nálezů.

Monitoring ostatních bezobratlých byl v roce 2014 zajišťován jak interními, tak i externími spolupracovníky, rovněž s využitím dat z projektu „Mapování“.

Podle metodik pro monitoring a mapování byly sledovány všechny významné skupiny, z desetinožců monitoring probíhal u raka kamenáče (v současnosti 58 lokalit, převážně externě) a raka říčního. Z měkkýšů se monitorovaly lokality evropsky významných druhů (perlorodka říční, velevrub tupý, svinutec tenký, vrkoč útlý, vrkoč bažinný). Probíhalo každoroční mapování a monitoring lokalit pijavky lékařské (včetně nejteplejších oblastí Čech a další potenciální oblasti). V roce 2014 pokračovalo vyhledávání lokalit druhů vrkočů, zvláště však vrkoče Geyerova, který byl potvrzen nově i v Předšumaví (během červnového semináře na Olšině).

V souvislosti s račím morem bylo prověřováno více lokalit. Mor byl prokázán pouze na 3 z nich (Plzeňský, Ústecký a Středočeský kraj). Na problematice AOPK ČR úspěšně spolupracuje s katedrou ekologie PŘF UK a VÚV TGM.

Ryby a mihule

Monitoring ryb a mihulí byl v roce 2014 uskutečněn v podobném rozsahu jako v r. 2013. Zhruba dvě třetiny aktivit byly provedeny v rámci projektu OPŽP Mapování a monitoring EVD. V jedné z jeho částí bylo provedeno sledování nejčistších evropsky významných lokalit (EVL), mezi takové patří EVL Soutok-Podluží. Na této tradičně druhově nejbohatší lokalitě bylo loni zaznamenáno pouze šest evropsky významných druhů (EVD), což je ve srovnání s rokem 2013 pokles o pět. V loňském roce byly zaznamenány pouze parma obecná, bolen dravý, hořavka duhová, piskoř pruhovaný, sekavci a drsek velký. Dále byl zhodnocen výskyt vzácných druhů v málo prozkoumaných EVL Očov, Mušovský luh a Oleksovická mokřina v Jihomoravském kraji.

Ve druhé části bylo provedeno sledování 72 potenciálně vhodných lokalit pro výskyt piskoře pruhované či hořavky duhové. Ověřovány byly jak historické literární údaje, tak méně důvěryhodné nálezy z ND OP. Výsledky tohoto sledování ukazují znatelný pokles rozšíření piskoře, který byl zaznamenán pouze na čtyřech lokalitách z 37 a pravděpodobně mizí i z lokalit v minulosti prokazatelně osídlených. Zásadním zjištěním je potvrzení výskytu piskoře v povodí Ohře po 150 letech od posledních zmínek. U hořavky duhové nedochází pravděpodobně k tak nápadnému poklesu, hořavka byla potvrzena na 13 z 35 lokalit. I u hořavky ale došlo k vymizení na několika v nedávné minulosti známých místech výskytu, naopak lokality na spodní Sázavě a Berounce vykazují stabilní početnosti.

Sledování výskytu vranky obecné a mihule potoční bylo, jako již tradičně, prováděno jak pracovníky AOPK ČR, tak v rámci projektu. Systematický interní monitoring proběhl loni na

Monitoring střevlíka Ménétriésova v Novohradských horách

17

Střevlík Ménétriésův patří mezi kriticky ohrožené druhy naší fauny. Je vázán na rašeliniště a rašelinné louky vyšších poloh, zejména pak na Šumavě, Slavkovském lese a Krušných horách. Jeho výskyt není striktně omezen na původní rašeliniště, lze ho nalézt i v revitalizovaných lokalitách po těžbě rašeliny nebo na samovolně zrevitalizovaných plochách vzniklých zarůstáním a nefunkčností odvodňovacích kanálů zejména v opuštěných oblastech po odsunu obyvatel po 2. světové válce. Ovšem vždy se jedná o oblasti přírodě blízké se stabilním ekosystémem.

V roce 2014 bylo ve správním obvodu Správy CHKO Blanský les a krajského střediska České Budějovice vybráno pro monitoring území zahrnující Novohradské hory, především okolí bývalé osady Pohoří na Šumavě.

Dle dostupných informací (ND OP) se v Novohradských horách vyskytuje předmětný druh pouze v okolí bývalé osady Pohoří na Šumavě (pole síťového mapování 7354), bez přesnějšího udání místa (Snížek 2005, Blížek 2006, Grycz 2006) a v přírodní památce Stodůlecký vrch (pole s. m. 7454) bez uvedení počtu zjištěných jedinců (Máca 2006).

V relativně málo prozkoumaném území Novohradských hor, které zasahuje do 5 polí s. m. (7254, 7353, 7354, 7453, 7454) bylo v roce 2014 sledováno 20 potenciálně vhodných lokalit pro výskyt střevlíka Ménétriésova (z toho 13 lokalit se nacházelo v okolí bývalé osady Pohoří na Šumavě). Tyto lokality s biotopy vhodnými pro střevlíka Ménétriésova byly vybrány během jarního průzkumu sledovaného území na základě dostupných údajů o bionomii druhu.

Na takto vybraných lokalitách byly po dobu 4 týdnů v období od poloviny dubna do poloviny června položeny živolovné pasti bez návnady, které byly každý týden kontrolovány. Na lokalitách byly pasti rozmístěny do vhodných biotopů v počtu minimálně 15 pastí na jednu lokalitu.

Chycení jedinci střevlíka Ménétriésova byli po určení vypuštěni zpět na lokalitu, hůře určitelní jedinci (je možná záměna s velmi podobným a zároveň velmi běžným druhem střevlíkem zrnitým) byli před vypuštěním důkladně vyfotografováni a fotografie zkontrolovány specialistou.

Díky provedenému monitoringu byl na 2 lokalitách (PP Prameniště Pohořského potoka pole s. m. 7454) potvrzen výskyt střevlíka Ménétriésova. I přes relativně vysoké množství monitorovaných ploch (20 lokalit) se bohužel zatím nepodařilo střevlíka Ménétriésova prokázat v okolí bývalé osady Pohoří na Šumavě (pole s. m. 7354) a v PP Stodůlecký vrch, odkud je výskyt střevlíka Ménétriésova uváděn.

Je velice žádoucí pokračovat zde v monitoringu druhu i v následujících letech, neboť se na sledovaném území nacházejí další zachovalé lokality s potenciálním výskytem střevlíka Ménétriésova.

Na zpracování se podílela AOPK ČR, Správa CHKO Blanský les a KS České Budějovice.

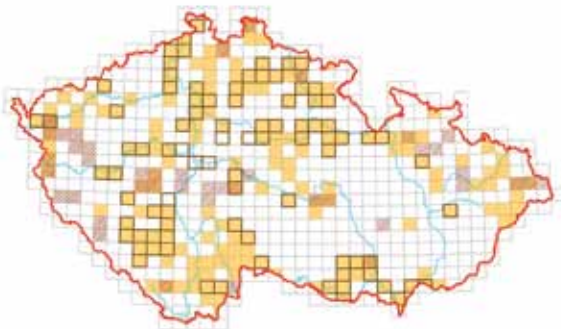

15 lokalitách (7 pro vranku, 8 pro mihuli). Externí monitoring byl v loňském roce zacílen hlavně na území Čech, sledování bylo provedeno na 45 lokalitách (výskyt byl zjištěn na 27 z nich).

Vzhledem ke krizové situaci populace mihule ukrajinské v EVL Račí potok bylo podniknuto rozsáhlé sledování mihulí v povodí Desné. Sledovala se jak případná trdlišť dospělců, tak i výskyt minoh a jejich stáří. Tření nebylo v jarním období pozorováno. Počet nalezených minoh sice dosáhl celkem 43 jedinců, ale absence nejmladšího ročníku naznačuje výpadek reprodukce v r. 2013. Minohy byly navíc nacházeny v nízkých koncentracích a v suboptimálních podmínkách. Tato studie bude sloužit jako podklad plánovaného regionálního záchranného programu.

Rozsah sledování stavu mihulí a ryb v roce 2014

	Interní monitoring AOPK ČR
	OP Mapování a monitoring EVD
	ostatní

V roce 2014 byly získány informace o rozšíření ryb a mihulí z 89 polí, což představuje přibližně 13 % plochy celé České republiky. Připočteme-li i údaje získané z loni spuštěného mapování vzácných druhů ryb ve spolupráci se serverem Biolib a ostatní datové zdroje, rozrostl se počet sledovaných čtverců na celkových 224, což představuje 33 % rozlohy ČR.

Obojživelníci a plazi

Sledování stavu obojživelníků a plazů probíhalo v roce 2014 na několika úrovních. Monitoring byl v tomto roce z 60 % proveden interními pracovníky (24 regionálních pracovišť a ústřední pracoviště) a ze 40 % externisty. Terénní práce probíhaly v rámci systému monitoringu dle stanovených metodik převážně v první polovině roku na konkrétně určených lokalitách.

V roce 2014 byl dokončen projekt celoplošného mapování obojživelníků a plazů. Bylo získáno celkem 86 000 recentních nálezových dat o výskytu obojživelníků a 28 000 dat o výskytu plazů. Získané údaje jsou velmi cenným podkladem pro analýzy stavu druhů (viz následující obr.)

Rozšíření ropuchy zelené

	Výskyt 2008 - 2014
	Výskyt 1995 - 2007
	Výskyt do roku 1994

Ropucha zelená je druhem vázaným na stepní ekosystémy. Potřebuje otevřenou krajinu s obnaženým půdním povrchem, v níž se vyskytují mělká a nezarostlá vodní tělesa, ale může se rozmnožovat i v rybnících, požárních nádržích a venkovských koupalištích. Klade vajíčka v závislosti na deštích v několika etapách během celého jara a léta. Ideální podmínky nachází v zemědělské krajině v teplejších oblastech.

Savci

Největší taxonomickou skupinou savců, která je předmětem monitoringu, jsou netopýři (27 druhů). V roce 2014 bylo sledování zajištěno opět ve spolupráci s Českou společností pro ochranu netopýřů a zahrnovalo jak sčítání netopýřů na zimovištích (proběhlo v lednu a únoru na cca 700 lokalitách), tak sledování letních kolonií (proběhlo v červnu a červenci na 200 lokalitách). Jedná se ve své podstatě o pokračování dlouhodobého projektu, který byl zahájen již v 50. letech minulého století a získaná data tak zásadně přispívají k řešení problematiky dlouhodobých změn rozšíření a početnosti jednotlivých druhů na území ČR. V roce 2014 byl mj. potvrzen trend nárůstu početnosti netopýra velkého, netopýra brvitého či vrápence malého.

Výskyt sysla obecného byl v roce 2014 potvrzen na 31 lokalitách. V oblasti Čejč je podle výsledků z roku 2013 předpokládán a na dvou lokalitách (Dolní Dunajovice a Hnanice) byl nově zaznamenán či věrohodně hlášen. Celkem je tak na území ČR aktuálně známo 34 lokalit s výskytem sysla. Celková početnost populace syslů byla odhadnuta na cca 4 800 jedinců.

Monitoring bobra evropského proběhl v roce 2014 v EVL Soutok-Podluží, odhad početnosti zde žijících bobrů činí 200–440 jedinců. Z území celé republiky pak byla shromažďována data o přetrvávajícím či novém výskytu.

V případě velkých šelem bylo z území celé České republiky získáno 53 nových údajů o výskytu rysa ostrovida, 6 údajů o výskytu vlka obecného a 8 údajů o výskytu medvěda hnědého. Získané údaje spolu s údaji předchozích monitoringů potvrzují stálý výskyt všech tří velkých šelem v oblasti Beskyd a stálý výskyt rysa ostrovida v Českém lese, na Šumavě, v Blanském lese, Novohradských horách,

Zvýšená frekvence pozorování vlka obecného (*Canis lupus*) v severozápadním pohraničí České republiky již delší dobu naznačovala možnost stálého usazení druhu v některém území vyhovujícím jeho ekologickým nárokům. Kromě našich pohraničních pohoří se jako velice vhodná oblast (vysoká lesnatost, nízké osídlení, početné stavy zvěře více druhů) jevil bývalý vojenský výcvikový prostor Ralsko. Nejisté však bylo, zda je vůbec možné proniknutí vlků do vnitrozemí ČR a jejich následné trvalé udržení či případně dokonce založení smečky. V roce 2013 pracovníci Správy CHKO Kokořínsko začali zaznamenávat různě věrohodné zprávy o pozorování vlka či dokonce 2 vlků. Ze začátku jim nebyla věnována patřičná pozornost, nicméně zprávy se množily a jejich důvěrohodnost postupně narůstala. Koncem roku 2014 byly pořízeny 3 fotopasti, jedna z nich byla umístěna i do prostoru NPR Břehyně-Pecopala u Břehyňského rybníka. A kýžený výsledek na sebe nenechal dlouho čekat. Již po 14 dnech (19. a 29. 3. 2014) se i díky velkému štěstí při výběru místa na instalaci fotopasti podařilo zachytit dospělého vlka. Zároveň se ukázalo, že o výskytu vlka (vlků) mají věrohodné informace i pracovníci Vojenských lesů a statků, s. p. Další záznam fotopastí byl pořízen ještě 4. 4. 2014, ale poté se delší dobu nepodařilo výskyt vlka dokladovat. Zprávy lesníků však stále potvrzovaly výskyt 2 vlků a následně i údajně páru s minimálně 2 mláďaty. Tuto skutečnost se podařilo potvrdit fotopastmi na přelomu července a srpna a jednalo se o první doložené rozmnožování vlků v Čechách po zřejmě více než 200 letech. Následně byl v říjnu potvrzen výskyt 5 vlků, 2 dospělých a 3 mláďat a bylo pořízeno více než 100 fotografií či videozáznamů vlků ve sledovaném území. V některých obdobích byli vlci zachyceni prakticky denně, a to i několikrát. Genetické analýzy potvrdily, že česká zvířata vykazují příbuzenské vztahy s populacemi typickými pro západní Polsko a východní Německo, kde v saské Lužici v posledních letech významně narostla početnost druhu. Tato nižší forma vlka je geneticky diferencována od horských populací s výskytem v Karpatech. Další detaily historie této smečky jsou zkoumány ve spolupráci s německými a polskými kolegy a samozřejmě budou i nadále odebírány a analyzovány vzorky.

Informace o výskytu vlků jsou průběžně zveřejňovány na stránkách regionálního pracoviště, Správy CHKO Kokořínsko – Máchův kraj (<http://kokorinsko.ochranaprirody.cz/sprava-informuje/aktuality1/>) a obvykle i v aktualitách AOPK ČR.

PR Hořečky v CHKO Orlické hory patří nejen v rámci východních Čech, ale i v celém areálu tohoto endemického druhu Českého masivu k lokalitám s nejpočetnějším pravidelným výskytem kriticky ohroženého druhu hořečku mnohotvarého českého (*Gentianella praecox* subsp. *bohemica*).

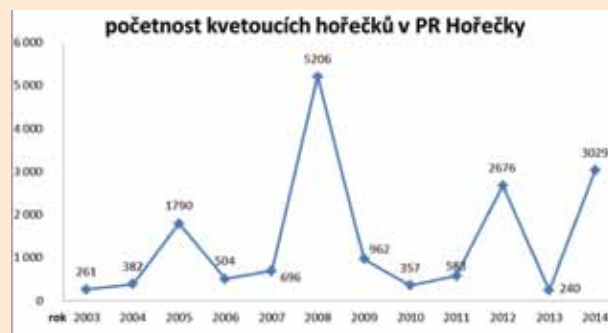
Péče o tuto drobnou luční enklávu obklopenou smíšenými smrko-bukovými porosty v nadmořské výšce 825 m n. m. při hranici s Polskem nedaleko obce Olešnice je tedy cílena přednostně na hořeček, ačkoliv je PR Hořečky druhově velmi bohatou lokalitou s výskytem řady dalších ohrožených a vzácných druhů rostlin a hub.

Vedle hořečku mnohotvarého českého patří mezi nejvýznamnější druhy orchideje – pětiprstka žežulník, vemeník dvoulistý a zelenavý, prstnatec Fuchsův a májový a bradáček vejčitý. Zastoupena je zde i řada dalších vzácných druhů mezických i vlhčích stanovišť, jako jsou upolín nejvyšší, škarda měkká čertkusolistá, bledule jarní, pryskyřník platanolistý. Setkáváme se zde nejen s početným výskytem koprníčku bezobalného, významného alpsko-karpatského prvku, který zde dosahuje západní hranice rozšíření v Sudetech a nejsevernější hranice rozšíření celosvětového, ale i s alpským migrantem prhou arnikou. Pestrost lokality zvyšuje i relativně teplomilnější druh jetel horský či chrpa parukářka, která se vyskytuje v oblasti Orlických hor pouze na Olešnicku. Na ploše 5 x 5 m zachycené na snímku lze nalézt v bylinném patře až 55 druhů rostlin.

PR Hořečky chrání také velmi bohaté a vzácné společenstvo lučních hub. Byli zde nalezeni zástupci všech čtyř bioindikačně významných skupin lučních hub (voskovky, kyjankovité, závojenky, druhy čeledi pazoubkovité). Výskytem více než 12 druhů rodu voskovek během jedné návštěvy se lokalita řadí k mezinárodně významným. Z pohledu mykologů je hořeček mnohotvarý český považován za tzv. deštníkový druh. Díky tomu, že se na louce se zřejmě v průběhu celého 20. století vždy nějak hospodařilo, představuje luční společenstvo zachovalou a druhově bohatou ukázkou „polopřirozených“ horských luk. Do roku 2000 se koncem července vždy provádělo kosení celé plochy najednou, což nebylo zejména pro hořeček vyhovující. Od roku 2001 byl na louce změněn způsob hospodaření a navíc byla zohledněna druhová pestrost lokality kosením prováděným ručně ve dvou etapách – v první polovině června plocha s výskytem hořečků, koncem července zbylá část rezervace, kde rostou i další chráněné a ohrožené druhy rostlin. Pokosená hmota se v posledních letech nechává několik dní do zaschnutí ležet, aby případně uvolněná semena rostlin zůstala na lokalitě a nebyla s biomasou odvezena. Po odtání sněhu, zejména z plochy výskytem hořečků, je vyhrabána stařina a po odkvetu, převážně ve druhé polovině října, je pravidelně narušován drn.

Díky pravidelnému monitoringu druhu, který je na lokalitě prováděn od roku 2003, je přehled o dopadu prováděných speciálních opatření včetně nastavení termínu sečí. Po téměř 15 letech je možné konstatovat, že tato opatření mají pozitivní vliv a zřejmě vedla také k určité „stabilizaci“ populace hořečku vzhledem k jeho přirozeně kolísající populační dynamice. V roce 2014 byl dokonce napočítán druhý nejvyšší počet kvetoucích jedinců za dobu sledování populace.

Na zpracování se podílela AOPK ČR, Správa CHKO Orlické hory a KS Hradec Králové.

v Brdech a v Jeseníkách (včetně Zlatých hor). Na ostatním území se zaznamenaným výskytem druhu nemá tento výskyt stálý charakter. I přes tuto pozitivní skutečnost je však stále velmi alarmující absence údajů o výskytu rysů v Labských pískovcích a Lužických horách, jakož i velmi nízký počet údajů ze sousedních Krušných hor. Opakovaně bylo zaznamenáno málo údajů z Jeseníků a Českého lesa, tedy z oblastí, kde ještě nedávno existovaly stabilizované a početnější subpopulace tohoto druhu. Situace v Českém lese zcela jistě souvisí s výrazným poklesem pozorování druhu v hraniční oblasti Bavorska (Oberpfalzer Wald a Fichtelgebirge). Naopak opakovaně se rys ostrovid vyskytl i v NP Krkonoše, v Jizerských horách a Krušných horách. V těchto územích se pravděpodobně jedná o vznik stabilní, rozmnožující se populace. Po delší době byl zaznamenán výskyt rysa i v Píseckých horách, pravděpodobně se však jednalo o migrujícího jedince. Poprvé byly získány údaje o výskytu vlka v severních Čechách a zvláště pak v oblasti Mimoňska, kde bylo prokázáno rozmnožování. Naopak nebyl prokázán opětovný výskyt vlků v oblasti Krušných hor a Krkonoš. Více viz Box č. 18.

Průběžně se evidovaly pozorování a nálezy všech druhů savců, což platí i pro zbývající drobné EVD šelem a hlodavců (kuna lesní, tchoř tmavý, plch lesní, myšivka horská).

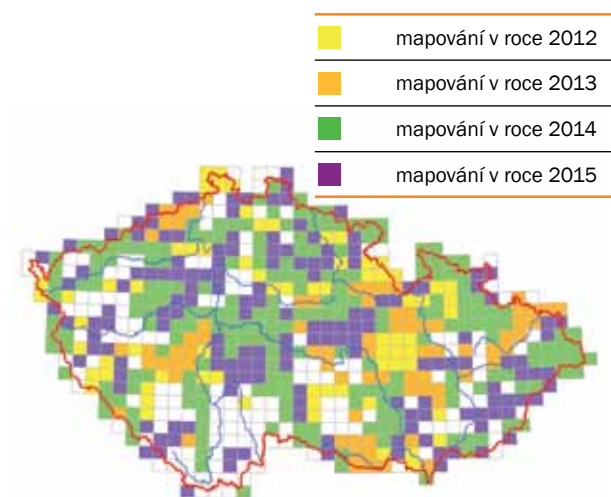
V rámci projektu Mapování a monitoring EVD proběhlo mapování/monitoring kromě netopýrů a sysla obecného (viz výše) u dalších 3 druhů: kočky divoké – velmi pravděpodobně se podařilo po dlouhé době prokázat výskyt na území ČR, tchoře stepního – 1 nové pozorování, plšika lískového – doložení výskytu v 57 polích síťového mapování.

Projekt OPŽP Mapování a monitoring EVD

V roce 2014 pokračovaly práce na projektu Operačního programu Životní prostředí Monitoring a celoplošné mapování evropsky významných druhů živočichů pro dokončení soustavy Natura 2000 (projekt byl podán v roce 2009 a registrován v r. 2010, práce započaly v r. 2013). Cílem projektu je podrobné a plošné mapování (v širším smyslu slova monitoring) vybraných druhů živočichů na celém území ČR zajištěné především prostřednictvím akademických

subjektů a dalších vědeckých a odborných institucí. Všechna získaná data jsou ukládána a zpřístupňována v rámci ND OP, a tak jsou k dispozici všem příslušným orgánům veřejné správy pro činnosti vyplývající z jejich kompetencí.

Mapování obojživelníků v letech 2012–2015

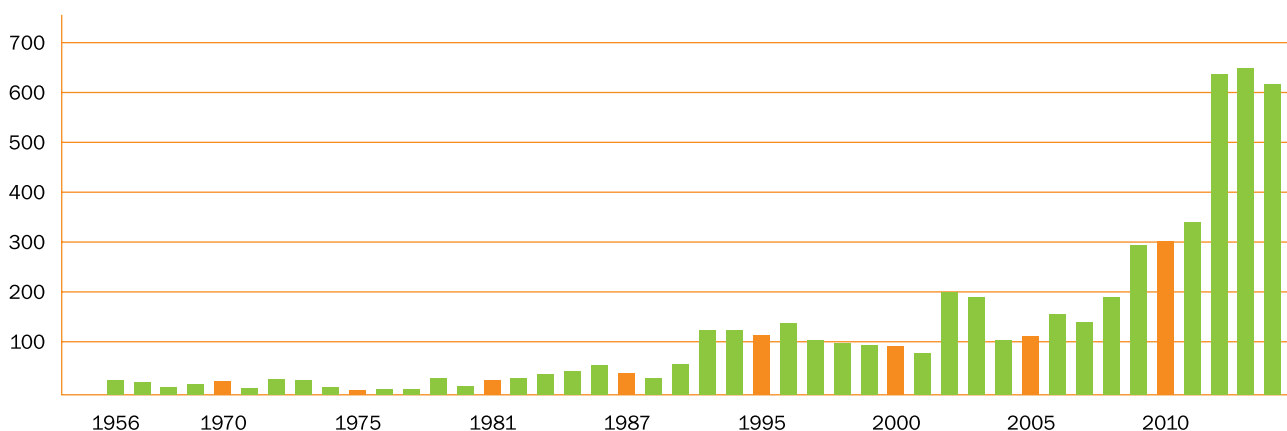

Rozsah mapování v rámci projektu Map&Mon EVD v letech 2012 až 2015 na příkladu obojživelníků.

Projekt zahrnuje mapování a monitoring evropsky významných druhů raků, měkkýšů, brouků, motýlů a ostatních skupin hmyzu (vážky, rovnokřídli), mapování evropsky významných druhů ryb, obojživelníků a plazů, vybraných druhů savců (netopýrů, bobra evropského, velkých šelem, sysla a vydry (mimo území Beskyd), kočky divoké, plšika lískového, tchoře stepního a křečka polního) a mapování druhů ptáků z přílohy I směrnice o ptácích. Mapování a monitoring probíhá na základě specifických metodik pro každý taxon. Terénní práce provádí 16 externích pracovníků z řad akademické sféry, neziskových organizací a dalších vědeckých a odborných institucí.

Terénní práce na projektu proběhly v omezeném rozsahu v letech 2012 a 2013, v plném rozsahu v roce 2014 a budou probíhat až do konce roku 2015, který je termínem konce projektu.

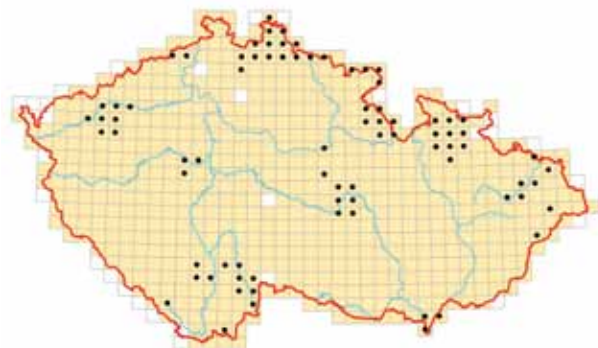
Změny početnosti netopýra velkého (*Myotis myotis*) ve štolách lomu Malá Amerika v letech 1956 - 2014

Ptáci

Sledování stavu ptáků probíhá od roku 2014 (do r. 2018) v síti středoevropského systému (KFME), členícího Českou republiku na celkem 679 kvadrátů. Terénní šetření obsahuje dva metodické bloky: A a B. V bloku A se užívá jednotná metodika Atlasu hnízdního rozšíření pro všechny druhy a na celém území ČR. V bloku B se uplatňují specifické metodiky monitoringu pro vybrané druhy ptačí směrnice na vybraných územích. Blok A zajišťuje externě Česká společnost ornitologická, blok B je zajištěn interními zaměstnanci AOPK ČR.

	Metodický blok A – metodika Atlasu hnízdního rozšíření
	Metodický blok B – intenzivní monitoring vybraných druhů

Přehled mapování a monitoringu ptáků v rámci sledování stavu druhů v roce 2014.

V rámci metodického bloku A bylo zmapováno téměř celé území ČR, v rámci metodického bloku B proběhl monitoring 22 druhů v 111 kvadrátech. Všechna nasbíraná data byla odevzdána do Nálezné databáze ochrany přírody (ND OP), případně do aplikace Monitoring druhů (MOD), z níž byla či budou importována do ND OP.

K monitoringu ptáků přispěl také projekt OPŽP Mapování a monitoring EVD, v jehož rámci se mapuje 60 druhů ptáků z přílohy I směrnice o ptácích. V roce 2014 bylo zmapováno 201 polí síťového mapování.

3.4 Hodnocení péče o přírodu

Hodnocení se zaměřuje na vybraná opatření prováděná v ochraně přírody a na jejich dopady na biodiverzitu. Zdrojem dat pro hodnocení je monitoring vzorku lokalit, které jsou předmětem péče ochrany přírody s cílem podpořit biologickou rozmanitost a zvýšit kvalitu biotopů. V roce 2014 pokračoval sběr dat zaměřený na 3 opatření:

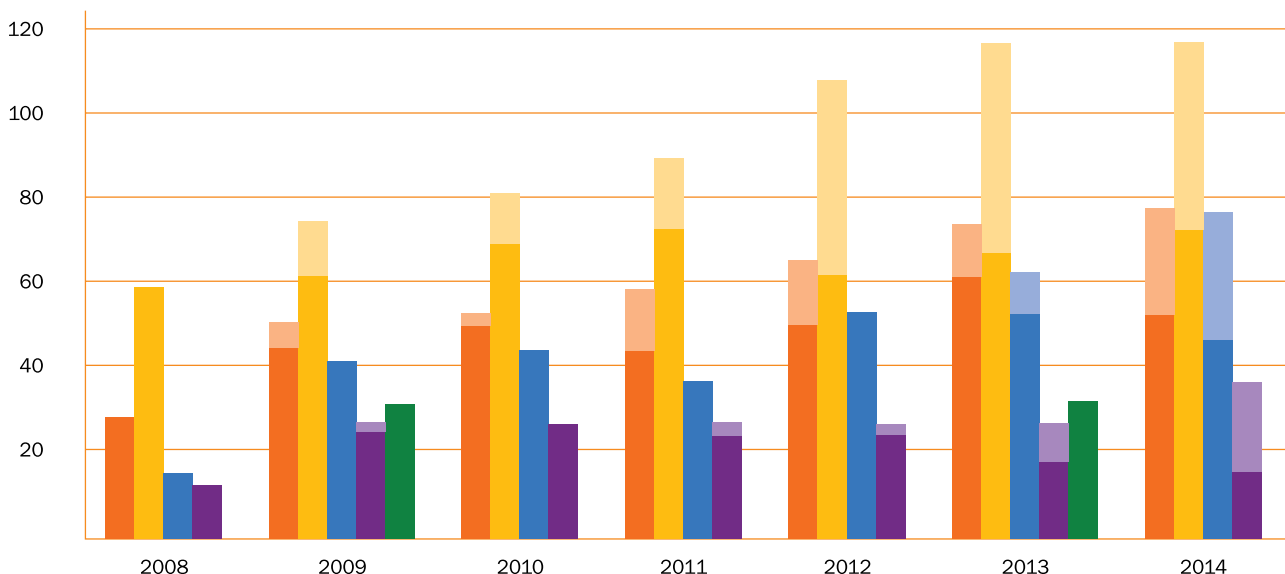
- › péče o trvalé travní porosty, konkrétně kosení, pastva a likvidace náletu (okruhy A1 a A2);
- › vytváření tůní pro podporu obojživelníků (okruh C);
- › likvidace invazních druhů rostlin (okruh D).

Více viz Box č. 19.

Lokality okruhu E, jehož předmětem je ujímání a přežívání výsadby a podsady stanovištně původních dřevin, jsou sledovány jednou za pět let (tj. 2009–2013 a dále předpokládáme 2018).

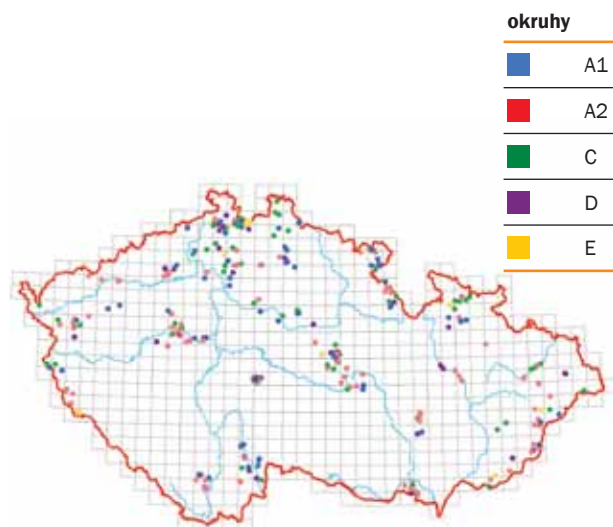
Na sběru dat se podílelo 54 monitorovatelů, všichni jsou pracovníky AOPK ČR. Díky iniciativě a vstřícnosti monitorovatelů se podařilo do sledování zařadit nové lokality (loni 27, stejně jako v roce předchozím), celkem jich je 344. Rozšiřování sledovaných lokalit je přitom velmi potřebné, zejména uvážíme-li variabilitu lokalit sledovaných napříč celou

Vývoj počtu sledovaných lokalit

ČR a také skutečnost, že se nejedná o experiment, ale o pozorování. Sběr terénních dat proběhl standardizovaným způsobem podle již ustálené metodiky. Přehled monitorovaných lokalit znázorňuje mapka a graf (na předchozí straně).

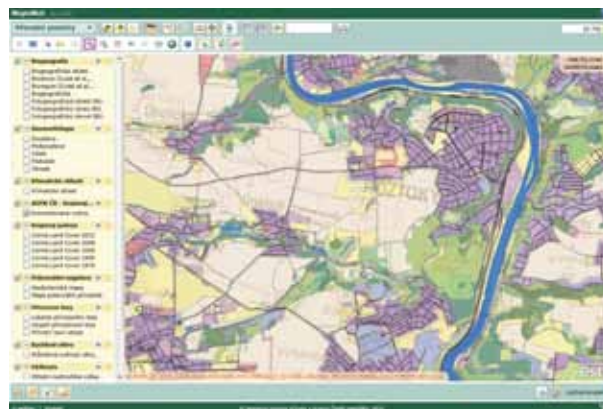

Hodnocení ekosystémových služeb

AOPK ČR se věnuje též činnostem směřujícím k hodnocení ekosystémových služeb v ČR, jež je inspirováno Strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020. Ta mj. požaduje, aby členské státy do roku 2014 zmapovaly a posoudily stav ekosystémů a jejich služeb na svých územích a do roku 2020 posoudily ekonomickou hodnotu takových služeb a zařadily je do systému národních účtů. Hodnocení má poskytovat představu o výchozím stavu pro další části strategie týkající se obnovy zelené infrastruktury, čistého nulového úbytku biodiverzity a také ekosystémů a jejich kapacity poskytnout lidské společnosti důležité statky a služby. Druhým srovnatelně významným cílem je vyjádřit význam přírodní složky prostředí (= ekosystémů) pro kvalitu našeho života a přiměřeně jej zohlednit při všech typech rozhodování, která mají na přírodu dopad.

Převážnou část českých aktivit ve prospěch hodnocení ekosystémových služeb vykonává Centrum pro výzkum globální změny AV ČR (CzechGlobe). Tým AOPK ČR se zúčastnil workshopu pořádaného nizozemskou výzkumnou institucí Alterra Wageningen UR a Joint Research Centre v Ispře. Byl zaměřen na postupy modelování kapacit ekosystémů pro poskytování služeb.

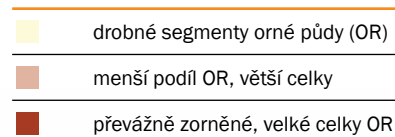
Ze strany dalších institucí se objevil zájem o využívání konsolidované vrstvy ekosystémů, která byla připravena pro potřeby hodnocení ekosystémových služeb v roce 2013. Tuto vrstvu jsme proto připravili na poskytování externím žadatelům – provedli drobné úpravy, připravili k vrstvě dokumentaci, sestavili potřebnou smlouvu, a vrstvu také vystavili na MapoMat ČR. V roce 2014 byly pak výřezy vrstvy poskytnuty 3 institucím. O konsolidované vrstvě jsme napsali článek do časopisu Ochrana přírody a připravili rukopis článku do anglicky psaného odborného časopisu.

Zástupce AOPK ČR se zúčastnil dvou jednání pracovní skupiny při Evropské komisi zaměřené na hodnocení ekosystémových služeb (WG MAES), která projednává další postup Komise a dílem i členských států na úkolech stanovených Strategií EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020.

Konsolidovaná vrstva ekosystémů byla využita koncem roku 2014 i k vyhodnocení heterogenity zemědělské krajiny. Katastrální území byla rozdělena do 3 kategorií, zohledňujících medián rozlohy segmentů orné půdy v katastru v porovnání s celorepublikovým průměrem a zároveň podíl orné půdy v území. Heterogenita (zkráceně Het) bude využita pro posuzování opatření v OPŽP; je tak vedle preventivního hodnocení krajinného rázu (blíže v kapitole obecná ochrana přírody a krajiny) příspěvkem AOPK ČR k hodnocení krajiny.

Heterogenita orné půdy v katastrech

4/ Informační systém ochrany přírody

4.1 Ústřední seznam ochrany přírody

Činnosti v oblasti zabezpečení chodu Ústředního seznamu ochrany přírody (ÚSOP) probíhaly i v roce 2014 dle zákona č. 114/1992 Sb. a vyhlášky č. 64/2011 Sb. Současně byla zajišťována správa vektorových geografických dat o zvláště chráněných územích (ZCHÚ), smluvně chráněných územích (SCHÚ) a památných stromech. Pokračovala digitalizace (skenování) tištěné dokumentace a její doplňování do Digitálního registru ÚSOP (DR ÚSOP).

Na základě doručené dokumentace bylo do DR ÚSOP zapsáno 113 nových maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ), vyhlášených v roce 2014, a 1 SCHÚ. Více než dvě třetiny tvořilo vyhlášení evropsky významných lokalit (EVL) jako ZCHÚ. 12 chráněných území bylo dle došlé dokumentace zrušeno. Zaznamenána byla změna chráněné krajinné oblasti Kokořínsko na CHKO Kokořínsko – Máchův kraj a přehlášení 73 maloplošných zvláště chráněných území.

Dále bylo nově zaznamenáno 55 památných stromů a 24 památných stromů bylo označeno jako zrušené. Zaevidováno bylo také 365 inventarizačních průzkumů (převážně k programu implementace soustavy Natura 2000 do ZCHÚ), 84 souhrnů doporučených opatření (SDO) a 333 plánů péče. Došlá dokumentace byla spolu s dalšími písemnostmi a podklady uložena do Sbírký listin. V roce 2014 bylo uskutečněno 118 návštěv veřejně přístupné Sbírký listin a vyřízeno 315 elektronických žádostí.

Ve spravovaných geografických datech byly prováděny průběžné aktualizace. Vzhledem k pokračujícímu zvýšenému objemu vyhledávání EVL jako ZCHÚ bylo vymezení MZCHÚ aktualizováno a poskytováno v kvartálních intervalech. V roce 2014 rovněž proběhla rovněž aktualizace dat velkoplošných ZCHÚ a památných stromů, ptačích oblastí, mokřadů mezinárodního významu, území zvláště chráněných druhů národního významu a vymezení území Karpatské úmluvy.

V průběhu roku byly poskytnuty statistické výstupy a statistické přehledy o chráněných územích ČR následujícím organizacím v ČR: Český statistický úřad, Ministerstvo životního prostředí, CENIA, Lesy ČR, Česká geologická služba a Ústav územního rozvoje. Na úrovni mezinárodní spolupráce

byly předány statistiky za ČR také do Common Database on Designated Areas (CDDA), spravované EU, a to včetně geografických dat.

Po celý rok 2014 byl zajišťován běžný dataservis a poskytování dat zájemcům mimo AOPK ČR. Celkově bylo vyřízeno 84 oficiálních žádostí o poskytnutí geografických dat mimo AOPK ČR. Dále bylo ve spolupráci s dalšími odděleními vyřízeno 9 smluv o předání externích dat zpracovatelům projektů zadaných AOPK ČR a byla připravena data pro 18 poskytnutí na základě licenčních smluv. Proběhlo předání a výměna dat dle stávajících a nově uzavřených smluv o spolupráci.

Údaje o území pro zpracování územně analytických podkladů (ÚAP) dle zákona č. 183/2006 Sb. a jeho prováděcí vyhlášky č. 500/2006 Sb. byly nadále poskytovány prostřednictvím webové aplikace pro výdej údajů o území (<http://uap.nature.cz>). Ke konci roku 2014 zpřístupňuje výdejní aplikace 20 vrstev geografických dat o ochraně přírody a vedle předávání údajů pro územní plánování je využívána také pro smluvní poskytování dat dalším subjektům. Aplikace má více než 500 externích uživatelů a kromě nich mají do aplikace přístup také všichni zaměstnanci AOPK ČR.

4.2 Informační systém ochrany přírody

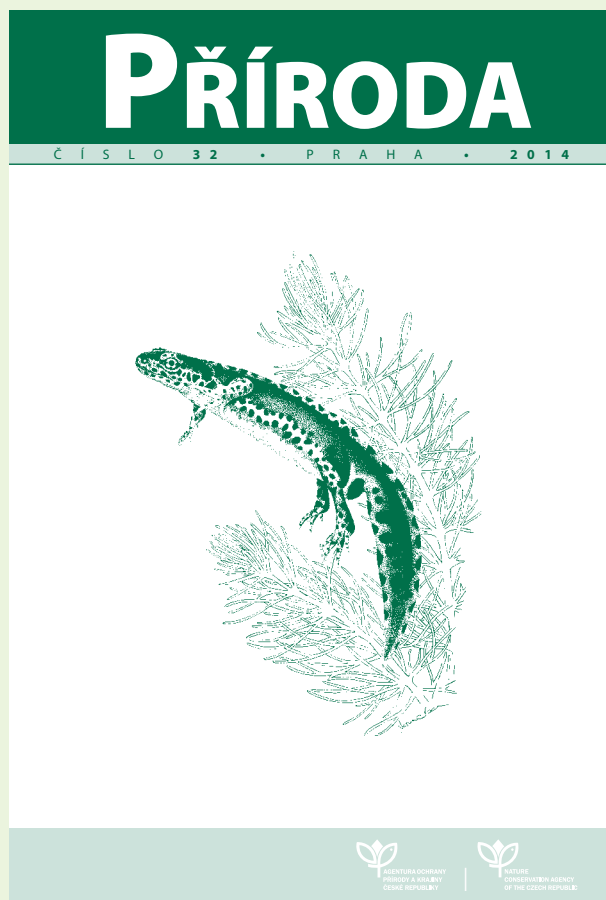
V roce 2014 byl plynule bez vážných výpadků zabezpečen chod všech aplikací a databází Informačního systému ochrany přírody (ISOP). V rámci jednotné administrace uživatelů bylo registrováno již více jak 3 500 uživatelů. Mnozí z nich využili informace obsažené v Nálezové databázi ochrany přírody, kde byla překročena hranice více než 15 mil. evidovaných odborných pozorování fauny a flóry na celém území České republiky. V rámci využívání filtru nálezových dat bylo uživateli spuštěno v průběhu roku více než 110 tis. dotazů. Mnozí uživatelé rovněž využili rozhraní pro poskytování aktuálních dat vydávaných pravidelně pro územní plánování, nebo nahlíželi do evidence vyhledávací a průvodní dokumentace chráněných území v digitálním registru

Vyhlášená a přehlášená maloplošná zvláště chráněná území v roce 2014

Rok 2014	Národní přírodní rezervace	Národní přírodní památky	Přírodní rezervace	Přírodní památky	Celkem
Nově vyhlášená MZCHÚ	2	1	11	99	113
Přehlášená MZCHÚ	10	5	31	27	73

AOPK ČR dlouhodobě vydává dvě periodika. Ochrana přírody plní roli popularizační. Roli ryze odborného periodika, zaměřeného na publikaci odborných statí plní časopis Příroda, který vychází od roku 1994 jako recenzovaný odborný časopis pro ochranu přírody a krajiny. Časopis publikuje původní odborné práce v oboru ochrana přírody a krajiny se zaměřením na území České republiky, resp. střední Evropy. Časopis dlouhodobě spíše stagnoval, do roku 2010 byly cykly vydávání nepravidelné. Od roku 2010 došlo ke kvalitativnímu zlepšení grafiky a snaze dodržet frekvenci vydávání minimálně jednoho čísla časopisu ročně. Rovněž došlo k otevření možnosti publikovat články i primárně v angličtině (se souhrnem v češtině).

V roce 2014 vyšlo jeho 32. číslo. V něm byly s časovým odstupem publikovány příspěvky z konference „Využití výzkumu a monitoringu pro ochranný management“, která se uskutečnila v září 2010 v Olomouci. Některé příspěvky ač staršího data přináší stále aktuální a zajímavé výsledky (Dlouhodobé změny subalpínské vegetace svahu Petrových kamenů v Hrubém Jeseníku, Probíhající monitoring endemitého druhu *Campanula bohemica* Hruby v Krkonoších jako podklad pro management, Sledování sukcese vegetace na štěrkových lavicích v území EVL Řeka Ostravice v letech 2008–2010, Příčiny ohrožení středoevropských druhů vážek (*Insecta: Odonata*), Možnosti stanovení prioritních cílů druhové ochrany, Strategie trvale udržitelného managementu lužních lesů v ČR). Ostatní autoři konferenčních příspěvků využili časovou prodlevu k tomu, že své příspěvky značně upravili a aktualizovali (Záchrana rdestu dlouholistého (*Potamogeton praelongus*) v České republice, Vodní režim národní přírodní památky Pastvsko u Lednice, Lesk a bída programů záchrany chráněných druhů živočichů na Slovensku). Sborník uzavírá čtveřice příspěvků nesouvisejících s olomouckou konferencí, došlých redakci od posledního vydání (Vyhodnocení výskytu cévnatých rostlin z agrárních valů a teras ve Verneřickém středohoří, Složení potravy čolka horského (*Mesotriton alpestris*) z vybraných lokalit České republiky, Změny rozšíření a diverzity obojživelníků v CHKO Třeboňsko, Nové a další význačné druhy motýlů (*Lepidoptera*) zjištěné na území národního parku Podjíl). Na 233 stranách vyšlo celkem 13 článků doplněných 29 tabulkami, 25 grafy a celkem 55 grafickými přílohami včetně map a fotografií. Časopis je včetně elektronických appendixů volně stažitelný na stránkách AOPK ČR.

ochrany přírody. Stejně tak ale nelze opomenout další využívaná provozovaná aplikační webová rozhraní, jež slouží pro návrh souhrnu doporučených opatření naturových lokalit či aplikace pro aktualizaci vrstvy mapování biotopů, nebo některá z rozhraní pro správu a návrh managementových zásahů v rámci krajinotvorných programů. Již druhým rokem byla úspěšně využívána interně vyvinutá aplikace LandMan sloužící pro vymezení opatření podporovaných v rámci dotačních titulů krajinotvorných programů. Ta napomohla správcům efektivně vymezit všechna zasmulvněná, nebo dotačně podpořená opatření realizovaná v roce 2014.

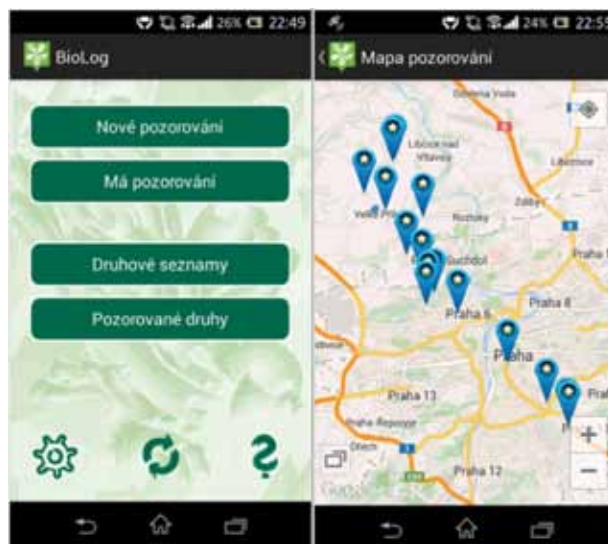
Mezi nově spuštěné a provozované aplikace přibyla první aplikace určená pro mobilní zařízení s názvem BioLog, která biologům, ale i laické veřejnosti slouží jako digitální zápisník pozorování fauny a flóry. Zapisovat je možné živočichy, rostliny a houby vyskytující se ve střední Evropě. Aplikace umožňuje lokalizovat a popsat pozorování druhů přímo v terénu, přidat fotografie a uložit je do mobilního zařízení. Vybraná pozorování je možné odeslat přímo ze zařízení do veřejné databáze BioLog (<http://biolog.nature.cz>), odkud validní záznamy jsou automaticky přenášeny přímo do názevové databáze OP.

Pro interní užití byly spuštěny ještě další aplikace v rámci ISOP. První z nich je aplikace sloužící k evidenci a lokalizaci pozemků ve vlastnictví AOPK ČR. V rámci ní je lokalizováno více než 16 000 pozemků včetně zobrazení všech žádostí o restituční vypořádání v rámci církevních restitucí. Spuštěna rovněž byla i aplikace sloužící pro kontrolní výpočty náhrad za újmy za ztížené lesní hospodaření, která tak velmi výrazně zefektivňuje složité výpočty uznání výše náhrady újmy. V druhé polovině roku byla interně připravena a spuštěna aplikace AEKO2014 sloužící orgánům přírody k jednorázovému celoplošnému návrhu a prostorovému vymezení agroenvironmentálních opatření určených pro ošetřování travních porostů evidovaných v systému evidence půdy (LPIS). V rámci této aplikace zpracovalo 26 subjektů více než 65 000 návrhů opatření na půdních blocích v rámci chráněných území ČR.

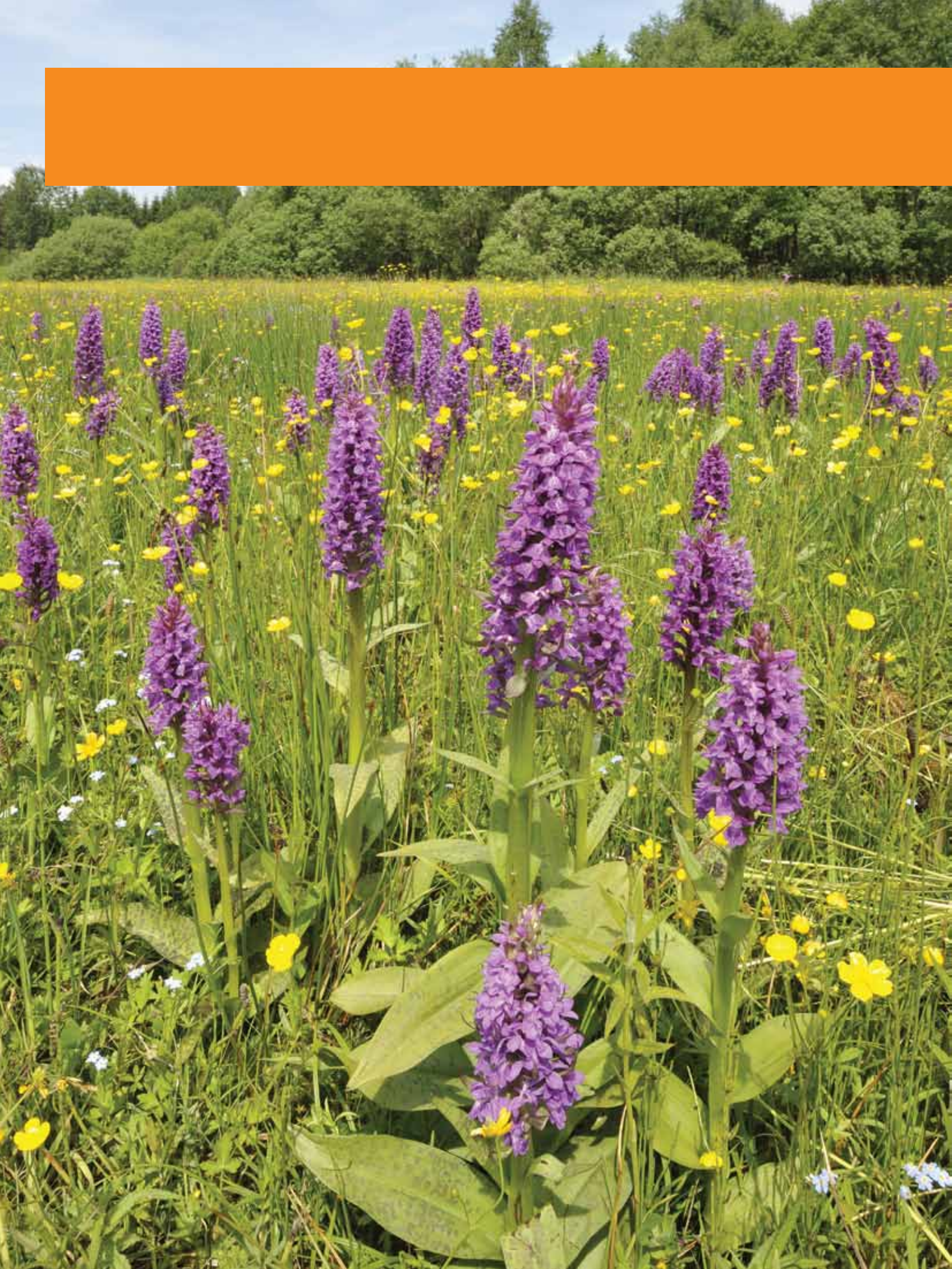
V průběhu roku byla trvale zajištěna správa a údržba datového skladu a interního datového souborového úložiště poskytujícího aktuální geoprostorová data. V rámci zajištění provozu webových mapových služeb byla provedena aktualizace mapových služeb poskytovaných veřejnosti mapovým serverem AOPK ČR na adrese (<https://gis.nature.cz/arcgis>).

V souvislosti s poskytováním dat i služeb byl výrazně aktualizován i jejich metadatový popis, který je veřejně dostupný na adrese (<http://metadata.nature.cz/>). Seznam poskytovaných mapových služeb veřejnosti zpřístupňuje přehlednou formou již více než druhým rokem průvodce mapovými službami AOPK ČR (MapoMat, <http://mapy.nature.cz>).

Především díky servisní práci datové podpory byla zajištěna plynulá servisní, analytická a v neposlední řadě komplexní kartografická činnost v rámci AOPK ČR. Mezi její aktivity v roce 2014 patří i prezentační činnost realizovaná formou odborného posteru na téma Domy přírody na konferenci ESRI uživatelů v rámci ČR.

Důležitým zdrojem informací je i odborný časopis Příroda, který AOPK ČR vydává. Více viz Box č.20.

5/ Práce s veřejností

Osvěta

AOPK ČR v roce 2014 vydala více než 40 tiskových zpráv, které se věnovaly celé škále nejrůznějších aspektů její činnosti, a to od záchranných programů až po managementová opatření. Největší ohlas měla zpráva o tom, že fotopasti potvrdily výskyt vlka v oblasti Máchova kraje, která se objevila ve všech důležitých elektronických i tištěných médiích.

Regionální pracoviště uspořádala v roce 2014 více než tisícovku akcí pro veřejnost, které navštívilo přes 81 000 lidí. Připraveny byly stovky exkurzí v terénu s kvalifikovanými průvodci (437 akcí, 14 364 návštěvníků), tematicky laděné přednášky a semináře (363 akcí, 10 200 účastníků) či výstavy (35 akcí, 1480 účastníků) a mnoho dalších. Mezi tradiční akce patří Vítání ptačího zpěvu, Mezinárodní noc pro netopýry či oslavy Evropského dne chráněných území. Popularitu si získaly Slavnosti stepí v Českém středohoří, které se v roce 2014 konaly potřetí. Řada akcí se konala u příležitosti výročí vyhlášení některých CHKO. V loňském roce slavila 25. výročí CHKO Blanský les, 35. CHKO Třeboňsko, 40. CHKO Slavkovský les, 45. pak CHKO Jeseníky a CHKO Orlické hory. Správa CHKO Jeseníky otevřela stálou expozici o CHKO ve středisku ekologické výchovy Švagrov, uspořádala dvě tematické výstavy a dvoudenní konferenci Člověk v krajině Jeseníků. Správa CHKO Slavkovský les organizovala k připomenutí vyhlášení speciální program na Kladské se stopovacím kvízem za pokladem Kladského rašeliniště, soutěžemi pro děti a koncertem.

Veřejnosti je přístupná také odborná knihovna AOPK ČR, v níž bylo k 31. prosinci 2014 zaevidováno 20 330 svazků a 148 aktuálně docházejících periodik. Knihovna se počtem svazů řadí do kategorie středně velkých. Oproti běžné knihovně zajišťuje odborná knihovna prodej a distribuci publikací vydávaných AOPK ČR. Jejich přehled je průběžně aktualizován na internetových stránkách www.nature.cz. V roce 2014 byl zprovozněn on-line katalog s databází dostupných publikací knihovny, takže si je zájemci mohou vyhledávat z pohodlí svého domova.

Publikační činnost

AOPK ČR vydává publikace a tiskové materiály, určené pro odbornou i laickou veřejnost. V roce 2014 vydalo ústředí AOPK ČR mimo jiné například Monitoring ohrožených rašelinových mechorostů a péče o jejich lokality či sborník ze semináře Zprůchodnění migračních překážek vodních toků. Kromě toho také některá regionální pracoviště vydávala, na vlastní náklady či ve spolupráci s partnery, řadu dalších tiskových materiálů určených pro širokou veřejnost. Jako příklad je možné uvést Průvodce naučnou stezkou Lovoš, kterého vydala Správa CHKO České středohoří.

Časopis Ochrana přírody v novém kabátu

Během roku 2014 opět vyšlo šest pravidelných čísel časopisu Ochrana přírody, který poskytuje odbornou a informační podporu zejména profesionálním ochráncům přírody. Je přístupný rovněž na internetových stránkách www.casopis.ochranaprirody.cz. Časopis má nový formát i grafickou podobu, kterou připravilo studio Pixl-e. Kromě Správy jeskyní ČR se na jeho vydávání začaly podílet i správy národních parků. Byla připravena a spuštěna i nová podoba webových stránek.

Návštěvnická infrastruktura

V roce 2014 pokračoval projekt "Posílení návštěvnické infrastruktury v chráněných územích ve správě AOPK ČR". V rámci tohoto víceletého projektu bylo v roce 2013 pro Agenturu ochrany přírody a krajiny ČR schváleno 86 akcí v chráněných krajinných oblastech, národních přírodních rezervacích a národních přírodních památkách v celkové výši zhruba 67 mil. Kč. V roce 2014 byla realizována zásadní část projektu v objemu 50,5 mil. Kč. Nejvýznamnější investiční částí projektu bylo 8 ornitologických pozorovaten, z nichž jedna umožňuje i přístup tělesně handicapovaným návštěvníkům. Rekonstruováno bylo 25 stávajících naučných stezek. U několika z nich byly doplněny i interaktivní a umělecké prvky (např. naučná stezka v NPR Jizerskohorské bučiny, NS Sklářství v CHKO Český les, NS Příhrázské skály, NS Skryje Po stopě trilobita). Velký důraz byl v rámci projektu kladen na stabilizaci cest a protierozní opatření: např. v CHKO Beskydy bylo pomoci vysoce náročné technologie štětování opraveno a stabilizováno více než 1 400 m² nejexponovanějších úseků. Stabilizováno bylo též několik kilometrů chodníků v CHKO Jeseníky, CHKO Pálava, v NPR Drbákov-Albertovy skály a v dalších lokalitách. V rámci projektu bylo zbudováno a opraveno několik kilometrů povalových chodníků, proběhla zásadní obnova desítek lávek, mostků, žebříků. Více viz Box č. 21, 22 a 23.

AOPK ČR má ve své správě více než 90 naučných stezek, informační panely, přístřešky, lavičky, mostky, schody, zábradlí a další prvky, které návštěvníkům usnadňují pohyb v terénu.

Program Dům přírody

V roce 2014 pokračovaly práce na programu Dům přírody, který byl zahájen v roce 2009. Jeho cílem je vybudovat ve vybraných chráněných krajinných oblastech návštěvnická střediska, která budou návštěvníkům poskytovat informace o ochraně přírody a krajiny, přírodního a kulturního dědictví dané lokality. Bez podpory veřejnosti by totiž nebylo možné ochranu přírody a krajiny účinně a dlouhodobě zajišťovat.

Vybudování ptačích pozorovatelů v národní přírodní rezervaci Lednické rybníky

Národní přírodní rezervace Lednické rybníky patří mezi nejvýznamnější ornitologické lokality v České republice. Představuje významné hnízdiště a také přirozenou zastávku na migrační trase ptáků mezi severem a jihem Evropy. Rybníční soustavu Lednické rybníky, vybudovanou již v 15. století, tvoří čtyři průtočné rybníky: Nesyt, Hlohovecký, Prostřední a Mlýnský o celkové ploše cca 550 ha. Bylo zde prokázáno hnízdění více než devíti desítek druhů ptáků a další desítky druhů zde lze zastihnout v době jarního a podzimního tahu. V roce 2014 došlo k vybudování ptačí pozorovatelny u Mlýnského rybníka a pozorovatelny u rybníka Nesyt. Jedná se o dřevěné stavby z dubového a modřínového dřeva se zakrytou zadní stěnou na betonových základech a střechou z ručně vázaných rákosových došků, stejné jako jiné ornitologické pozorovatelny v okolí. U pozorovatelny u rybníka Nesyt je namísto schodiště vybudována nájezdová lávka o mírném sklonu pro návštěvníky s omezenou pohyblivostí. Uvnitř každé pozorovatelny jsou umístěny lavičky pro pohodlnější pozorování, které lze samozřejmě využívat také k odkládání věcí a dále informační tabule s kresbami ptáků, které zde lze spatřit, jako např. volavku popelavou (*Ardea cinerea*), potápku roháče (*Podiceps cristatus*) a husu velkou (*Anser anser*).

Celkové náklady na realizaci opatření v roce 2014 dosáhly výše 0,8 mil. Kč z programu na Posílení návštěvnické infrastruktury ve ZCHÚ ve správě AOPK ČR.

Turisté na Křivoklátsku mohou vyrazit po stopách trilobita

22

Návštěvník zrekonstruované naučné stezky se od muzea ve Skryjích vydává krajinou na cestu proti proudu času za zkamenělinami do kambrického moře. Postupně poznává živočichy, kteří kambrické moře obývali, podrobně zkoumá život jednotlivých zkamenělin a hornin, které ho obklopují. Poté se vrací časem zpět do doby Joachima Barranda, seznamuje se s procesem zkamenění a objevem nalezišť ve skryjskotýřovické oblasti. Nakonec se ocitá v současnosti a může se sám pustit do hledání zkamenělin.

Cílem stezky není jen návštěvníkům předávat faktografické informace, ale umožnit, aby si při pobytu v přírodě krajinu co nejvíce procítili. Na naučné stezce si proto turisté mohou prolézt tunelem času, projít se pod hladinou prvohorního moře, poskládat si z úlomků trilobita, hledat zkameněliny přímo v terénu, pobavit se komiksem o životě Joachima Barranda nebo si jen tak hrát.

Stezka je určena především pro rodiny s dětmi. Tomu odpovídá úroveň textů a zpracování interaktivních prvků, které jsou jednoduché a hravé. Celkové náklady na rekonstrukci NS Skryje byly 1 133 270,71 Kč, akce byla hrazena z projektu „Posílení návštěvnické infrastruktury v chráněných územích ve správě AOPK ČR“.

Rekonstrukce povalových chodníků v národní přírodní rezervaci Adršpašsko-teplické skály

Vlčí rokle se zachovalými bezlesými rašeliništi patří mezi nejcennější území národní přírodní rezervace Adršpašsko-teplické skály (CHKO Broumovsko). V roce 2012 bylo nutné část turistických chodníků uzavřít kvůli havarijnímu stavu návštěvnické infrastruktury, takže atraktivní lokality byly pro návštěvníky nepřístupné. V průběhu roku 2014 byly opraveny turistické chodníky v délce 570 m, 13 žebříků, 75 schodů, 5 protierozních přehrážek a 9 lávek přes potoky. Veškeré dřevěné konstrukce byly vyrobeny z modřínového nebo dubového dřeva, čímž je zajištěna vyšší trvanlivost. Práce ve Vlčí rokli byly obtížné především kvůli těžce přístupnému terénu, pro dopravu materiálu byla mj. využita i lesní lanovka.

Oprava za 2,185 milionu korun byla financována z prostředků Ministerstva životního prostředí z projektu „Posílení návštěvnické infrastruktury v chráněných územích ve správě AOPK ČR“.

Slavnostní otevření Domu přírody Poodří proběhlo 17. května 2014 v Bartošovicích v areálu Záchrané stanice provozované ZO ČSOP Nový Jičín. Skládá se z vnitřní expozice umístěné v bývalé historické barokní faře, dále ze zahradní části, expozice s živými zvířaty a víceúčelového sálu.

Dům přírody Poodří převzal a významně rozšířil aktivity předchozího Centra ekologické výchovy. Vnitřní expozice jsou věnovány krajině Poodří, ve které návštěvníci najdou dioramata zobrazující rostliny i živočichy listnatého lesa, okolí toku Odry i pohled pod hladinu stojatých vod. Zároveň jsou k dispozici interaktivní dotykové panely nabízející podrobné informace o minulosti i současnosti Poodří, krajině, rostlinách i zvířatech. Jde o interaktivní mapy, interaktivní panoramata, fotogalerie i videogalerie.

Zahradní část zahrnuje geologickou expozici, model toku Odry od hor přes meandry v údolí, až k tůni se stojatou vodou. Pro děti jsou zde dřevěná koryta s protékající vodou, vodní mlýnek i hračky. Plocha je doplněna tzv. „Živou zahradou“, seznamující návštěvníky s možnostmi, jak oživit nejen soukromé zahrady, ale i veřejné parky a prostranství a okolí domů. Zcela nový je víceúčelový sál, umožňující využití pro přednášky, semináře a výstavy.

Venkovní expozice živých zvířat je jedinou částí, do které je přístup pouze s doprovodem průvodce. Návštěvníci se seznámí s více než 30 druhy živočichů – zejména ptáky. Jde o trvale handicapované jedince, které nelze vypustit do přírody.

Dům přírody navrhl a vyprojektoval kolektiv ve složení Jan Dungal, Ing. Iva Škrovová, Ing. arch. Zdeněk Tupý, za investora Petr Orel, Marcela Orlová a Jan Kašinský a Správu CHKO Poodří Ivan Bartoš. Stěžejní práce měly na starosti firmy NOSTA s. r. o., Ivánek-Zeman, v. o. s., CS21 Nextnet, s. r. o., Ing. Enrico Gombala a Jan Dungal. Výstavba proběhla od srpna 2013 do dubna 2014 a byla spolufinancována z prostředků Evropské unie – fondu pro regionální rozvoj v rámci Operačního programu Životní prostředí, Státního fondu životního prostředí ČR a ZO ČSOP Nový Jičín. Celkové uznatelné náklady na akci činily 8 288 788 Kč, z toho příspěvek z fondu Evropské unie činil 6 340 922,82 Kč (76,5 %), příspěvek SFŽP ČR 1 118 986,38 Kč (13,5 %) a příspěvek ZO ČSOP Nový Jičín 828 878,80 Kč (10 %).

Dům přírody Litovelského Pomoraví, který byl pro veřejnost otevřen 19. září 2014, přibližuje lidem poutavou formou krásy zdejší přírody a výjimečnou hodnotu tohoto mezinárodně významného mokřadu. Investorem byla Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, provozovatelem je Sluňákov – Centrum ekologických aktivit města Olomouce - Sluňákov o.p.s.

Je situován v Horce nad Moravou. Ke stávajícímu nízkoenergetickému objektu ekocentra byla na 15 ha vybudována vnější expozice Galerie v přírodě, která symbolizuje sedm bran k tajemstvím zdejší přírody. Záměrně komponovanou krajinu, kterou navrhl zahradní architekt Zdeněk Sendler, doplňují autorská díla výtvarníků Františka Skály (Zahrada živočichů a rostlin – Rajska zahrada), Miloslava Fekara (Lesní chrám a výtvarný mobiliář), Miloše Šejna (Sluneční hora), Petra Rudolfa Manouška (Zvony pro Sluneční horu), Jiřího Kačera, Zuzany Kačerové a Rastislava Jacka (Sochy pro Sluneční horu) a Marcela Hubáčka (Ohniště zlaté spirály). Celým areálem prochází poetická naučná stezka z grafické dílny design studia Kultivar.

Součástí domu přírody je Informační středisko CHKO Litovelské Pomoraví – Šargoun, které je vstupní branou do CHKO od Litovle. Na místě bývalé hájovny byla upravena zahrada se stodolou a postavena nová nízkoenergetická stavba s expozicí o včelařství (autor Robert Smolík).

Dům přírody navrhli a vyprojektovali Projektíl architekti s. r. o. Stavební práce měla na starost firma COMMODUM spol. s r. o. Vlastní realizace proběhla v letech 2012–2014 a byla spolufinancována z prostředků Evropské unie – fondu pro regionální rozvoj v rámci Operačního programu Životní prostředí, Státního fondu životního prostředí ČR a Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Celkové uznatelné náklady na akci činily 63 342 636 Kč, z toho příspěvek z fondu Evropské unie činil 53 841 240 Kč (85 %), příspěvek SFŽP ČR 3 167 132 Kč (5 %) a příspěvek Agentury ochrany přírody a krajiny ČR 6 334 264 Kč (10 %).

Domy přírody jsou budovány podle jednotného architektonického konceptu, který obsahuje řadu společných vizuálních prvků. Od roku 2014 se síť rozšiřuje o menší objekty – informační střediska, která zajišťují základní informace o CHKO.

V roce 2014 byly do provozu uvedeny dva nové Domy přírody – Dům přírody Litovelského Pomoraví a Dům přírody Poodří. Veřejnosti byl otevřen již pátým rokem Dům přírody Třeboňska, jehož provozovatelem je Informační kulturní středisko města Třeboň. Druhou sezónou si prošel Dům přírody Slavkovského lesa. Pokračovaly práce na stavbě Domu přírody Moravského krasu a Domu přírody Blaničku.

Do programu Dům přírody se v roce 2014 zapojilo šest informačních středisek CHKO (IS CHKO Křivoklátsko, IS CHKO Český ráj, IS CHKO Bílé Karpaty, IS CHKO Beskydy, IS CHKO Litovelské Pomoraví, IS CHKO Blanský les). Více viz Box č. 24 a 25.

„Občanská věda“ v praxi

Sledování význačných a dobře rozeznatelných druhů rostlin a živočichů je vhodným námětem pro spolupráci s odbornou i širokou veřejností. Shromážděné výsledky pak jsou dobrým příkladem tzv. občanské vědy. Česká společnost ornitologická (ČSO) vyhláší každoročně jeden druh „Ptákem roku“ a organizuje osvětovou kampaň k problematice jeho ochrany. V roce 2014 byly vyhlášeny dva druhy – čáp bílý a čáp černý. Významně se liší způsobem života, ale problematika ochrany je v některých aspektech podobná a dlouhodobé sledování hnízdní populace čápů má u nás velkou tradici (čápi bílí již od roku 1934). Porovnání výsledků v delším časovém období slouží ke stanovení trendů početnosti, příčin změn a také jako podklad k ochranným opatřením. Čáp černý byl celostátně sledován již v letech 1994 a 2004, vždy za aktivní účasti AOPK ČR.

V roce 2014 byla hlavním organizátorem 3. sčítání čápů černých AOPK ČR a ČSO ve spolupráci s Lesy ČR, ČSOP a dalšími oslovenými subjekty (především VLS, ÚHÚL a soukromí vlastníci a správci lesů) a zejména se širokou veřejností. Pozorování byla shromažďována prostřednictvím veřejné databáze www.birds.cz/avif a také přímým zasláním organizátorům. Protože čáp černý žije poměrně skrytým způsobem života a hnízdí většinou v rozlehlých lesních porostech, není jednoduché početnost hnízdní populace plošně vyhodnotit. V některých částech území nebyl shromážděn dostatek pozorování (tzv. bílá místa), podklady jsou doplňovány i v roce 2015 a dalších letech. Naopak na území chráněných krajinných oblastí a národních parků se podařilo získat aktuální údaje celoplošně a vyhodnotit počty hnízdních párů ve stanovených kategoriích (prokázaná, pravděpodobná a možná hnízdní). Více viz Box č. 26.

Rada AOPK ČR

Rada AOPK ČR projednává koncepční a strategické agendy, návrhy a doporučení, jež pomáhají zkvalitnit práci organizace. V roce 2014 se konala dvě jednání Rady.

První setkání proběhlo v červnu na Kladské v CHKO Slavkovský les a hlavním tématem byla práce s veřejností v AOPK ČR a návštěva Domu přírody Slavkovského lesa. Po diskusi Rada doporučila dopracovat návrh koncepce a dalšího rozvoje práce s veřejností, doplnit ekonomickou rozvahu a najít zdroje pro zvýšení počtu příslušných zaměstnanců, především na regionálních pracovištích. Dále pokračovat v budování návštěvnické infrastruktury dle schváleného plánu a ekonomických možností a naplňovat program Dům přírody. Svou práci by měla organizace prezentovat zejména na webových stránkách, v časopisu Ochrana přírody a ve výročních zprávách.

Druhé jednání Rady se konalo v říjnu v Lázních Bohdaneč a v CHKO Železné hory. Jediným tématem byl Operační program Životní prostředí (OPŽP), prioritní osa 4 v dalším programovém období (2014–2020) a úloha AOPK ČR při administraci projektů. Výjezdní zasedání zahájila návštěva národní přírodní rezervace Bohdanečský rybník a rybník Matka s ukázkou rozsáhlé revitalizace financované z OPŽP. Bohatá diskuse se týkala doplňujících informací o nové podobě operačního programu, zkušeností AOPK ČR z praxe probíhajícího období OPŽP a zejména budoucího využívání finančních prostředků z evropských zdrojů k péči o přírodu a krajinu na celém území ČR. Rada kvitovala posílení role AOPK ČR jako zprostředkujícího subjektu v plánovacím období 2014–2020 a doporučila věnovat maximální pozornost přípravě metodických materiálů a přijmout potřebná organizační opatření v AOPK ČR, aby administrace a zpracování žádostí probíhala s maximální efektivností a odborností.

Poskytování informací

Podle zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí a zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím podaly v roce 2014 fyzické či právnické osoby na AOPK ČR více než 1 000 písemných i ústních žádostí o informace. Ty byly poskytnuty písemně, ústně, telefonicky nebo elektronicky. Pokud nebyla AOPK ČR příslušná k vyřízení žádosti, postoupila ji správnímu orgánu kompetentnímu k jejímu vyřízení. Žádosti o informace podávaly většinou soukromé osoby, dále zástupci občanských spolků a neziskových organizací, Česká inspekce životního prostředí, městské a obecní úřady, různé organizace působící v oblasti ochrany přírody a krajiny, vysoké školy atd. V roce 2014 AOPK ČR neudělila žádnou výhradní licenci.

3. celostátní sčítání čápů černých v ČR

26

Předběžné celkové výsledky za celou Českou republiku byly stanoveny na cca 500 hnízdních párů a naznačují, že populace čápa černého je stabilní a prosperující.

Od roku 1994 v ČR populace narostla z přibližně 330 párů na 300-400 párů v roce 2004. V posledním desetiletí je čápem černým obsazeno již celé území ČR s vhodným prostředím (lesy) a nárůst je jen mírný. Vyšší číslo v roce 2014 (cca 500 párů) je spíše důsledkem podrobnějšího a intenzivnějšího sledování. Kapacita prostředí na území ČR je naplněna a populace pravděpodobně již nebude výrazně narůstat a má spíše tendenci se šířit do dalších oblastí, především západním směrem (čápi černí původem od nás byli zastíženi hnízdící v Německu a ve Francii, 400-700 km od rodných hnízd).

CHKO	plocha km ²	počet hnízdních párů	počet párů /100 km ²
Beskydy	1 160	13	1,12
Bílé Karpaty	747	12	1,62
Blaník	41	0	0
Blanský les	212	0	0
Broumovsko	430	14	3,26
Český kras	130	2	1,54
České středohoří	1 063	15	1,41
Český les	473	5	1,06
Český ráj a okolí	500	8	1,6
Jeseníky	740	9	1,22
Jizerské hory	368	7	1,9
Kokořínsko-Máchův kraj	410	5	1,22
Křivoklátsko	628	8	1,27
Labské pískovce a okolí	400	9	2,25
Litovelské Pomoraví	93	2	2,15
Lužické hory	264	3	1,14
Moravský kras a okolí	120	2	1,67
Orlické hory	204	5	2,45
Poodří	82	0	0
Pálava	83	2	2,41
Slavkovský les a okolí	640	10	1,56
Třeboňsko	700	15	2,14
Žďárské vrchy	709	23	3,24
Železné hory	284	3	1,06
CELKEM	10 481	172	1,64
Národní parky			
České Švýcarsko	80	4	5
Krkonoše	385	5	1,3
Podjízí	63	2	3,17
Šumava	1676	10 - 12 odhad	0,72

6/ Mezinárodní spolupráce

6.1 Mezinárodní závazky

6.1.1 Natura 2000

Agenda byla v roce 2014 plně zaměřena na přípravu odborného návrhu pro rozšíření počtu evropsky významných lokalit (EVL), které vychází z požadavku Evropské komise založeného na hodnocení dostatečnosti české soustavy Natura 2000. Za významného příspěvní regionálních pracovišť AOPK ČR byly shromážděny návrhy jednotlivých lokalit, které byly následně projednávány s dotčenými krajskými úřady, obcemi, vlastníky a uživateli pozemků a dalšími subjekty. Paralelně se AOPK ČR podílela na projednávání s příslušnými ministerstvy, které vedlo MŽP.

Do odborného návrhu bylo postupně zařazeno na 60 nových lokalit, včetně těch, které již byly v předchozích letech projednávány, ale pokusy o jejich vyhlášení dosud nebyly úspěšné (např. územně rozsáhlá lokalita Labské údolí, Ždánický les, Meandry Jihlavy nebo Dobřany). Přibližně v 70 případech se navrhuje doplnění vybraného druhu nebo stanoviště do již existujících EVL. Vytipování vhodných lokalit se zaměřuje na jejich kvalitu a významnost z hlediska zachování daného typu přírodního stanoviště nebo druhu a zajištění jejich ochrany. Při návrhu a vyhlášení není možné přihlížet k jiným hlediskům než odborným, jak stanovuje směrnice o stanovištích (92/43/EHS). Současně s doplňováním byly řešeny lokality, u nichž je potřeba upravit vymezení (zejména zpřesnění podle hranic vyhlášených zvláště chráněných území) nebo vyřešit problém s jejich předměty ochrany.

Konec roku 2014 půlil proces projednávání návrhu, jehož dokončení se očekává v únoru následujícího roku. Ucelený odborný návrh na doplnění soustavy Natura 2000 bude předán MŽP a stane se podkladem pro připravovanou novelu právního předpisu, kterým se nové lokality vyhlásí (nařízení vlády č. 318/2013 Sb.). Více viz Box. č. 27.

6.1.2 Zastupování ČR v rámci agendy spojené s činností Evropské komise

› Komunikace s EK o změnách v národním a evropském seznamu EVL

Na základě předchozích dohod mezi MŽP a Evropskou komisí byly připraveny podklady se seznamem EVL, u nichž je potřeba provést úpravu vymezení a/nebo výčtu předmětů ochrany (stanoviště a druhy). Evropská komise byla ze strany MŽP na podzim roku 2014 oficiálně požádána o schválení 23 lokalit se změnou týkající se stanovišť a 10 lokalit se změnou týkající se druhů. V některých případech tyto změny vedou k vyřazení EVL ze soustavy Natura 2000 a navržením

vhodné náhrady. Úpravy budou zohledněny v připravované novelu právního předpisu (viz bod 6.1.1).

› Účast na jednáních s Evropskou komisí

Evropská komise svolala 1. jednání řídicího výboru pro nový biogeografický proces pro kontinentální, panonskou, černomořskou a stepní biogeografickou oblast. Cílem „biogeografického procesu“ je průběžné hodnocení naplňování požadavků vyplývajících ze směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích, tj. vymezení a vyhlášení soustavy Natura 2000 a zajištění ochrany a péče. Z předchozího období má tento proces formát tzv. biogeografických seminářů, na nichž zástupci Komise jednali s členskými státy o dostatečnosti národních soustav Natura 2000. Postupem času lze předpokládat, že už je nebo v brzké době bude, většina lokalit vyhlášena, a tak nabývá na důležitosti další aspekt, a tím je zajištění ochrany a potřebné péče o evropsky významné lokality. Za tímto účelem jsou EK organizovány biogeografické semináře v novém formátu, postupně pro všechny biogeografické oblasti za účasti zástupců příslušných členských států. Zástupce AOPK ČR a MŽP se účastnili setkání řídicího výboru, které seznamovalo s novým přístupem Evropské komise (Brusel, 5. 3. 2014).

AOPK ČR zastupovala Českou republiku ve výboru odborné skupiny pro management lokalit soustavy Natura 2000 (Brusel, 7. 5. 2014). Na květnovém setkání byly představeny předběžné výsledky hodnocení stavu stanovišť a druhů na území Evropské unie, vycházející z dat poskytovaných členskými státy v rámci reportingových povinností (reporting podle čl. 17 směrnice o stanovištích, zaslaný v roce 2013). Dále byla prezentována různá témata týkající se financování, biogeografického procesu a probíhajícího procesu revize naturových směrnic (tzv. „fitness check“).

› Udělení Natura 2000 Award

Rok 2014 přinesl České republice v oblasti mezinárodní ochrany také jeden velký úspěch – díky projektu na záchranu jedinečných stepí Českého středohoří, financovaného dotačním programem Evropské komise LIFE+, získala cenu Natura 2000 Award, udělovanou Evropskou komisí za úspěchy v ochraně evropského přírodního dědictví v soustavě chráněných území Natura 2000. Do prvního ročníku soutěže bylo v pěti kategoriích přihlášeno celkem 163 projektů z celé Evropy. Mezi 22 finalistů byly vybrány celkem dva projekty realizované AOPK ČR. Bližší informace viz Box č. 28, popřípadě na <http://www.ochranaprirody.cz/life/life-stepi-lounskeho-stredohori/>.

6.1.3 Ostatní mezinárodní agenda

› Činnosti v rámci Evropského tematického střediska biologické rozmanitosti (European Topic Centre on Biodiversity – ETC/BD)

Těžiště aktivit AOPK ČR v pracovním plánu tematického střediska ETC/BD na rok 2014 spočívalo ve zpracování dat poskytnutých členskými státy v rámci povinného reportingu podle čl. 17 směrnice o stanovištích, který byl předáván v roce 2013. Výsledkem několikátýdenní práce byly hodnotící zprávy vypracované pro jednotlivé evropsky významné druhy a stanoviště. Dále byl zpracován dodatek ke studii věnované rešerši ekologických sítí v Evropě z roku 2013, který se týkal překryvu EVL pro velké šelmy a migračních koridorů pro velké savce v ČR, Polsku, Německu a Horním Rakousku.

› EUROPARC

V září (4. 9. 2014) proběhlo setkání českých členů Federace EUROPARC v NP Podyjí, kde bylo předběžně odsouhlaseno založení středoevropské sekce. Na přelomu září a října (28. 9. – 1. 10.) proběhla výroční volební konference v Killarney (Irsko), kde bylo oznámeno chystané založení nové středoevropské sekce, proběhla zde volba nového prezidenta Federace (Ignac Schops) a Rady. Z české sekce byl do Rady EUROPARC Federation zvolen Michael Hošek.

Průběžně byla konzultována problematika propagace Federace a činnost v rámci české sekce a později středoevropské sekce.

› Úmluva o biologické rozmanitosti (CBD)

AOPK ČR se i v roce 2014 zapojila na naplňování Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD). Pracovníci AOPK ČR se podíleli na přípravě 5. národní zprávy o naplňování CBD v ČR, koordinované MŽP, na zajištění odborných podkladů pro 18. zasedání Poradního orgánu CBD pro vědecké, technické a technologické záležitosti (SBSTTA-CBD, Montreal, červen 2014) a pro 12. zasedání konference smluvních stran CBD (Pchjongčchang, říjen 2014). Pracovník AOPK ČR předsedal Poradní skupině pro 4. vydání publikace Stav a výhled světové biodiverzity (GBO-4).

› Informační systém Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD CHM)

V průběhu roku 2014 byla postupně obsahově naplňována struktura nové webové stránky CHM (Clearing House Mechanism) – poskytovat by měla základní informace o mezinárodních úmlouvách a dalších souvisejících tématech týkajících se ochrany biodiverzity, jako je například Nagojský protokol o přístupu ke genetickým zdrojům nebo strategické dokumenty. Stránku najdete na <http://chm.nature.cz/>.

› Spolupráce při naplňování závazků vyplývajících z Úmluvy o ochraně a udržitelném využívání Karpat (Karpatská úmluva)

Činnost se zaměřovala především na podporu organizace Konference smluvních stran úmluvy (COP4), která se konala 23. – 26. 9. 2014 v Mikulově. V období před konferencí byly

připomínkovány dokumenty, které byly na programu jednání a měly být projednávány. Společně se zástupci SCHKO Pálava byla v rámci programu uskutečněna exkurze pro účastníky konference. V rámci COP4 byl schválen Protokol o udržitelné dopravě, Strategie k protokolu o udržitelném rozvoji kulturního dědictví v Karpatech a Strategický akční plán pro implementaci protokolu o udržitelném hospodaření v lesích. Česká republika převzala předsednictví k úmluvě na následující tři roky. Hlavními prioritami českého předsednictví je řešení problémů spojených s fragmentací krajiny a větší zapojení a informovanost na místní a regionální úrovni.

› Úmluva o ochraně evropské fauny a flory a přírodních stanovišť (Bernská úmluva)

Stejně jako v minulých letech také v roce 2014 AOPK ČR zajišťovala odborné podklady pro naplňování závazků vyplývajících z Bernské úmluvy (problematika vzájemných vazeb mezi biologickou rozmanitostí a probíhajícími a očekávanými změnami podnebí, omezování negativního vlivu elektrovedů na ptáky, péče o nechráněnou krajinu). Pracovník AOPK ČR předsedal v období 2010-2014 Stálému výboru Bernské úmluvy.

› Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů (Bonnská úmluva)

Rovněž pro realizaci Bonnské úmluvy neboli CMS poskytla AOPK ČR v roce 2014 odborná stanoviska: jednalo se např. o problematiku omezování otrav ptáků a dalších obratlovců a o připravovaný Celosvětový akční plán pro roroha velkého.

Náhled webu CHM

6.1.4 Významné mezinárodní projekty

► Projekty zahraniční rozvojové spolupráce v Gruzii

Projektové aktivity AOPK ČR v Gruzii pokračují již třetím rokem, a to díky zahraniční rozvojové spolupráci, kterou koordinuje a financuje Česká rozvojová agentura (ČRA) z prostředků přidělovaných Ministerstvem zahraničních věcí. Projekt současně naplňuje Memorandum o spolupráci uzavřené mezi AOPK ČR a sesterskou organizací v Gruzii Agency of Protected Areas of Georgia (APA) a oběma spřízněnými ministerstvy životního prostředí ČR a Gruzie.

První projekt zaměřený prioritně na přípravu plánu péče pro chráněné území CHKO Tušsko („Preparation of Management Plan for the Tusheti Protected Landscape“) byl v roce 2014 formálně ukončen. Plán péče byl oficiálně schválen na úrovni odpovědné gruzínské samosprávy (okres Achmeta) a postupně by měl být povýšen do formy závazného právního předpisu. V druhé polovině roku byla ze strany ČRA schválena realizace navazujícího projektu, jenž by měl během dvou let pomoci s implementací vybraných opatření, navržených v plánu péče (projekt nese název Realizace vybraných opatření z plánu péče pro CHKO Tušsko – „Implementation of selected measures from the Management Plan for the Tusheti Protected Landscape“). V rámci projektu bude např. navržena ucelená síť turistických tras a zpracován systém turistického značení, opraveny mosty pro pěší, navržen základní systém monitoringu nebo rozpracován způsob vhodné prezentace vůči veřejnosti, včetně vytvoření loga.

O aktivitách ČRA se dozvíte více na stránce: <http://www.czda.cz/>

► Twinning projekt: Podpora správy chráněných území a péče o ně v Gruzii (Strengthening Management of Protected Areas of Georgia)

Projekt současně naplňuje Memorandum o spolupráci uzavřené mezi AOPK ČR a sesterskou organizací v Gruzii Agency of Protected Areas of Georgia (APA) a oběma spřízněnými ministerstvy životního prostředí ČR a Gruzie. Projekt je řešen ve spolupráci s Österreichische Bundesforste AG, Umweltbundesamt GmbH, Natural History Museum Vienna, MŽP a Krkonošským národním parkem a je financován z prostředků Evropské unie.

Projekt byl zahájen v roce 2013, ale většina aktivit byla realizována v průběhu roku 2014. Zástupci AOPK ČR přispěli zpracováním plánu péče o chráněné území Mtirala National Park, včetně návrhu podrobnějšího plánu péče o lesní porosty, které jsou co do druhového složení velice rozmanité a pokrývají většinu území.

► Transboundary lynx cooperation (“Trans-Lynx-Project”) (2012-2015)

Konsorciem partnerů Bayerisches Landesamt für Umwelt, Nationalparkverwaltung Bayerischer Wald, Bayerischer Jagdverband – Wildland Stiftung, Bund Naturschutz in Bayern e.V., Landesbund für Vogelschutz e.V., WWF – World Wide Fund for Nature Deutschland, Alka Wildlife o. p. s. , a AOPK ČR jako nefinanční partner. Hlavní aktivitou

je monitoring rysa ostrovida pomocí fotopastí v území navazujícím na NP Bavorský les. Na české straně sledované území navazuje na NP a CHKO Šumava v Jihočeském a Plzeňském kraji. Sledovány jsou také některé migrační koridory pro velké savce. Byla zprovozněna mapa se sledovanými kvadráty na stránkách: <http://mapa.selmy.cz/translynx/>. V kvadrátech je možno prohlížet jednotlivé zaznamenané druhy. V kvadrátu v Píseckých horách, který byl umístěn na migračním koridoru (určeném jen dle habitatové analýzy), byl fotopastmi zaznamenan rys. Celkem byl rys zaznamenan v osmi kvadrátech. Proběhlo několik seminářů pro myslivce a lesníky. Během diskusního workshopu byla zjišťována motivace myslivců k nelegálnímu odstřelu rysů. Odhad česko-bavorsko-rakouské příhraniční populace rysa je 60–70 jedinců. V únoru 2015 byl fotopastí zaznamenan migrující vlk na pravém břehu Lipenské nádrže.

6.2 Vědecký orgán CITES

AOPK ČR je podle § 27 zákona č. 100/2004 Sb. o obchodování s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin ustavena tzv. vědeckým orgánem CITES (Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin). Velmi úzce spolupracuje s hlavním tzv. výkonným orgánem CITES (MŽP), výkonnými orgány s další působností (krajské úřady a Magistrát hlavního města Prahy) a kontrolními orgány (ČÍŽP, celní správa).

6.2.1 Podpora výkonu státní správy

Převážná většina celkové agendy spočívala ve vydávání stanovisek k výjimkám ze zákazu obchodních činností pro druhy z přílohy A (v rámci nařízení Komise (ES) č. 1320/2014 – přílohy CITES) pro orgány státní správy – další výkonné orgány CITES (KÚ a MHMP). Počet stanovisek k výjimkám ze zákazu obchodních činností v roce 2014 byl 849. Veškerá stanoviska byla vypracována v rámci webové aplikace Registr CITES. Bylo vydáno 10 nesouhlasných stanovisek. V rámci posuzování splnění podmínek čl. 54 nařízení Komise 865/2006 (exempláře narozené a odchované v zajetí) provedli pracovníci vědeckého orgánu 6 odborných šetření u soukromých chovatelů.

V rámci žádostí o výjimku pro exempláře narozené a odchované v zajetí požadoval vědecký orgán v některých případech k prokázání původu mláďat test parentity (analýzu DNA). Tyto analýzy jsou vyžadovány jen ve výjimečných případech u druhů, které jsou často předmětem nelegálního obchodu nebo u exemplářů, u nichž vzniklo podezření, že nebyly odchované v péči člověka. Z druhů naší přírody je to především jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*), u kterého je požadována analýza rodičovství u první snůšky daného páru a pak u náhodně vybraných jedinců ze snůšek následných. Z druhů exotických je pravidelně analýza DNA vyžadována u arů hyacintových (*Anodorhynchus hyacinthinus*) a amazoňanů rudoocasých (*Amazona brasiliensis*).

V roce 2014 vydal vědecký orgán stanovisko nebo vyjádření k dovozu a vývozu exemplářů do/z České republiky v 874 případech, což je zhruba o pětinu méně než v roce předešlém. V rámci stanovisek a vyjádření k dovozům a vývozům bylo vykonáno jedno místní šetření, a to u největšího pěstitele a vývozce sukulentů v ČR.

Pro potřeby soudů a Policie ČR a Celní správy ČR byly zpracovány tři znalecké posudky a jedno odborné vyjádření.

Znalecké posudky:

- Stanovení populace nosorožce tuponosého (*Ceratotherium simum*) v JAR, dopad nelegálního obchodu s trofejemi nosorožců na populaci v JAR a stanovení tržní a společenské hodnoty 2 ks rohů nosorožce tuponosého
- Ocenění dvou rohů nosorožce tuponosého (*Ceratotherium simum*) zabavených podle zákona č. 100/2004 Sb.
- Ocenění 8 klů druhu slon africký (*Loxodonta africana*) zabavených podle zákona č. 100/2004 Sb.

Odborné vyjádření:

- Odborné vyjádření podle § 105 odst. 1 trestního řádu k hodnotě (ceně) zadržených exemplářů, tj. 5 ks kakadu arového (*Probosciger aterrimus*).

6.2.2 Ostatní činnost

Vědecký orgán CITES prosadil změnu v metodickém materiálu pro výkonné orgány CITES (MŽP, KÚ, MHMP), která spočívala v redukci žádostí o stanoviska k výjimkám ze zákazu komerčních činností. Krajské úřady a MHMP jsou nyní metodicky vedeny tak, aby nežádaly o stanovisko vědeckého orgánu v případech, v nichž byl předmětný exemplář již dříve tímto orgánem posuzován a také v případech, kdy exemplář již má vydanou výjimku z jiného státu EU.

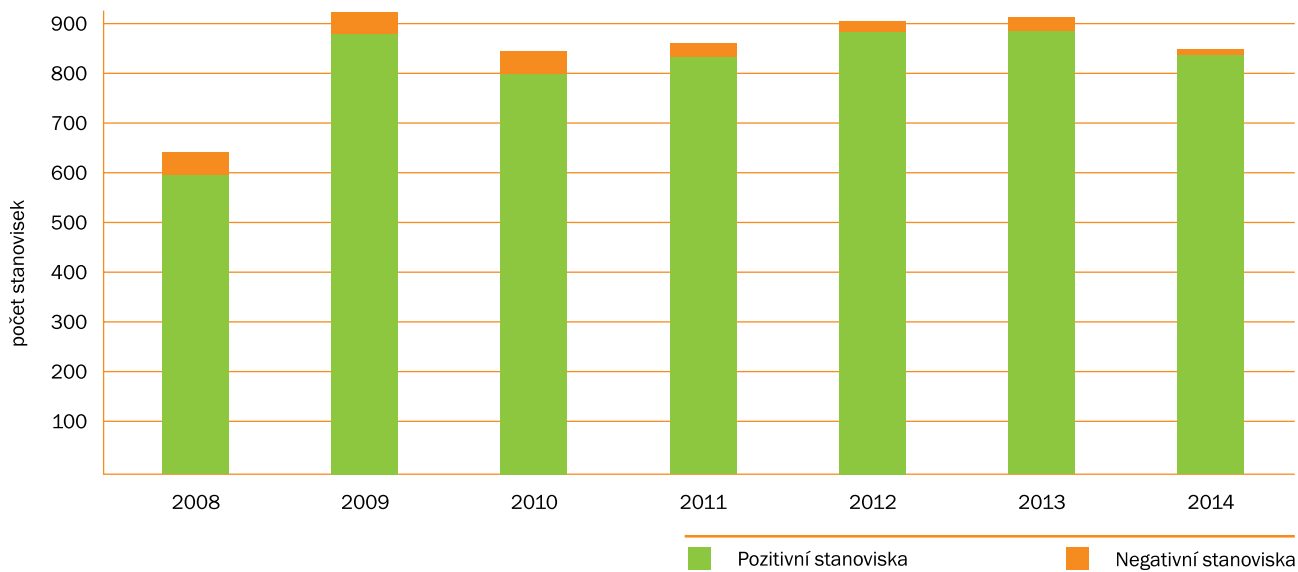
V roce 2014 byl vydán letáček „NOSOROŽCI – Od úspěchu ke krizi“, který stručně popisuje, jakému tlaku čelí v posledních

letech populace nosorožců. Informuje také o úspěšné mezinárodní akci s názvem „Burn horns, save rhinos“, která proběhla v září 2014 v zoologických zahradách po celém světě. V ČR spálila nejvíce rohoviny ZOO Dvůr Králové nad Labem (www.burnhorns.cz). Více viz Box č. 29.

5. ročník semináře „CITESové evergreeny“ byl v roce 2014 zaměřen na téma CITES a livelihoods (živobytí) a soustředil se především na využívání přírodních zdrojů a jeho dopady na místní komunity. Hlavním cílem semináře bylo nastínit souvislosti mezi ochranou přírody „na papíře“, praktickými dopady této ochrany a jejího přínosu pro místní obyvatele, jimž by mělo přírodní bohatství patřit a zajišťovat důstojné živobytí.

Odborná skupina pro CITES byla zřízena pro řešení koncepčních a odborných otázek vědeckého orgánu CITES. V roce 2014 se její členové sešli celkem třikrát na dvoudenních jednáních (22. – 23. 5., 27. – 28. 8., 14. – 15. 11.). Byly řešeny koncepční záležitosti činnosti vědeckého orgánu CITES, např. redukce žádostí o stanovisko k výjimkám, problematika trofejního lovu, organizace semináře CITESové evergreeny, oceňování exemplářů CITES. Členové odborné skupiny prováděli osvětu mezi širokou i odbornou veřejností, přednášeli na školách, školili pracovníky Celní správy ČR a dalších orgánů státní správy, aktivně se účastnili seminářů a konferencí. Také navštívili několik chovatelských burz, kde byly sledovány současné trendy v mezinárodním obchodu s ohroženými druhy.

Počet stanovisek vydaných AOPK ČR k žádostem o udělení výjimky

Během roku 2014 byla provedena většina přípravných prací na doplnění soustavy Natura 2000. Doplnění je vázáno na výsledky hodnocení dostatečnosti soustavy v České republice, které provádí Evropská komise a ke kterému probíhá odborná diskuse se zástupci MŽP a AOPK ČR (poslední takové hodnocení proběhlo v roce 2011 v Průhonicích). Doplnění se primárně soustředí na stanoviště a druhy, které jsou dosud hodnoceny jako nedostatečně pokryté lokalitami soustavy Natura 2000, a proto je požadováno navrhnout nová území, případně druh či stanoviště přiřadit jako předmět ochrany do stávající evropsky významné lokality (EVL). Do příprav odborného návrhu byla zapojena téměř všechna regionální pracoviště – jejich úkolem bylo vytipovat vhodné lokality, zpracovat konkrétní návrhy a následně je projednat s krajskými úřady, dotčenými obcemi, vlastníky a uživateli pozemků a příslušnými organizacemi a institucemi, v jejichž správě či užívání pozemky jsou. Konec roku 2014 dělil projednávání lokalit; to by mělo přispět k omezení připomínek v následném meziresortním připomínkovém řízení, které se povede k vyhlášovacím předpisům (novela nařízení vlády č. 318/2013 Sb.). Čas na přípravu odborného návrhu byl na požadavek EK výrazně zkrácen – veškeré práce tak musí být dokončeny do dubna 2015.

Rozšíření EVL Labské údolí

Evropská komise požaduje významně rozšířit současnou EVL CZ0424111 Labské údolí, a to z důvodu zajištění ochrany pro druhy losos obecný a bobr evropský a stanoviště vázaná na vodní tok a jeho břehy (vegetace vodních makrofyt, bahňité náplavy, lužní lesy) nebo na okolní svahy labského kaňonu (skalní vegetace, suť a suťové lesy). Vyhlášení rozsáhlé EVL Labské údolí zahrnující vlastní tok Labe až k soutoku s Ohří by mělo podpořit jeho zprůchodnění pro úhoře říčního a lososa obecného tak, aby byly zlepšeny podmínky pro migraci a tok mohl sloužit jako plnohodnotný nadnárodní migrační koridor. Rozšíření stávající EVL CZ0424111 Labské údolí navíc logicky propojí již vyhlášené EVL, ve kterých je předmětem ochrany losos obecný (CZ0414127 Hradiště, CZ0423510 Ohře, CZ0424125 Doupovské hory, CZ0513505 Dolní Ploučnice a CZ0513506 Horní Ploučnice). Pro srovnání – na německé straně je tok Labe jako několik dílčích lokalit zahrnutý do soustavy Natura 2000 kompletně od státní hranice s ČR až k deltě. Rozšíření lokality pro bobra evropského má velký význam zejména v úseku od Děčína do Ústí nad Labem, neboť současné kontinuální osídlení Labe sahá pouze po střežovské zdymadlo. Doplnkově jsou mezi předměty ochrany navrhovány také dva druhy vzácných

modrásků – modrásek očkovaný a modrásek bahenní; oba druhy představují poměrně početné, regionálně významné populace. Podstatnou přírodovědnou hodnotu mají rovněž stanoviště s přímou vazbou na vodní tok. Vegetace i fauna vázané na říční náplavy jsou charakteristické pestrým druhovým složením a hostí řadu vzácných a ohrožených druhů. Jedná se fakticky o poslední rozsáhlá přírodní stanoviště na takto velké řece v ČR.

Lokalita byla v tomto rozsahu již v minulosti navrhována, hranice původního návrhu z roku 2004 byly ale revidovány, rovněž z důvodu nižšího počtu stanovišť, pro která se aktuálně navrhuje. Pokud bude nová lokalita vyhlášena, překryje stávající EVL CZ0424111 Labské údolí – kromě rozšíření výčtu chráněných fenoménů dojde ke zvýšení rozlohy či početnosti populací.

Labe u Malého Března – náplavy za nízkého stavu vody (březen 2014)

Údolí Rychnovského potoka a údolí řeky Labe s lesními porosty

Celoevropská cena Natura 2000 Award je udělována za úspěchy v ochraně evropského přírodního dědictví v soustavě území Natura 2000. Cenu v kategorii Komunikace obdržel v roce 2014 projekt Agentury ochrany přírody a krajiny ČR na záchranu jedinečných stepí Českého středohoří, podporovaný z programu LIFE+. Do finále se ze 163 přihlášených dostal i další český projekt.

Projekt „Aktivní ochrana evropsky významných lokalit s teplomilnými společenstvy a druhy v Lounském středohoří“ chrání zdejší jedinečné stepi. Ty patří k neohroženějším místům naší krajiny, protože se změnil původní způsob hospodaření. Stepí ale potřebují pravidelnou péči – pastvu, kosení, vyřezávání náletů či likvidaci invazních rostlin. Cílem projektu je zlepšit stav stepních společenstev a rozšířit jejich plochu zhruba o pětinu. Podstatnou součástí projektu je komunikace – s vlastníky, hospodáři, obcemi i širokou veřejností – bez žádné z těchto skupin totiž účinná ochrana přírody není možná.

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR využívá pro objasnění toho, čím jsou stepi Lounského středohoří výjimečné, nejrůznější metody. Všechny jsou stejně důležité: přímé jednání s majiteli pozemků a hospodáři, komunikace s obcemi, semináře pro odborníky, vzdělávání dětí v místních školách, publikace pro širokou veřejnost. Popularitu si získala například pexesa či komiks o ohroženém druhu zdejších stepí – syslovi. Slavností stepí na Rané se každoročně účastní stovky lidí.

Mezi finalisty se dostal i další projekt Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Ta v Českém ráji ve spolupráci se Sdružením vlastníků obecních a soukromých lesů (SVOL), Evropským sdružením vlastníků a zástupců a. s. Kinský dal Borgo, připravila ve společné skupině souhrny doporučených opatření pro 8 evropsky významných lokalit soustavy Natura 2000. Výsledkem je komplexní smlouva, která dlouhodobě zajistí prosperitu chráněných lokalit a zároveň dává vlastníkovi pozemků jasnou a dlouhodobou perspektivu ohledně nákladů a příspěvků na šetrné hospodaření.

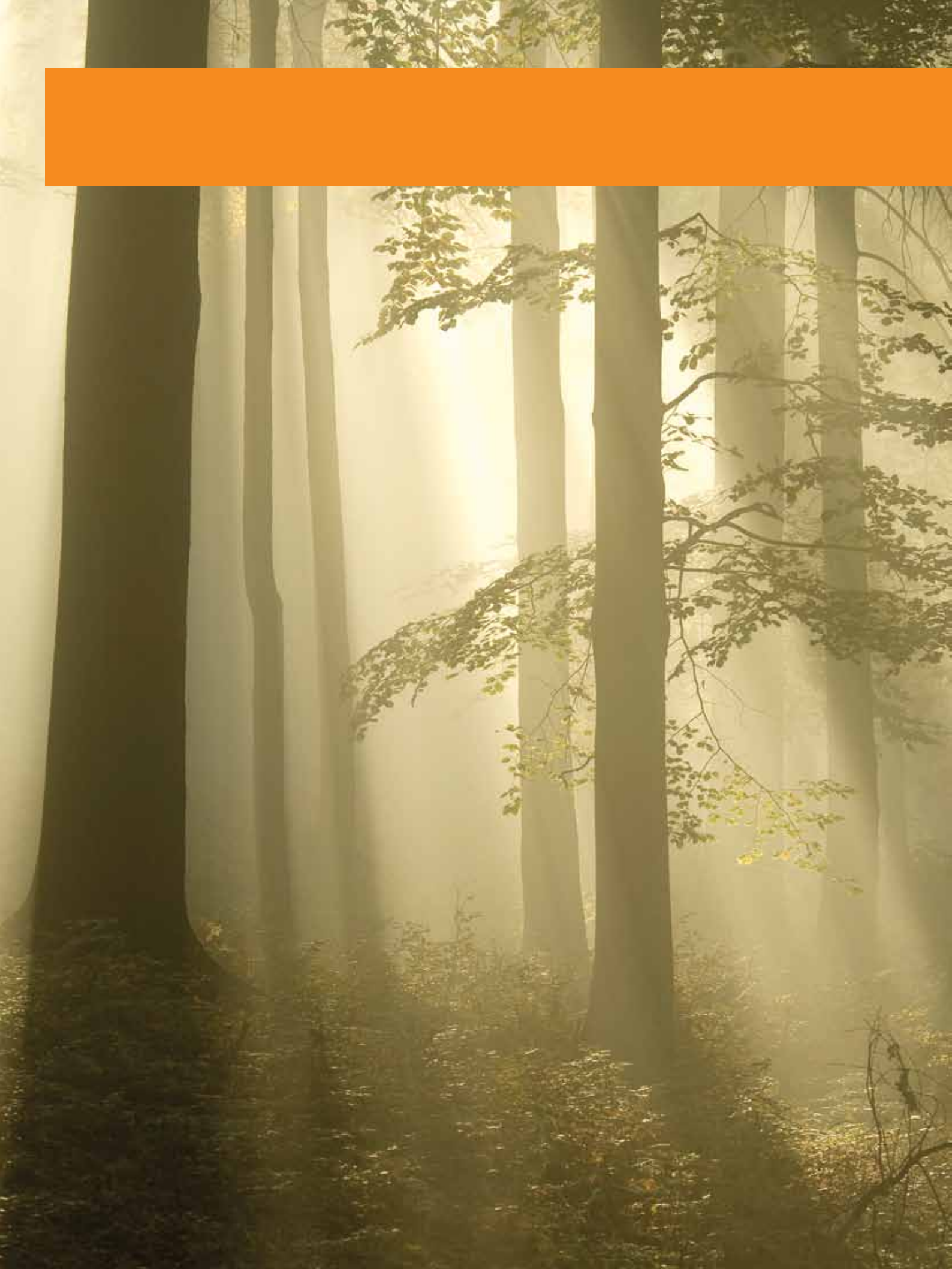
Kvůli obrovské eskalaci pytláctví nosorožců v afrických zemích za posledních několik let (v roce 2006 bylo upytlačeno 60 jedinců, v roce 2013 více než 1000) dochází k likvidaci celých populací. V dnešních dnech jsou v Africe zabiti v průměru tři nosorožci denně. Zvířata jsou zabijena pro své rohy, rohovina je totiž v asijských zemích užívána jako lék proti rakovině. Svým složením je však podobná obyčejným vlasům a nehtům.

Česká republika je v nelegálním obchodu s nosorožčími rohy tranzitní zemí. Rohy přes území našeho státu směřují do asijských zemí. Jeden kilogram rohoviny stojí na černém trhu až jeden milion korun.

Zoologická zahrada ve Dvoře Králové nad Labem se rozhodla s podporou Agentury ochrany přírody a krajiny ČR upozornit na kritickou situaci a roli České republiky v nelegálním obchodu. V září 2014 proto demonstrativně spálila přes 50 kilogramů rohoviny. Akcí „Spalme rohy, zachraňme nosorožce“ dala symbolicky najevo, že rohovina přes svoji astronomickou tržní cenu nemá pro člověka, na rozdíl od živých a životaschopných populací nosorožců, žádnou opravdovou hodnotu.

Ke královédvorské zoo se připojilo také několik dalších po celém světě. Akce měla velký mezinárodní ohlas, o pálení dokonce informovala i vietnamská a čínská media.

AOPK ČR jako vědecký orgán CITES (Úmluva o obchodování s ohroženými volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin) jednoznačně podporuje osvětové kampaně, které mají za cíl snížit světovou poptávku po ohrožených zvířatech či jejich částech, včetně rohů nosorožců.

7/ Hospodaření a provoz

7.1 Rozpočet AOPK ČR

AOPK ČR hospodařila v roce 2014 dle schváleného rozpočtu a pravidel stanovených příslušnou legislativou, především zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v aktuálním znění.

Plánované příjmy ve výši 6 978 tis. Kč v roce 2014 dosáhly hodnoty 21 165 tis. Kč. Nárůst příjmů byl dosažen zejména prodejem dlouhodobého majetku.

Schválený rozpočet výdajů v lednu 2014 činil 274 022 tis. Kč. Konečný rozpočet v prosinci 2014 činil 1 208 084 tis. Kč.

Celkové výdaje (čerpání) v roce 2014

Upravený rozpočet	737 509 tis. Kč
Nároky z nespotřebovaných výdajů	205 878 tis. Kč
Rezervní fond	5 820 tis. Kč
Celkem	949 207 tis. Kč

Platy zaměstnanců včetně příslušenství činily 229 403 tis. Kč, z toho platy vč. příslušenství kmenových zaměstnanců dosáhly výše 196 274 tis. Kč a zaměstnanců, kteří se podíleli na projektech v rámci operačních programů a jiných projektů, činily 33 129 tis. Kč. Náklady na odstupné spojené se snižováním počtu zaměstnanců AOPK ČR dosáhly výše 477 tis. Kč. Náhrady mezd v době nemoci byly ve výši 354 tis. Kč.

Provozní a režijní výdaje 24 regionálních pracovišť a ústředního pracoviště činily 44 550 tis. Kč. Schválený rozpočet provozních výdajů byl posílen díky realizaci projektů. Největší podíl výdajů představovaly položky za nájemné, pohonné hmoty, platby za energie, cestovné, poštovní služby, náklady na opravy, materiálové náklady a další služby.

Poskytnuté prostředky na náhradu újmy za ztížení zemědělského a lesního hospodaření dle § 58 zákona č. 114/1992 Sb. v roce 2014 činily 356 764 tis. Kč. Z této částky bylo vyčerpáno 288 684 tis. Kč na uhrazení žádostí o náhradu za ztížení hospodaření z let 2007–2014, soudních poplatků, úroků z prodlení a nákladů řízení. Nevyčerpané prostředky (68 081 tis. Kč) byly převedeny do NNV roku 2015. V roce 2014 bylo z NNV uvolněno na náhradu újmy 13 813 tis. Kč. Tato částka byla plně vyčerpána na úhradu 28 žádostí o náhradu újmy za roky 2007–2013, náklady řízení, úroky z prodlení a soudní poplatky.

MŽP pověřilo AOPK ČR zajištěním monitoringu ptačích oblastí a vybraných druhů ptáků pro naplnění povinností vyplývajících ze směrnice 79/409/EHS, o ochraně volně žijících ptáků (směrnice o ptácích) a sledováním stavu evropsky významných druhů a biotopů, pro naplnění povinností vyplývajících ze směrnice 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (směrnice o stanovištích). K tomuto účelu jsou ze státního rozpočtu uvolňovány účelově vázané finanční prostředky pro tzv. monitoring, který probíhá celoplošně, jak v rámci soustavy Natura 2000, tak mimo ni. Příslušná ustanovení obou směrnic jsou do české legislativy převedena zejména v § 45 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Potřeba monitorovací sítě je tudíž ukotvena i legislativně stanovenými závazky vůči Evropské komisi.

AOPK ČR obdržela v roce 2014 od MŽP účelově vázané prostředky pro naplňování úkolů souvisejících s implementací obou výše zmíněných směrnic ve výši 10 000 tis. Kč.

MŽP pro rok 2014 přidělilo AOPK ČR pro „podprogram pro naplňování opatření vyplývajících ze zákona č. 114/1992 Sb. a souvisejících předpisů a ze schválených plánů péče pro zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma, včetně“ (PPK A), celkem 82 450 tis. Kč.

V rámci PPK B bylo na realizaci opatření PPK (žadatelem byla AOPK ČR) vyčerpáno 9 tis. Kč a na podkladové materiály a studie celkem vyčerpáno 560 tis. Kč.

V rámci „podprogramu pro zabezpečení péče o ohrožené a handicapované živočichy“ (PPK C) byla původně přidělena částka 5 150 tis. Kč, která byla v průběhu roku navýšena o částku 10 000 tis. Kč. Dále byly čerpány prostředky z nároků z nespotřebovaných výdajů ve výši 1 305 tis. Kč.

V r. 2014 se zahraniční pracovní cesty zaměstnanců zaměřily na naplňování povinností vyplývajících z legislativy Evropské unie a týkajících se ochrany přírody a krajiny a šířeji i péče o biologickou rozmanitost. Část z nich souvisela se zapojením AOPK ČR do činnosti odborné instituce EU, Evropského tematického střediska biologické rozmanitosti (ETC/BD). V dalších zahraničních pracovních cestách zastupovali pracovníci AOPK ČR v mezinárodních aktivitách přímo Českou republiku, což vyplývá ze závazků, k nimž se ČR přihlásila jako smluvní strana mezinárodních mnohostranných a dvoustranných úmluv, dohod a protokolů. AOPK ČR tak poskytuje odbornou podporu zejména MŽP. Mezinárodní agenda AOPK ČR zahrnovala v r. 2014 také aktivní zapojení do důležitých mezinárodních programů, projektů a iniciativ, organizovaných zejména OSN, Radou Evropy a EU. Zbývající zahraniční služební cesty zaměstnanců AOPK ČR zahrnují účast na vědeckých a odborných konferencích, pracovních

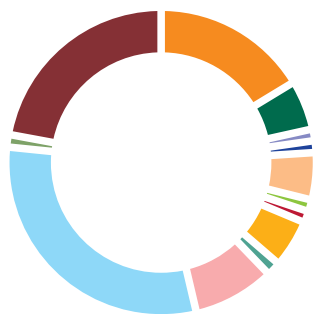
Čerpání rozpočtu AOPK ČR k 31.12.2014

Položka čerpání	Upravený rozpočet	Nároky z nesp. výdajů	Rezervní fond	Celkem
Mzdové prostředky – platy, OOV	160 458	8 258	2 500	171 216
Sociální a zdravotní pojistné	54 551	2 808	828	58 187
FKSP	1 603	83	24	1 710
Náhrady mezd v době nemoci	162	185	0	354
Odstupné	0	477	0	477
Běžné výdaje – provoz	39 606	4 944	0	44 550
Běžné výdaje TA OPŽP	1 811	0	0	1 811
Návštěvnická infrastruktura	25 754	23 827	0	49 581
Ostatní výdaje	816	4 664	2 468	7 948
PPK celkem	82 274	1 306	0	83 580
Újmy	288 684	13 813	0	302 497
NATURA 2000	6 390	446	0	6 836
Programové financování	75 400	145 060	0	220 460
Celkem	737 509	205 878	5 820	949 207

seminářích a terénních, většinou přeshraničních akcích, organizovaných regionálními pracovišti. Celkové výdaje na zahraniční služební cesty činily v r. 2014 1 778 tis. Kč. Za celý rok 2014 se celkem 94 služebních cest účastnilo 169 pracovníků. Z toho AOPK ČR hradila plně náklady 59 cest, spolu s pořadatelem 14 cest. Pořadatelem bylo

21 zahraničních pracovních cest částečně či plně refundováno. V roce 2014 byla AOPK členem nebo partnerem konsorcia ETC/BD, IUCN – Mezinárodní unie ochrany přírody, Federace EUROPARC a Evropského střediska ochrany přírody (ECNC).

Čerpání rozpočtu AOPK ČR k 31. 12. 2014

Položka	tis. Kč
Mzdové prostředky – platy, OOV	171 216
Sociální a zdravotní pojistné	58 187
FKSP	1 710
Náhrady mezd v době nemoci	354
Odstupné	477
Běžné výdaje – provoz	44 550
Běžné výdaje TP OPŽP	1 811
Návštěvnická infrastruktura	49 581
Ostatní výdaje	7 948
PPK	83 580
Újmy	302 497
NATURA 2000	6 836
Programové financování	220 460
CELKEM	949 207

7.2. Správa majetku

Provoz a ekonomika

K 31. 12. 2014 hospodařila AOPK ČR s movitým a nemovitým majetkem státu v celkové hodnotě 1,9 mld. Kč (v pořizovacích cenách) v následujícím členění:

- › dlouhodobý investiční majetek (hmotný, nehmotný, revitalizace) v hodnotě 874 989 913,04 Kč v pořizovacích/reprodukčních cenách;
- › drobný hmotný i nehmotný majetek (včetně OOPP a zvířat) v hodnotě 220 831 797,43 Kč v pořizovacích cenách.

V roce 2014 byl vyřazen majetek DHM vč. revitalizací, DDHM, DDNM, OOPP (likvidací, bezúplatným převodem, prodejem) v celkové hodnotě 23 421 043,20 Kč. Vyřazený majetek již nesloužil účelu, ke kterému byl pořízen, a byl vyhodnocen pro AOPK ČR jako nepotřebný.

V roce 2014 bylo nakládáno s pozemky (prodej trvale nepotřebných pozemků pro ochranu přírody a krajiny, bezúplatné převody mezi organizačními složkami státu (ÚZSVM, SPÚ) a jinými státními organizacemi, komplexní pozemkové úpravy, obnova katastrálního operátu) následovně:

- › Vyřazeno 1 033 ks, 104 380 443,74 Kč v pořizovacích cenách
- › Zařazeno 1 437 ks, 57 172 372,45 Kč v pořizovacích cenách
- › Z národního programu SFŽP ČR na podporu výkupu pozemků ve zvláště chráněných územích bylo vykoupeno do vlastnictví České republiky – příslušnosti hospodařit s majetkem státu pro AOPK ČR celkem 113 ks pozemků v ZCHÚ o celkové výměře 1 002 499 m² v celkové kupní ceně 23 360 406 Kč.

Majetek v evidenci AOPK ČR v Kč – stav k 31. 12. 2014

Položka	Kč
DDHM vč. OOPP	199 907 267,66
DDNM	20 924 529,77
DHM	837 512 473,35
DNM	37 477 439,69
Pozemky	851 398 428,91

Autoprovoz AOPK ČR využíval v r. 2014 celkem 130 služebních vozidel, z toho 87 osobních a 43 terénních. V průběhu roku byly 2 osobní automobily vyřazeny z důvodu škodní události bez náhrady.

V r. 2014 odbor majetkový pokračoval v procesu plnění povinnosti vlastníka k zápisu vodních děl do evidence v katastru nemovitostí. K 31. 12. 2014 je zapsáno v KN 18 vodních děl v příslušnosti hospodařit AOPK ČR.

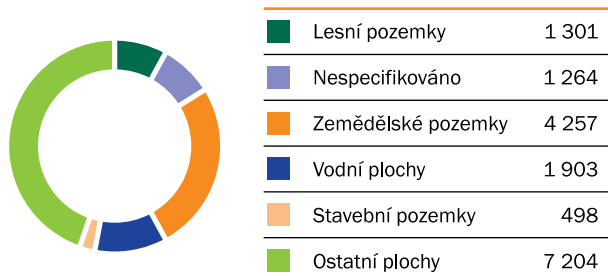
Ke dni 31. 12. 2014 AOPK ČR hospodařila s pozemky o celkové hodnotě 851 398 428,91 Kč (v pořizovacích cenách), o celkové výměře 123 822 903 m², celkem 16 427 ks.

Na základě rozhodnutí správního orgánu (SPÚ) dle § 9, odst. 6 zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, bylo k 31. 12. 2014 vydáno celkem 33 pozemků o celkové výměře 143 143 m² a v celkové ceně 606 651,10 Kč.

V souladu s usnesením vlády ČR č. 954/2012 byly do systému Centrálního registru administrativních budov (CRAB) průběžně aktualizovány údaje o 35 administrativních budovách, se kterými je AOPK ČR příslušná hospodařit.

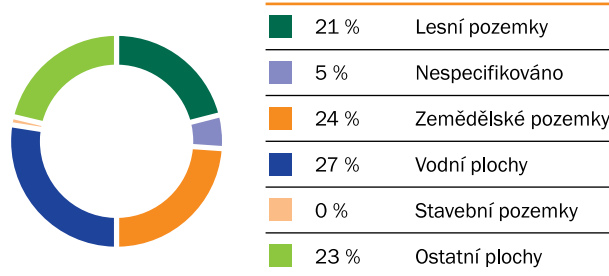
V rámci optimalizace provozních nákladů bylo ukončeno výběrové řízení na prodej 3 nemovitostí, se kterými je AOPK ČR příslušná hospodařit a které přestaly sloužit k činnosti

Počet pozemků

Lesní pozemky	1 301
Nespecifikováno	1 264
Zemědělské pozemky	4 257
Vodní plochy	1 903
Stavební pozemky	498
Ostatní plochy	7 204

Výměra v m²

21 %	Lesní pozemky
5 %	Nespecifikováno
24 %	Zemědělské pozemky
27 %	Vodní plochy
0 %	Stavební pozemky
23 %	Ostatní plochy

Majetek v evidenci AOPK ČR k 31. 12. 2013 a 31. 12. 2014

	DDHM	DDNM	DHM	DNM	Pozemky
2013	173 386 249,66	20 850 206,73	768 304 418,86	32 621 326,69	898 606 500,20
2014	199 907 267,66	20 924 529,77	837 512 473,35	37 477 439,69	851 398 428,91

AOPK ČR. Jedná se o budovy v Brně, Hrubé Vrbce a Skryjích. V r. 2014 byl dokončen proces přímého prodeje nemovitosti č.p. 54 v Pavlově u Ledče nad Sázavou.

V r. 2014 došlo ke změně vlastníka budovy, v níž sídlilo detašované pracoviště AOPK ČR v Karlových Varech. Z tohoto důvodu bylo pracoviště přestěhováno do prostor ÚZSVM.

Rozšířením působnosti CHKO Kokořínsko – Máchův kraj byl za účelem zřízení detašovaného pracoviště zahájen proces převodu nemovitosti v obci Doksy do příslušnosti hospodařit AOPK ČR. Převod byl dokončen v lednu 2015.

Personální obsazení k zajištění činnosti AOPK ČR v roce 2014 vycházelo ze stanoveného limitu systemizovaných míst AOPK ČR ve vztahu k objemu přidělených mzdových prostředků na začátku roku. Jednalo se o 572 míst (z toho kmenových 479,2). V průběhu roku se celkový počet míst navýšil o několik projektových i kmenových úvazků na celkových 575,05.

Rozdělení projektových úvazků k 31. 12. 2014

TA OPŽP	33
Implementace	25
Mapování Natura	1
Ramsar	1
LIFE+	7,7
SDO	23,5

AOPK ČR administrovala a v roce 2014 ukončila celkem 3 nadlimitní veřejné zakázky o celkové ceně 15 016 000 Kč bez DPH. Zároveň v prostředí elektronického tržiště administrovala a ukončila 469 veřejných zakázek malého rozsahu a veřejných zakázek ve formě zjednodušeného podlimitního řízení o celkové ceně 84 720 000 Kč bez DPH, čímž se zařadila mezi největší veřejné zadavatele v České republice.

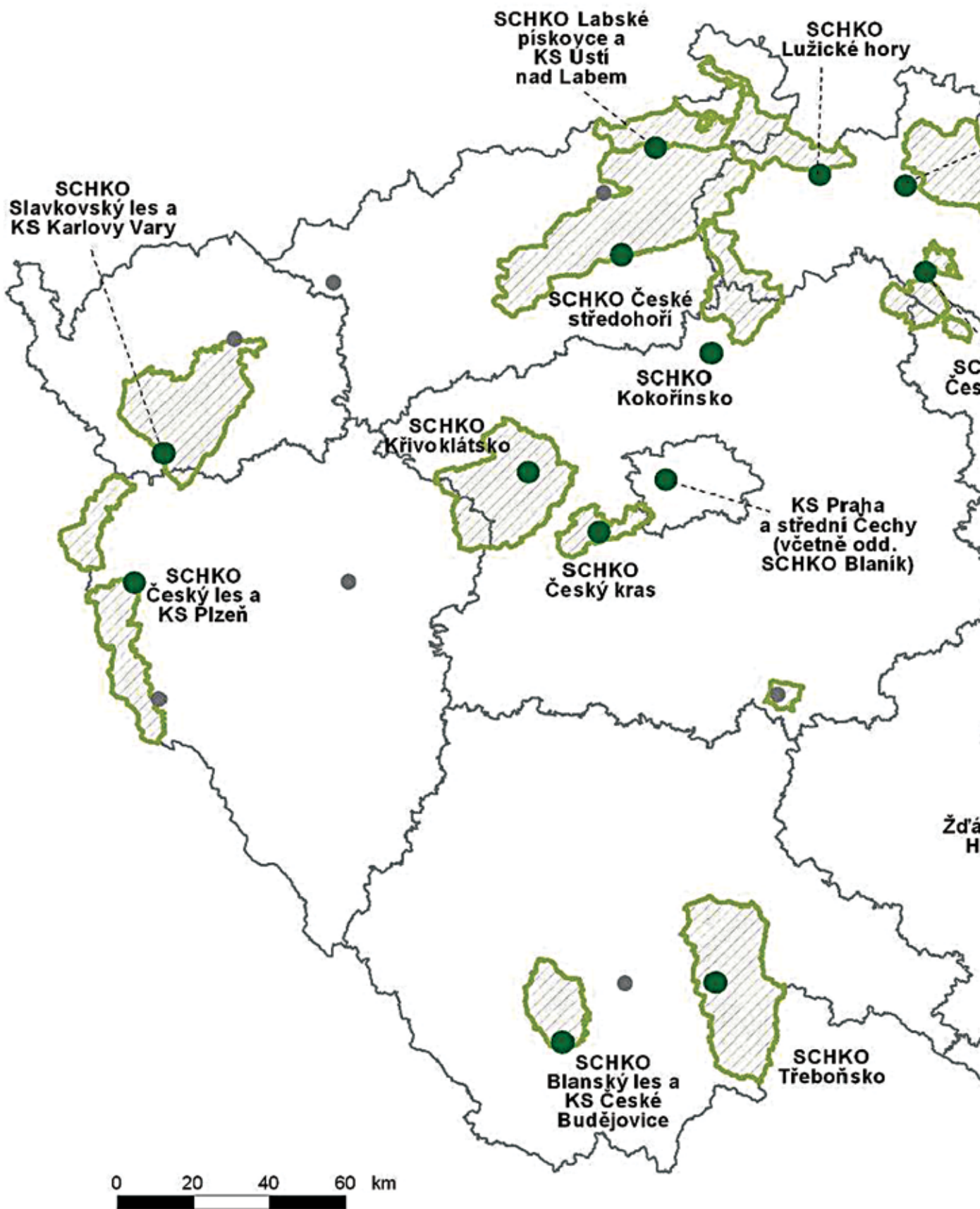
7.3. Materiálně-technické zajištění

V roce 2014 bylo realizováno celkem 26 investičních akcí. Proběhla například rekonstrukce budovy Správy CHKO České středohoří, dílčí rekonstrukce budovy Správy CHKO Český kras či odstranění staveb bývalé roty pohraniční stráže v Mirochově v CHKO Třeboňsko.

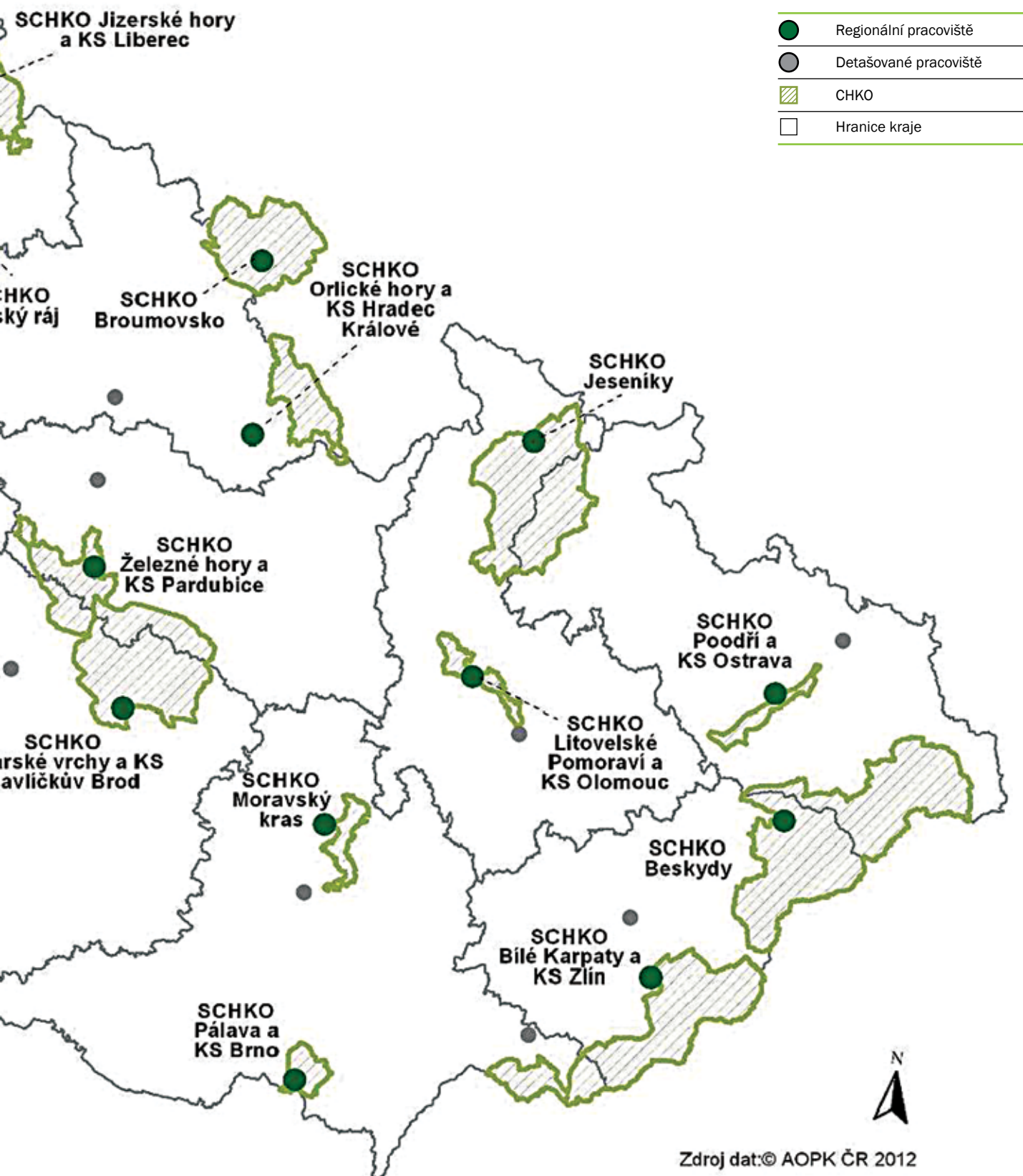
7.4 Provozní informační systémy a aplikace

Do běžného provozu byla spuštěna nová aplikace pro evidenci spotřeb energií, pohonných hmot a odpadů. Podařilo se zajistit financování a nákup licencí nové verze kancelářského SW. Proběhlo výběrové řízení a nákup všech regionálních serverů. Byly obměněny všechny PC s nepodporovaným operačním systémem.

Proběhla instalace 18 videokonferencí a videokonferenčního serveru na ústředí a vybraných regionálních pracovištích.

Působnost regionálních pracovišť AOPK ČR v roce 2014

Zkratky

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR / Nature Conservation Agency of the Czech Republic (NCA CR)
CBD	Úmluva o biologické rozmanitosti / Convention on Biological Diversity
CITES	Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin / Convention on the International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí / The Czech Environmental Inspectorate
DR ÚSOP	Digitální registr Ústředního seznamu ochrany přírody / Digital Register of the Nature Conservancy Central Register
EEA	Evropská agentura životního prostředí / European Environment Agency
EK	Evropská komise / European Commission
ETC	Evropské tématické středisko / European Topic Centre
EUROPARC	Federace přírodních a národních parků Evropy /EUROPARC – Federation of Nature and National Parks of Europe
EVL	evropsky významné lokality / Sites of Community Importance
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb / Staff's Cultural and Sport Fund (CSF)
GA ČR	Grantová agentura České republiky / Grant Agency of the Czech Republic
GIS	Geografický informační systém / Geographical Information System
CHKO	chráněná krajinná oblast / Protected Landscape Area (PLA)
IUCN	Mezinárodní unie na ochranu přírodu / International Union for Conservation of Nature
JESO	Jednotná evidence speleologických objektů / Unified Files of Speleological Objects
LHC	lesní hospodářský celek / forest management unit
LHP	lesní hospodářský plán / forest management plan
LPIS	veřejný registr půdy / Land Parcel Information System
MZe	Ministerstvo zemědělství / Ministry of Agriculture
MZCHÚ	maloplošné zvláště chráněné území / Small-size Specially Protected Area (SSPA)
MŽP	Ministerstvo životního prostředí / Ministry of the Environment (MoE)
ND OP	Nálezová databáze ochrany přírody / Findings (Occurrence) Data of Nature Conservation
NPP	národní přírodní památka / National Nature Monument (NNM)
NPR	národní přírodní rezervace / National Nature Reserve (NNR)
OLH	odborný lesní hospodář / Expert forest manager
OOP	orgán ochrany přírody / State Nature Conservancy Authority
OPLZ	Operační program Lidské zdroje / Operation Programme Human Resources (OPHR)
OP ŽP	Operační program Životní prostředí / Operation Programme Environment (OPE)
POPFK	Program obnovy přirozených funkcí krajiny / Landscape Natural Function Restoration Programme
PPK	Program péče o krajinu / Landscape Management Programme (LMP)
PS	památný strom / Monument/Veteran Tree
SFŽP	Státní fond životního prostředí České republiky / State Environmental Fund of the Czech Republic
ŠOP SR	Státní ochrana přírody Slovenské republiky / State Nature Conservancy of the Slovak Republic
UNESCO	Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu / United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
ÚSES	Územní systém ekologické stability / Territorial System of Ecological Stability (TSES)
ÚSOP	Ústřední seznam ochrany přírody / Nature Conservancy Central Register (NCCR)
ZCHÚ	zvláště chráněné území / Specially Protected Area
ZOPK	zákon o ochraně přírody a krajiny / Act on the Protection of Nature and the Landscape

Rada AOPK ČR

V roce 2014 v Radě AOPK ČR působili tito externí členové:

RNDr. Libor AMBROZEK – botanik, předseda ČSOP, bývalý ministr ŽP

prof. RNDr. Vladimír BEJČEK, CSc. – zoolog, proděkan pro vědeckovýzkumnou činnost Fakulty životního prostředí České zemědělské univerzity

PhDr. Robin BÖHNISCH – poslanec, předseda výboru pro životní prostředí PSP ČR

Ing. Jan HŘEBAČKA – ředitel Správy KRNP

prof. RNDr. Helena ILLNEROVÁ, DrSc. – fyzioložka, bývalá předsedkyně AV ČR a České učené společnosti

Ing. Dan JIRÁNEK – předseda Svazu měst a obcí, primátor Kladna

Ing. Kateřina KONEČNÁ – poslankyně Evropského parlamentu

Mgr. Vojtěch KOTECKÝ – biolog

prof. RNDr. Pavel KOVÁŘ CSc. – geobotanik, bývalý děkan Přírodovědecké fakulty UK

doc. RNDr. Ladislav MIKO, PhD. – Evropská komise, zástupce generálního ředitele Generálního ředitelství pro zdraví a ochranu spotřebitelů a bývalý ředitel pro ochranu přírody Generálního ředitelství pro životní prostředí, bývalý ministr ŽP

JUDr. Svatomír MLČOCH – právní expert, bývalý náměstek ministra ŽP

prof. RNDr. Bedřich MOLDAN, CSc. – ekolog, ředitel Centra pro otázky životního prostředí UK, bývalý ministr ŽP

PhDr. Ivan RYNDA – sociální a kulturní ekolog, Fakulta humanitních studií UK, vedoucí katedry

prof. Ing. Petr SKLENIČKA, CSc. – krajinný ekolog, děkan Fakulty životního prostředí České zemědělské univerzity, předseda Rady AOPK ČR

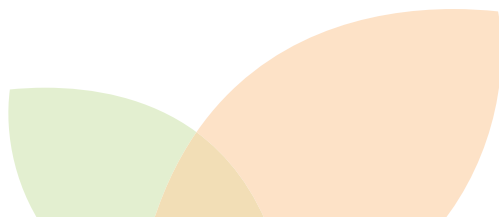
prof. Ing. Dr. Bořivoj ŠARAPATKA, CSc. – Univerzita Palackého Olomouc

Mgr. Milan ŠŤOVÍČEK – starosta Litvínova

doc. Ing. Tomáš VRŠKA, Dr. – expert v lesnické ekologii a pěstění lesa Mendelovy univerzity, Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví

Ing. Miroslav ZÁMEČNÍK – ekonomický expert

Ing. Václav Zemek – poslanec, místopředseda výboru pro životní prostředí PSP ČR

Vedoucí pracovníci k 30. 6. 2014

AOPK ČR

Ředitel: RNDr. František Pelc

Samostatné oddělení sekretariátu ředitele

Vedoucí: Jiřina Kučerová

Samostatné oddělení práce s veřejností a knihovna

Vedoucí: Mgr. Karolína Šulová

Samostatný odbor mezinárodních závazků

Vedoucí: RNDr. Jindřiška Jelínková, Ph.D.

Referát Rady AOPK ČR

Vedoucí: RNDr. František Pojer

Referát vnitřního auditu

Vedoucí: Ing. Miloslav Polanský

Sekce vnitřních služeb

Náměstek ředitele: Ing. Vlastimil Ostrý

Samostatný odbor OPŽP

Vedoucí: Ing. Anna Limrová

Samostatné oddělení právní a veřejných zakázek

Vedoucí: JUDr. Ing. Petr Bejček

Samostatné oddělení personální

Vedoucí: PhDr. Věra Dřevíková

Odbor majetkový

Vedoucí: Dagmar Heřmanová

Odbor finanční

Vedoucí: Jitka Oborníková

Odbor správy a podpory ICT

Vedoucí: Jan Vostatek

Odbor Informačního systému ochrany přírody

Vedoucí: Mgr. Jan Zárybnický

Sekce ochrany přírody a krajiny

Náměstek ředitele: Ing. Pavel Pešout

Samostatné oddělení právní podpory státní správy

Vedoucí: JUDr. Jana Hůlková

Odbor zvláštní ochrany přírody

Vedoucí: Mgr. Ondřej Vítek, Ph.D.

Odbor obecné ochrany přírody a krajiny

Vedoucí: Mgr. Jaromír Kosejk

Odbor péče o přírodu a krajinu

Vedoucí: Mgr. Bohumil Fišer

Odbor monitoringu biodiverzity

Vedoucí: Mgr. & Mgr. Karel Chobot, Ph.D.

1. KS Praha a Střední Čechy

Vedoucí: Ing. Pavel Mudra
U Šalamounky 41/769, 158 00 Praha 5
Tel.: +420 251 101 686
praha@nature.cz

2. SCHKO Beskydy

Vedoucí: Mgr. František Jaskula
Nádražní 36, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm
Tel.: +420 571 654 293
beskydy@nature.cz

3. SCHKO Bílé Karpaty a KS Zlín

Vedoucí: Ing. Jiřina Gaťáková
Nádražní 318, 763 26 Luhačovice
Tel.: +420 577 119 626
bilekarp@nature.cz

4. SCHKO Blaník

Vedoucí: RNDr. Lubomír Hanel, CSc.
Vlašimská 8, 257 06 Louňovice pod Blaníkem
Tel.: +420 317 852 654
blanik@nature.cz

5. SCHKO Blanský les a KS České Budějovice

Vedoucí: RNDr. Jan Flašar
Vyšný 59, 381 01 Český Krumlov
Tel.: +420 380 301 031
blanles@nature.cz

6. SCHKO Broumovsko

Vedoucí: Ing. Hana Heinzlová
Ledhujská 59, 549 54 Police nad Metují
Tel.: +420 491 549 020
broumovsko@nature.cz

7. SCHKO České středohoří

Vedoucí: RNDr. Jaroslav Obermajer
Michalská 260/14, 412 01 Litoměřice
Tel.: +420 416 574 611
cstred@nature.cz

8. SCHKO Český kras

Vedoucí: Ing. Michal Slezák
267 18 Karlštejn 85
Tel.: +420 311 681 713
ceskras@nature.cz

9. SCHKO Český les a Plzeň

Vedoucí: RNDr. Tomáš Peckert, Ph.D.
Náměstí Republiky 287, 348 06 Přimda
Tel.: +420 374 611 021
ceskyles@nature.cz

10. SCHKO Český ráj

Vedoucí: Ing. Jan Mocek
Antonína Dvořáka 294, 511 01 Turnov
Tel.: +420 481 321 900
ceskyraj@nature.cz

11. SCHKO Jeseníky

Vedoucí: Ing. Michaela Pruknerová
Šumperská 93, 790 01 Jeseník
Tel.: +420 584 458 659
jeseniky@nature.cz

12. SCHKO Jizerské hory a KS Liberec

Vedoucí: Ing. Jiří Hušek
U Jezu 10, 460 01 Liberec
Tel.: +420 482 428 999
jizhory@nature.cz

13. SCHKO Kokořínsko - Máchův kraj

Vedoucí: Ing. Ladislav Pořízek
Česká ul. 149, 276 01 Mělník
Tel.: +420 315 728 061
kokorin@nature.cz

14. SCHKO Křivoklátsko

Vedoucí: RNDr. Petr Hůla
270 24 Zbečno 5
Tel.: +420 313 251 180
krivoklat@nature.cz

15. SCHKO Labské pískovce a KS Ústí nad Labem

Vedoucí: Ing. Petr Kříž
Teplická 424/69, 405 02 Děčín
Tel.: +420 412 518 202
labpis@nature.cz

16. SCHKO Litovelské Pomoraví a KS Olomouc

Vedoucí: Ing. Michal Servus
Husova 5, 784 01 Litovel
Tel.: +420 585 344 156
litpom@nature.cz

17. SCHKO Lužické hory

Vedoucí: Ing. Tomáš Besta
Školní 12, 471 25 Jablonné v Podještědí
Tel.: +420 487 762 356
luzhory@nature.cz

18. SCHKO Moravský kras

Vedoucí: RNDr. Leoš Štefka
Svitavská 29, 678 01 Blansko
Tel.: +420 516 428 880
morkras@nature.cz

19. SCHKO Orlické hory a KS Hradec Králové

Vedoucí: Ing. David Rešl
Dobrovského 332, 516 01 Rychnov nad Kněžnou
Tel.: +420 494 539 541
orlhory@nature.cz

20. SCHKO Pálava a KS Brno

Vedoucí: Ing. Stanislav Koukal
Kotlářská 51, 602 00 Brno
Tel.: +420 547 427 640
palava@nature.cz

21. SCHKO Poodří a KS Ostrava

Vedoucí: Mgr. Petr Birklen
2. května 1, 742 13 Studénka
Tel.: +420 556 455 055
poodri@nature.cz

22. SCHKO Slavkovský les a KS Karlovy Vary

Vedoucí: Ing. Jindřich Horáček, Ph.D.
Hlavní 504, 353 01 Mariánské Lázně
Tel.: +420 354 624 081
slavkles@nature.cz

23. SCHKO Třeboňsko

Vedoucí: Ing. Josef Hlásek
Valy 121, 379 01 Třeboň
Tel.: +420 384 701 011
trebonsko@nature.cz

24. SCHKO Žďárské vrchy a KS Havlíčkův Brod

Vedoucí: Ing. Václav Hlaváč
Brněnská 39, 591 01 Žďár nad Sázavou
Tel.: +420 566 653 111
zdarvrch@nature.cz

25. SCHKO Železné hory a KS Pardubice

Vedoucí: Mgr. Vlastimil Peřina
Náměstí 317, 538 25 Nasavrky
Tel.: +420 469 326 500
zelhory@nature.cz

Kontakty na vedoucí pracovníky k 1. 1. 2015

AOPK ČR

Ředitel: RNDr. František Pelc

Sekretariát ředitele: Jiřina Kučerová
Tel.: +420 283 069 242
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11

Samostatný odbor právně-personální

Ředitel odboru: JUDr. Ing. Petr Bejček
Tel.: +420 283 069 186

Samostatný odbor vnějších vztahů

Ředitel odboru: RNDr. František Pojer
Tel.: +420 283 069 245

Samostatný odbor OPŽP

Ředitelka odboru: Ing. Anna Limrová
Tel.: +420 283 069 217

Sekce ochrany přírody a krajiny

Ředitel sekce: Ing. Pavel Pešout
Tel.: +420 283 069 205

Právní oddělení pro veřejnou správu

Vedoucí: JUDr. Jana Hůlková
Tel.: +420 283 069 264

Odbor zvláštní ochrany přírody

Ředitel odboru: Mgr. David Lacina
Tel.: +420 283 069 256

Odbor obecné ochrany přírody a krajiny

Ředitel odboru: Mgr. Jaromír Kosejk
Tel.: +420 283 069 230

Odbor péče o přírodu a krajinu

Ředitel odboru: Mgr. Bohumil Fišer
Tel.: +420 283 069 207

Odbor monitoringu biodiverzity

Ředitel odboru: Mgr. & Mgr. Karel Chobot Ph.D.
Tel.: +420 283 069 105

Sekce vnitřních služeb

Ředitel sekce: Ing. Vlastimil Ostrý
Tel.: +420 283 069 244

Samostatné oddělení organizační

Vedoucí: Ing. Petr Jiran, pověřen řízením oddělení
Tel.: +420 354 401 967

Samostatné oddělení investic

Vedoucí: Martina Vondráčková
Tel.: +420 283 069 350

Odbor finanční

Ředitelka odboru: Jitka Oborníková
Tel.: +420 283 069 349

Odbor majetkový

Ředitelka odboru: Dagmar Heřmanová
Tel.: +420 283 069 330

Odbor správy a podpory ICT

Ředitel odboru: Jan Vostatek
Tel.: +420 283 069 310

Odbor Informačního systému ochrany přírody

Ředitel odboru: Mgr. Jan Zárybnický
Tel.: +420 283 069 320

Regionální pracoviště

RP SCHKO Slavkovský les

Ředitel RP: Ing. Jindřich Horáček, Ph.D.
Tel.: +420 354 401 966
Hlavní 504, 353 01 Mariánské Lázně

RP SCHKO Český les

Ředitel RP: RNDr. Tomáš Peckert, Ph.D.
Tel.: +420 374 611 028
Náměstí Republiky 287, 348 06 Přimda

RP Ústecko

Ředitel RP: Ing. Petr Kříž
Tel.: +420 475 258 322
Michalská 260/14, 412 01 Litoměřice

RP Jižní Čechy

Ředitel RP: Ing. Jiří Bureš
Tel.: +420 386 110 718
Nám. Přemysla Otakara II. 34, 370 01 České Budějovice

RP Střední Čechy

Ředitel RP: RNDr. Jaroslav Obermajer
Tel.: +420 416 574 600
Podbabská 2582/30, 160 00 Praha 6

RP SCHKO Kokořínsko – Máchův kraj

Ředitel RP: Ing. Ladislav Pořízek
Tel.: +420 315 628 293
Česká 149, 276 01 Mělník

RP Liberecko

Ředitel RP: Ing. Jiří Hušek
Tel.: +420 482 428 997
U Jezu 10, 460 01 Liberec

RP Východní Čechy

Ředitel RP: Mgr. Vlastimil Peřina
Tel.: +420 466 797 581
Jiráskova 1665, 530 02 Pardubice

RP SCHKO Žďárské vrchy

Ředitel RP: Ing. Václav Hlaváč
Tel.: +420 569 425 007
Brněnská 39, 591 01 Žďár nad Sázavou

RP Jižní Morava

Ředitel RP: Ing. Stanislav Koukal
Tel.: +420 547 427 647
Kotlářská 51, 602 00 Brno

RP SCHKO Litovelské Pomoraví

Ředitel RP: Ing. Michal Servus
Tel.: +420 585 153 960
Husova 906/5, 784 01 Litovel

RP SCHKO Jeseníky

Ředitel RP: Ing. Michal Servus, pověřen řízením
Tel.: +420 585 153 960
Šumperská 93, 790 01 Jeseník

RP SCHKO Poodří

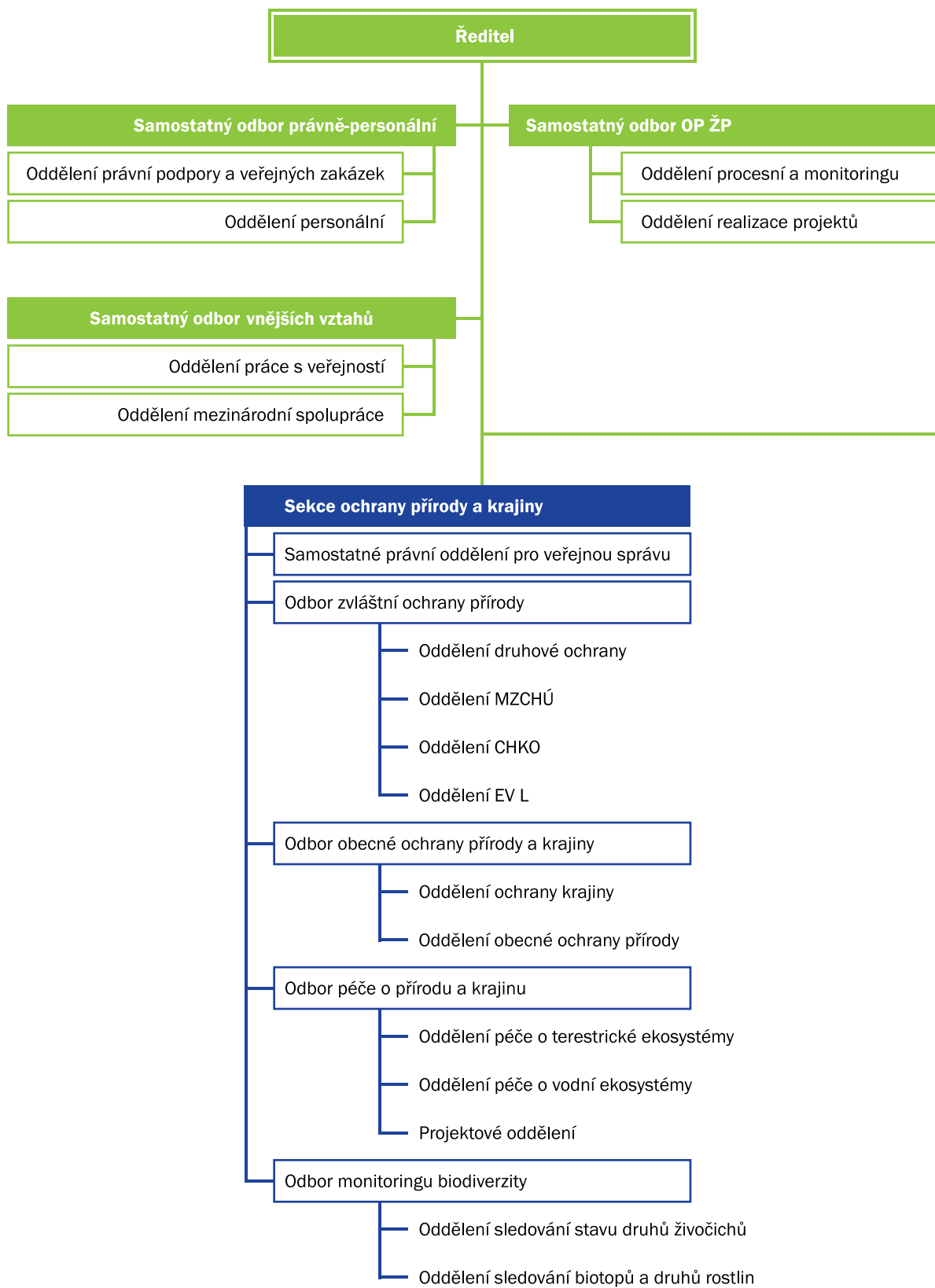
Ředitel RP: Mgr. Jan Klečka, Ph.D.
Tel.: +420 571 654 293
Trocnovská 2, 702 00 Ostrava - Přívoz

RP SCHKO Beskydy

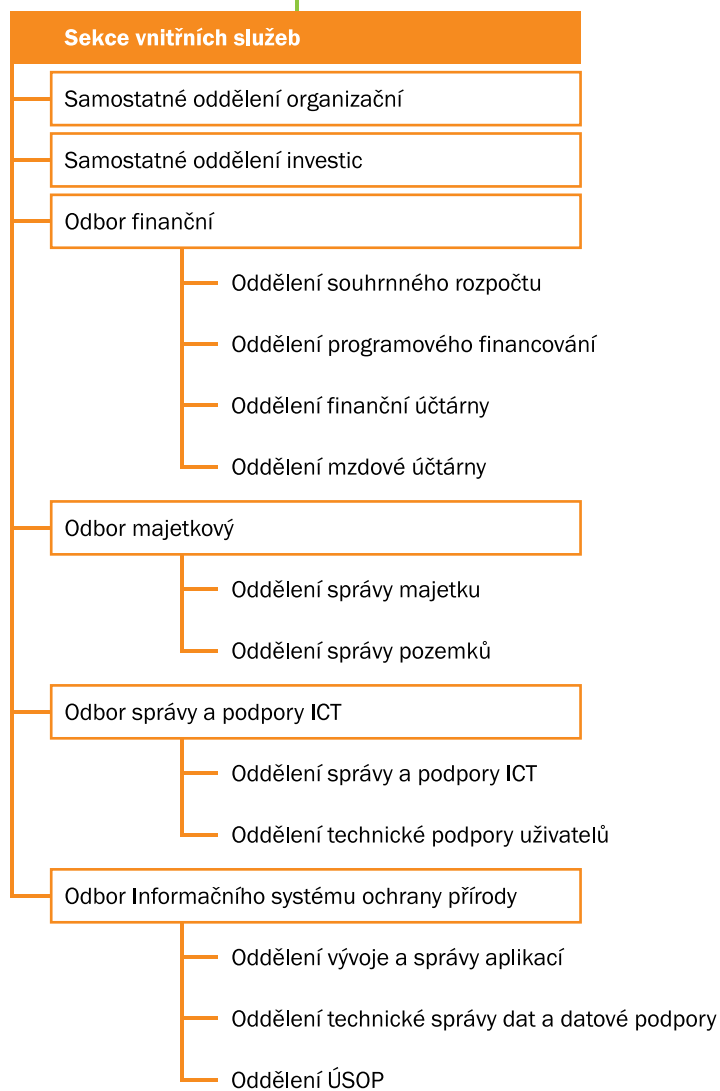
Ředitel RP: Mgr. František Jaskula
Tel.: +420 571 654 293
Nádražní 36, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm

RP SCHKO Bílé Karpaty

Ředitel RP: Ing. Jiřina Gaťáková
Tel.: +420 577 119 626
Nádražní 318, 763 26 Luhačovice

Organizační struktura k 1. 1. 2015

Výroční zpráva AOPK ČR 2014
Vydala: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Autoři textů: zaměstnanci AOPK ČR
Titulní fotografie: Zdeněk Patzelt
Fotografie: zaměstnanci AOPK ČR
Grafické zpracování: Brand Brand, s.r.o.
Tisk: Tiskárna Kleinwächter
Počet stran: 100
Místo a rok vydání: Praha 2015
ISBN: 978-80-88076-04-9

